

รายงานประจำปี 2555

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

Annual Report 2012
Office of Agricultural Economics

พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน
เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2555

งานราชการทุกอย่าง ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ง่ายหรือยาก
ย่อมมีความสำคัญอยู่ในงานของแผ่นดินด้วยกันทั้งสิ้น
อีกทั้งงานทุกด้านทุกสาขาย่อมสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน
เป็นปัจจัยเกื้อกูลส่งเสริมกันและกันอยู่ ข้าราชการทุกคน ทุกฝ่าย ทุกระดับ
จึงต้องไม่ถือตัวแบ่งแยกกัน หากต้องพิจารณาให้เห็นความสำคัญของตนและกัน
แล้วร่วมงานประสานสัมพันธ์กัน ด้วยความเป็นมิตร ด้วยความเข้าใจเห็นใจกัน
และด้วยความเมตตาปรองดองกัน งานของแผ่นดินทุกส่วน
จักได้ดำเนินก้าวหน้าไปพร้อมเสมออกัน และยังประโยชน์ที่พึงประสงค์
คือ ความเจริญมั่นคง ให้เกิดแก่บุคคล แก่งาน และแก่ส่วนรวมได้แท้จริง.

อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช
วันที่ 31 มีนาคม พุทธศักราช 2555

ดวงตราสัญลักษณ์สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ลักษณะของดวงตรา สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นรูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลางกว้าง 6 เซนติเมตร ตรงกลางเป็นรูปพระพิรุณประทับนั่งบนแท่นพระอาสน์ ห้อยพระบาทขวา พระหัตถ์ขวาถือเต้าหลังน้ำทิพย์ พระหัตถ์ซ้ายประทานพร อยู่ในซุ้มเรือนแก้ว ด้านข้างซุ้มทั้งสองประกอบด้วยต้นข้าว 6 ต้นซึ่งผูกเป็นลวดลายไทย (ลายรวงข้าว) มีพุทธภมิตจาริกอยู่บนผ้าแพรประกอบอยู่ด้านล่างซุ้มเรือนแก้วว่า “สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา” รอบนอกดวงตราด้านล่างมีคำว่า “สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร”

ความหมายของดวงตรา

1. พระพิรุณ หรือ พระวรุณ ในไตรเทพว่า เป็นโอรสของพระกัศปเทพบิดร และนางทิดิเทพมารดา นามเต็มว่า “วรุณาทิตย” เป็นพระเชษฐาองค์แรกในพวกอาทิตยทั้ง 8 ทรงทำหน้าที่เป็นโลกบาลปรัศจิมทิศ ในพระเวทว่าเป็นใหญ่ในการน้ำ (ฝน) และเทพเจ้าแห่งทะเลและอากาศฯ ตามพระอิริยาบถในดวงตรา ประทับนั่งห้อยพระบาทขวาวบนแท่นพระอาสน์ เพื่อคอยสอดส่องและพิจารณาถึงความทุกข์ - สุข ของประชากรในด้านการเกษตร พระหัตถ์ขวากำลังหลังน้ำทิพย์เพื่อยังความเจริญให้แก่พืชพันธุ์ธัญญาหาร จะได้เจริญงอกงามและอุดมสมบูรณ์ พระหัตถ์ซ้ายประทานพรเพื่อให้กิจการต่างๆ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ส่วนพระพักตร์เต็มไปด้วยพระเมตตาที่จะให้ความเป็นธรรม และการช่วยเหลือแก่ประชากรเกษตรทั้งปวง
2. ลวดลายไทยรูปปลายรวงข้าว 6 ต้น ประกอบอยู่ทั้งสองด้านของซุ้มเรือนแก้ว หมายความว่า สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประกอบด้วยหน่วยงานใหญ่ๆ ซึ่งเรียกว่ากอง 6 หน่วยงาน หรือกอง และต้นข้าวทั้ง 6 ต้น ได้รับความทิพย์จากพระพิรุณ จนเจริญงอกงามแตกข้อแตกรวงเป็นเมล็ดข้าวพร้อมที่จะขยายกระจายพันธุ์ต่อไป เช่นเดียวกับกองทั้ง 6 กอง ซึ่งแต่ละกองย่อมแตกแยกออกเป็นหน่วยงานต่างๆ คอยให้ความรู้และให้การช่วยเหลือในแต่ละด้านของการเกษตรแก่ประชากรไทย อันยังความเจริญให้แก่ประเทศชาติสืบไป
3. พุทธภมิต จาริกบนผ้าแพร หมายความว่า “สพฺเพสํ สงฺฆภูตานํ สามคฺคี วุฑฺฒิสาธิกา” หมายความว่า “ความพร้อมเพรียงของปวงชนผู้เป็นหมู่ ยังความเจริญให้สำเร็จ”
4. ตัวหนังสือ “สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร” เพื่อแสดงว่าเป็นเครื่องหมายของส่วนราชการนี้

สารจากเลขาธิการ

ปี 2555 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตร เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของเศรษฐกิจไทย ทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ติดตามและเตรียมความพร้อมภาคเกษตรของประเทศให้มีความเข้มแข็งและเจริญเติบโตอย่างมั่นคง

โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติงานภายใต้ภารกิจหลักในการเสนอแนะนโยบายและมาตรการ และแผนพัฒนาการเกษตร จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านเศรษฐกิจการเกษตร และติดตามประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีผลงานสำคัญๆ ด้านนโยบาย มาตรการและแผนพัฒนาการเกษตร ได้แก่ การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทย ปี 2555 และแนวโน้ม ปี 2556 การจัดทำ

งบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2556 ด้านยุทธศาสตร์ได้จัดทำยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559 ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2555 - 2559 การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนารวมกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2557 - 2560 นอกจากนี้ ด้านสารสนเทศการเกษตร ได้ให้ความสำคัญพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลด้านการเกษตรที่ถูกต้องครบถ้วน นอกจากนี้ยังจัดทำข้อมูลตัวชี้วัดฐานะทางเศรษฐกิจสังคมครัวเรือน และโครงการระบบสารสนเทศเพื่อความมั่นคงด้านอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียน (ASEAN Food Security Information System: AFSIS) เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การกำหนดนโยบาย มาตรการ และแนวทางแก้ไขให้ภาคการเกษตรของไทยเข้มแข็งและเติบโตได้อย่างยั่งยืน ด้านวิจัยเศรษฐกิจการเกษตรได้เร่งศึกษาแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร เช่น โครงการศึกษาดำเนินการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตข้าว และโครงการจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร เพื่อทำฐานข้อมูลและการปรับปรุงข้อมูลการเกษตรให้สามารถคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ถูกต้องและทันสมัย ส่วนในด้านเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตร เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2556 - 2559) เพื่อให้คนไทยมีอาหารที่มีคุณภาพเพียงพอและยั่งยืน ด้านภารกิจติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ติดตามและประเมินผลในโครงการต่างๆ เช่น แผนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านการเกษตร ปี 2554 เป็นต้น เพื่อนำผลการศึกษาไปกำหนดมาตรการและนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาและสนับสนุนให้เกษตรกร อยู่ดีกินดี ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของเกษตรกร

ในรอบปีที่ผ่านมา ผมขอขอบคุณข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ร่วมผลักดันงานในภารกิจและงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง และขอขอบคุณหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนเกษตรกรที่ได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรด้วยดีตลอดมา

(นายอภิชาติ จงสกุล)

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คณะผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นายอภิชาติ จงสกุล
เลขาธิการ

คณะผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นายสุรศักดิ์ พันธุ์นพ
รองเลขาธิการ

นายคณิต ลิขิตวิทย์าวุฒิ
รองเลขาธิการ

นางอารีย์ โสมวดี
รองเลขาธิการ

คณะผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นางอัญชณา ตราไช
ศูนย์สารสนเทศการเกษตร

นางสาวจริยา สุทธิไชยา
ศูนย์ประเมินผล

นายสมโสดดี ดำเนินงาม
สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

นางสาวกฤติกา อกนิษฐาธิชาติ
สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

นางสาวรังษิต ภูศิริกัญญา
สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

นายณัฐนน เข้มเงิน
สำนักงานเลขานุการกรม

นายภูมิศักดิ์ ราศรี
ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร

คณะผู้บริหารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1-12

นายอนุสรณ์ พรชัย
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1

นายชวพุด อิงทรเทศ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 2

นายรณรงค์ แสนสิงห์
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3

นายบัณฑิต มงคลวีราพันธ์
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 4

นายสมมาตร ยิ่งยวด
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 5

นายพลชมพู ตราโซ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 6

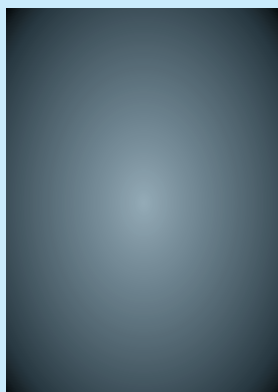
นางจันทร์ธิดา มีเดช
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 7

นายสมพงษ์ จันท์ทอง
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 8

นายchnerit กล้วยักดี
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 9

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 10

นายจักรชัย เต้าทอง
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 11

นายไมลิต วิโรจน์เพ็ชร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 12

คณะผู้เชี่ยวชาญ

นางสุดารัตน์ เตชะศรีประเสริฐ
ด้านเศรษฐกิจการแปรรูปสินค้าเกษตร
และอุตสาหกรรมเกษตร

นางรัชณี สานนกก
ด้านเศรษฐกิจทรัพยากรธรรมชาติ
ทางการเกษตร

นางสาวรังษิต ภูศิริภิญโญ
ด้านนโยบายเศรษฐกิจการเกษตร
ระหว่างประเทศ

นางยุจิต ชนะพานิช
ด้านประเมินผลการพัฒนาการเกษตร

นางบุบผา ภูละออ
ด้านนโยบายพัฒนาการเกษตรชนบท

นางสาวสุภาพร บงสุนันท์
ด้านสารสนเทศการเกษตร

นางสาวนงนุช ดีแท้
ด้านระบบข้อมูลสถิติการเกษตร

นางสาวราตรี เม่นประเสริฐ
ด้านเศรษฐกิจการผลิตและการตลาด
(รักษากร)

นางสาวทัศนีย์ เมืองแก้ว
ด้านนโยบายระบบเศรษฐกิจการเกษตร
(รักษากร)

พระบรมราชโองการ

ดวงตราสัญลักษณ์สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สารจากเลขาธิการ

คณะผู้บริหาร

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลภาพรวมของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

- วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ 12
- อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ 13

ส่วนที่ 2 : ผลการปฏิบัติราชการ

- คำรับรองการปฏิบัติราชการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 22
- การปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 23

ส่วนที่ 3 : รายงานทางการเงิน

- งบรายได้และค่าใช้จ่าย 26
- งบแสดงฐานะทางการเงิน 27

ส่วนที่ 4 : งานสำคัญในรอบปีงบประมาณ 2555

ด้านนโยบาย มาตรการและแผนพัฒนาการเกษตร

- ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของประเทศไทย ปี 2555 และแนวโน้ม ปี 2556 30
- การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 36
- การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากการเกษตรกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2557 – 2560 38
- ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร ปี พ.ศ. 2556 - 2559 41
- ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2555 – 2559 44

ด้านสารสนเทศการเกษตร

- งานบูรณาการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ปี 2555 47
- ตัวชี้วัดฐานะทางเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน 49
- สารสนเทศการเกษตรเพื่อความมั่นคงทางอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียน (ASEAN Food Security Information System) 53

สารบัญ (ต่อ)

ด้านวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

- การศึกษาศักยภาพภาพด้านการเกษตรเปรียบเทียบไทยกับเวียดนาม 60
- โครงการศึกษาต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตข้าว 70
- โครงการจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร 72

ด้านเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

- การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 74
- ความมั่นคงด้านอาหาร 83
- การดำเนินงานขององค์กรสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม ประจำปี 2555 86

ด้านการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

- แผนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านการเกษตร ปี 2554 88
- แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2551 – 2554 และแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2551 – 2554 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- โครงการป้องกันแก้ไขปัญหาผลไม้ปี 2555 92
- โครงการจัดระบบการปลูกข้าว 95

ส่วนที่ 5 : กิจกรรมในรอบปี

- ภาพข่าวกิจกรรมต่างๆ ของ สศก. ในรอบปีที่ผ่านมา 98

ภาคผนวก

- อัตราค่าจ้าง 114
- งบประมาณรายจ่ายประจำปี 115
- สถานที่ตั้งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ส่วนกลาง / ส่วนภูมิภาค 116

ส่วนที่ 1
ข้อมูลภาพรวมของ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

วิสัยทัศน์

องค์กรชั้นนำการพัฒนากิจการเกษตรของประเทศ

พันธกิจ

1. เสนอแนะนโยบายและจัดทำยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา และมาตรการทางการเกษตร รวมทั้งจัดทำทำที่และร่วมเจรจาการค้าสินค้าเกษตรและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยด้านเศรษฐกิจการเกษตรจัดทำรายงานสถานการณ์เศรษฐกิจการเกษตรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
3. ติดตามและประเมินผล/โครงการที่สำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
4. จัดทำและบริการข้อมูลสารสนเทศการเกษตร

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. เสนอแนะยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาและมาตรการทางการเกษตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และทรัพยากรของประเทศ
2. เป็นศูนย์กลางการให้บริการข้อมูลสารสนเทศการเกษตรของประเทศ
3. พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูง

เป้าประสงค์

“ภาคการเกษตรของประเทศเจริญเติบโตและเกษตรกรมีความผาสุก”

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น
2. ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น

อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีภารกิจเกี่ยวกับการเสนอแนะนโยบาย มาตรการ และวางแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งจัดทำและให้บริการข้อมูลข่าวสาร การเกษตรอย่างถูกต้อง เพื่อให้การเกษตรของประเทศมีความพร้อมสำหรับการแข่งขันในตลาดโลกและเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยเศรษฐกิจการเกษตร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษา วิเคราะห์ ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร และเสนอแนะนโยบาย มาตรการและจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งวิเคราะห์แผนงาน โครงการ และงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. ศึกษา วิจัยระบบเศรษฐกิจการผลิต การตลาด ระบบการจัดฟาร์ม การทำธุรกิจเกษตร และภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตรและแรงงานภาคเกษตร
4. ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ข้อมูลการเตือนภัยเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งเป็นศูนย์กลางระบบเครือข่าย และระบบการเชื่อมโยงสารสนเทศการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. ศึกษา วิเคราะห์ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้า ความสำเร็จ ตลอดจนผลกระทบของการดำเนินงานตามมาตรการ แผนงาน โครงการ และงบประมาณ
6. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร

1. ศึกษา วิจัย พัฒนา วางแผน และจัดทำข้อมูลการเกษตรเกี่ยวกับการผลิต การใช้ปัจจัยการผลิต ต้นทุนการผลิตของพืช ปศุสัตว์ ประมง และข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งวิเคราะห์ผลและรายงานเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร
2. ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนาวิธีการพยากรณ์ข้อมูลการเกษตร รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร และความเสียหายจากการเกิดภัยที่มีผลกระทบต่อด้านการเกษตร
3. ศึกษา วิเคราะห์ พัฒนา และจัดทำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และระบบข้อมูลระยะไกลในการจำแนกสภาพการใช้ที่ดิน การประกอบกิจกรรมการเกษตร และแหล่งเหมาะสมของการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อใช้สนับสนุนการวางแผนพัฒนาการเกษตร และการกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจ
4. ศึกษา กำหนดวิธีการ และจัดทำทะเบียนเกี่ยวกับเกษตรกร และผู้ประกอบการในด้านการเกษตร
5. ศึกษา พัฒนา และจัดวางระบบฐานข้อมูลการเกษตร ระบบการเชื่อมโยง เครือข่ายการสื่อสารข้อมูลระบบคอมพิวเตอร์ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เศรษฐกิจการผลิต การตลาดสินค้าเกษตร เกษตรอุตสาหกรรม และอุตสาหกรรมเกษตร อุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตร การแปรรูปและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตร ระบบโลจิสติกส์และห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้ง วิเคราะห์ผลกระทบนโยบายการเกษตรทั้งในและต่างประเทศต่อสินค้าเกษตร
2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร ภาวะความยากจน การจัดการฟาร์ม การบริหารจัดการธุรกิจเกษตรของสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน
3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการผลิตพืช ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งศึกษาการผลิต การตลาด การใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ได้แก่ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ เครื่องจักรกลเกษตร เป็นต้น
4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การใช้และการจัดการ ทรัพยากรดิน ที่ดิน น้ำ และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งวิเคราะห์ผลกระทบการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่อภาคเกษตร ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เสนอแนะแนวทาง มาตรการในการเตรียมการรองรับการปรับตัวและลดปัญหาก๊าซเรือนกระจก ภายใต้การพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน
5. ศึกษา วิเคราะห์ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของการใช้เงินกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ สำหรับสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า และวิเคราะห์ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจของโครงการที่เสนอขอใช้เงินจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้านปัจจัยการผลิตและกองทุนอื่นๆ
6. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

1. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำรายการภาวะเศรษฐกิจการเกษตร กำหนดตัวชี้วัด การพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ การพัฒนาเทคนิค เครื่องมือและแบบจำลองทางเศรษฐกิจ ตลอดจนวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจการเกษตรต่อภาคการเกษตร

2. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอนโยบาย มาตรการ แนวทางพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ตลอดจนการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอนโยบาย มาตรการ แนวทาง การพัฒนาการเกษตรในเขตพื้นที่เศรษฐกิจเฉพาะและพื้นที่การเกษตรเขตชายแดน
4. ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะกรอบนโยบายในการจัดทำงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และวิเคราะห์ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและทางการเงินของแผนงาน โครงการในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานจากเงินงบประมาณและนอกงบประมาณ
5. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอนโยบาย มาตรการ แนวทาง การพัฒนาเกี่ยวกับประชากรเกษตร สินเชื่อเกษตรและการพัฒนาสถาบันเกษตรกร องค์กรเกษตรกร ตลอดจนสภาเกษตรกร
6. ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำข้อเสนอ นโยบาย มาตรการ แนวทาง การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการบริหารจัดการ ตลอดจนการเชื่อมโยง เครือข่ายเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร
7. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์ประเมินผล

1. ศึกษา พัฒนาเทคนิค และระบบการติดตามประเมินผล รวมทั้งให้คำปรึกษาด้านการติดตามและประเมินผลแก่หน่วยงานอื่นในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณตามมาตรการ แผนงาน และโครงการต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งโครงการเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
3. ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการ การประเมินผลความสำเร็จ และผลกระทบของการดำเนินงานตามมาตรการ แผนงาน โครงการต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งโครงการเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
4. เสนอผลการติดตาม ผลการประเมิน และข้อเสนอแนะต่อฝ่ายบริหาร คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ คณะกรรมการอื่นๆ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเลขาธิการกรม

1. ปฏิบัติงานสารบรรณของสำนักงาน
2. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของสำนักงาน
3. ศึกษา วิเคราะห์ และประสานการจัดทำแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติงานและงบประมาณ รวมทั้งติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานภายในสำนักงาน
4. ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่และยานพาหนะของสำนักงาน
5. บริหารงานทรัพยากรบุคคลและจัดระบบงาน รวมทั้งการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงาน
6. ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาระบบคุณธรรมของสำนักงาน
7. ดำเนินการเกี่ยวกับการงานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง งานนิติกรรมและสัญญาเกี่ยวกับความรับทางแพ่งและอาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน
8. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลงานของสำนักงาน
9. ดำเนินการอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการใดของสำนักงาน
10. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

1. ศึกษา วิเคราะห์ และติดตามสถานการณ์เศรษฐกิจ นโยบายเกษตร กฎหมาย สนธิสัญญา ตลอดจนข้อตกลงและเงื่อนไขทางการค้าสินค้าและการลงทุนภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ ทั้งระดับทวิภาคี พหุภาคีและองค์การระหว่างประเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเสนอแนะนโยบายและแนวทางการดำเนินงานต่อกระทรวง
2. เป็นหน่วยงานหลักงานของกระทรวงและสหกรณ์ในการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำท่าทีการเจรจา การค้าสินค้าเกษตร การลงทุนภาคเกษตร ความมั่นคงด้านอาหาร การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการเกษตรและความร่วมมือทางเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศภายใต้กรอบการค้าเสรี ข้อตกลงระหว่างประเทศ และองค์การระหว่างประเทศ
3. จัดทำและเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศและยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร
4. ติดตามการปฏิบัติงานตามพันธกรณีและวิเคราะห์ผลกระทบเพื่อเสนอแนะแนวทาง แผนงาน โครงการ และมาตรการรองรับผลกระทบเชิงบวกและลบ รวมทั้ง

มาตรการเยียวยา อันเนื่องมาจากการปฏิบัติตามพันธกรณีข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจนประสานการดำเนินงานและติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรการรองรับผลที่เกิดขึ้น

5. เป็นศูนย์ข้อมูลการค้าเสรีและการค้าระหว่างประเทศในสินค้าเกษตรการลงทุนภาคเกษตร และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ
6. เป็นผู้แทนกระทรวงเข้าร่วมประชุมในเวทีระหว่างประเทศในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและหรือเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ
7. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร

1. พัฒนาและวิเคราะห์นโยบายการเกษตรที่มีผลต่อเศรษฐกิจมหภาค และเศรษฐกิจการเกษตรโดยอาศัยเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม
2. เสนอแนะ และออกแบบนโยบาย แผนและมาตรการเกี่ยวกับนโยบายด้านเศรษฐกิจมหภาค โดยสร้างเครือข่ายเพื่อประสานการออกแบบนโยบายทางการเกษตรกับองค์กรภายในสำนักงานฯ รวมถึงภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
3. ติดตาม ศึกษา และวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ปัจจัยเสี่ยงของภาวะเศรษฐกิจการเกษตร เศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลก ประเมินผลกระทบ และจัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจ บทวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำเสนอข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตรไทยในการประชุมทั้งในประเทศและเวทีระหว่างประเทศ
4. พัฒนาแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เศรษฐกิจ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการประมาณการเศรษฐกิจทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
5. จัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจมหภาค และเศรษฐกิจการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจและเสนอในเชิงนโยบายต่อสำนักงานฯ
6. ประชาสัมพันธ์ และจัดทำสื่อในทุกรูปแบบ เพื่อเผยแพร่ข้อมูล สถานการณ์เศรษฐกิจการเกษตร ผลการประมาณการเศรษฐกิจการเกษตร และผลการศึกษาวิเคราะห์เชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชน และองค์กรหรือสถาบันที่ทำหน้าที่ประเมินภาวะเศรษฐกิจไทย
7. ส่งเสริมให้มีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นในประเด็นทางเศรษฐกิจการเกษตร และการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญ ในระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจโดยทั่วไป

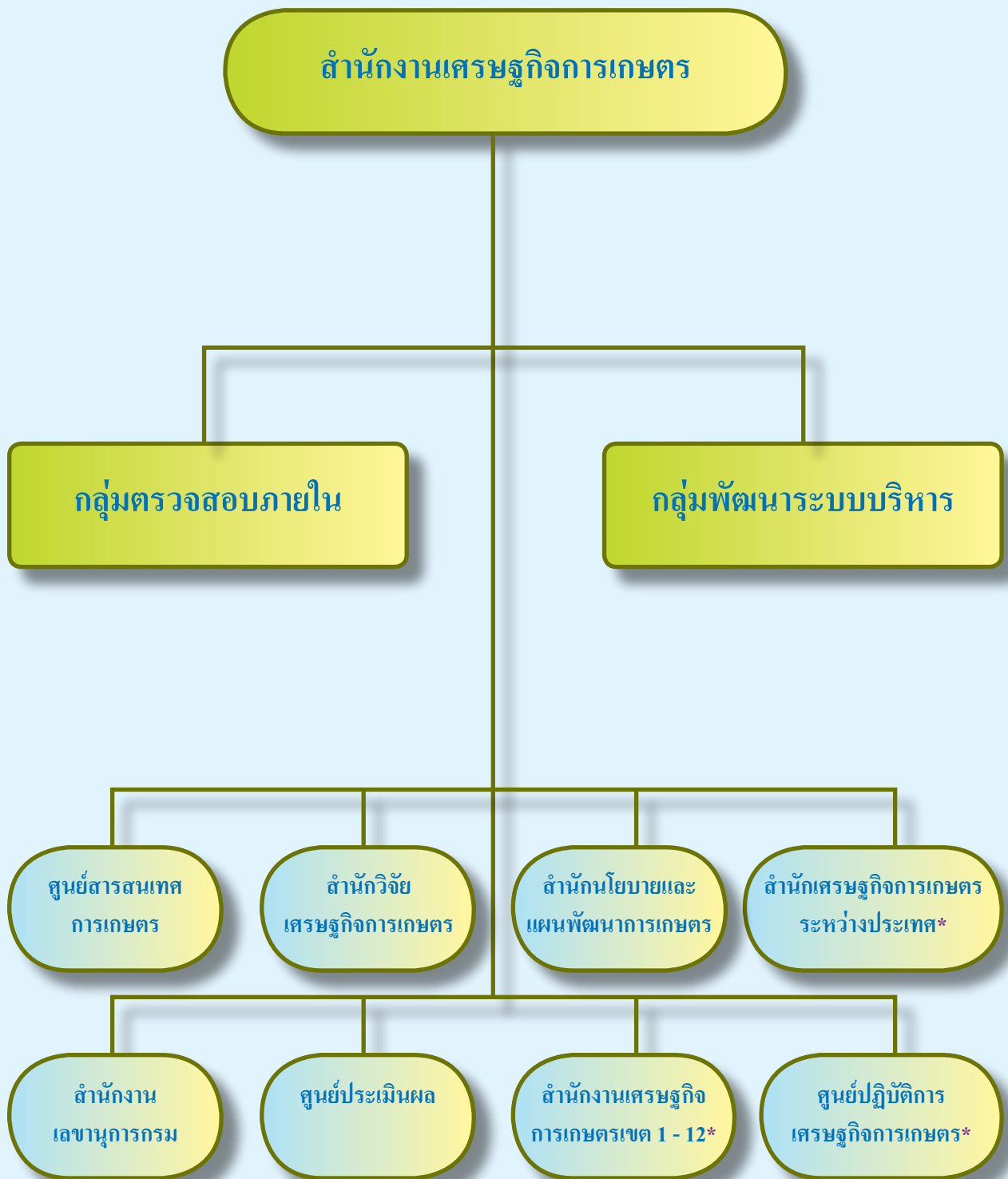
8. ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1 - 12

1. ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลการเกษตร รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
2. ศึกษา วิเคราะห์ และรายงานผลการติดตาม และผลการประเมินความสำเร็จ และผลกระทบของการดำเนินงานตามมาตรการ แผนงาน โครงการต่างๆในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
3. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เศรษฐกิจการเกษตรที่สำคัญในระดับท้องถิ่น
4. ศึกษา วิเคราะห์ ความเชื่อมโยง และความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรในระดับกระทรวงที่นำไปสู่แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจการเกษตรในระดับภูมิภาค รวมทั้งให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดแผนงานและโครงการแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

โครงสร้างสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

*สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 10 - 12 และ ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานจัดตั้งภายใน

ส่วนที่ 2
ผลการปฏิบัติราชการ

คำรับรองการปฏิบัติราชการ
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

1. คำรับรองระหว่าง
นางสาวสุพัตรา ชนเสนีวัฒน์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้รับคำรับรอง
และ
นายอภิชาติ จงสกุล เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ผู้ทำคำรับรอง
2. คำรับรองนี้เป็นคำรับรองฝ่ายเดียว มิใช่สัญญาและใช้สำหรับระยะเวลา 1 ปี เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2555
3. รายละเอียดของคำรับรอง ได้แก่ แผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ น้ำหนัก ข้อมูลพื้นฐาน เป้าหมาย เกณฑ์การให้คะแนน และรายละเอียดอื่นๆ ตามที่ปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบท้ายคำรับรองนี้
4. ข้าพเจ้า นางสาวสุพัตรา ชนเสนีวัฒน์ ในฐานะผู้บังคับบัญชาของ นายอภิชาติ จงสกุล ได้พิจารณาและเห็นชอบกับแผนปฏิบัติราชการของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ น้ำหนัก ข้อมูลพื้นฐาน เป้าหมาย เกณฑ์การให้คะแนน และรายละเอียดอื่นๆ ตามที่กำหนดในเอกสารประกอบท้ายคำรับรองนี้ และข้าพเจ้ายินดีจะให้คำแนะนำ กำกับ และตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการของ นายอภิชาติ จงสกุล ให้เป็นไปตามคำรับรองที่จัดทำขึ้นนี้
5. ข้าพเจ้า นายอภิชาติ จงสกุล เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ทำความเข้าใจคำรับรองตาม 3 แล้ว ขอให้คำรับรองกับปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าจะมุ่งมั่นปฏิบัติราชการให้เกิดผลงานที่ดีตามเป้าหมายของตัวชี้วัดแต่ละตัวในระดับสูงสุด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนตามที่ให้คำรับรองไว้
6. ผู้รับคำรับรองและผู้ทำคำรับรอง ได้เข้าใจคำรับรองการปฏิบัติราชการและเห็นพ้องกันแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(นางสาวสุพัตรา ชนเสนีวัฒน์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
วันที่ 22 เดือน มิถุนายน 2555

(นายอภิชาติ จงสกุล)
เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
วันที่ 12 เดือน มิถุนายน 2555

การปฏิบัติราชการ ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

การปฏิบัติราชการของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ปรากฏค่าคะแนนประเมินตนเองเบื้องต้นของแต่ละมิติ (คะแนนเต็ม 5.00) ดังต่อไปนี้

	น้ำหนัก (ร้อยละ)	ค่าคะแนนที่ได้
มิติภายนอก	70	4.3276
มิติภายใน	30	3.7766
น้ำหนักรวม	100	4.1490*

* ยังไม่เป็นค่าคะแนนที่เป็นทางการ เนื่องจากผลคะแนนด้านมิติภายนอก ผลค่าคะแนนยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

: โดยการปฏิบัติราชการในแต่ละมิติ มีการดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

มิติภายนอก แสดงถึง การปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของกระทรวงและนโยบายสำคัญ/พิเศษของรัฐบาล เป็นการพิจารณาระดับความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายแต่ละตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการกระทรวง แผนงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนงานโครงการ ซึ่งมีการบริหารงานแบบบูรณาการภายในกระทรวง โดยหน่วยงานภายในให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการบูรณาการ การทำงานระหว่างกระทรวงในยุทธศาสตร์ที่มีเป้าหมายร่วมกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการร่วมกันในภาพรวมระดับประเทศและระดับกระทรวง รวมทั้งเป็นทิศทางในการปฏิบัติงานอย่างบูรณาการระหว่างกระทรวงกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประโยชน์ทั้งในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ และเป็น การถ่ายทอดเป้าหมายลงสู่การปฏิบัติและเกิดการปฏิบัติงาน และส่วนราชการในระดับกรมในสังกัดกระทรวงที่มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ต้องร่วมรับผิดชอบผลการดำเนินงานให้บรรลุตามแผนปฏิบัติราชการและเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกันระหว่างกระทรวง

มิติภายใน แสดงถึง การปฏิบัติงานที่บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการตามภารกิจหลักของสำนักงาน โดยหน่วยงานภายในสังกัดให้ความร่วมมือในการปฏิบัติราชการ ช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ โดยระดับความสำเร็จของการบรรลุเป้าหมายแต่ละตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของส่วนราชการที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการระดับสำนักงาน ซึ่งตัวชี้วัดที่ทำความตกลงควรมีความเหมาะสม ครอบคลุมแผนปฏิบัติ

ราชการของกรม โดยประกอบด้วย เรื่องรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเกษตรในประเทศและต่างประเทศที่ส่งผลต่อสถานการณ์เศรษฐกิจการเกษตร ในประเทศ ผลงานวิจัย และผลงานการประเมินด้านเศรษฐกิจการเกษตร ถูกนำไปใช้ ประโยชน์ อีกทั้งด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการ เป็นการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ ให้บริการที่มีคุณภาพ โดยให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพของข้อมูลด้าน การเกษตร สิ่งอำนวยความสะดวกและเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้วยบริการที่รวดเร็วและมี ประสิทธิภาพในช่องทางที่ให้บริการ อาทิ มาติดต่อขอรับข้อมูล ด้วยตนเอง ติดต่อทาง โทรศัพท์ และผู้รับบริการขอข้อมูลทาง E-mail รวมถึงความพึงพอใจของผู้กำหนดนโยบาย จะต้องมีความเข้าใจต่อนโยบายที่มอบหมาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ อีกทั้งการจัดทำต้นทุน ต่อหน่วยผลผลิต สามารถจัดทำบัญชีต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตตามที่กรมบัญชีกลางกำหนด และนำเอาผลการคำนวณต้นทุนมาใช้ในการบริหารทรัพยากรของหน่วยงานให้เกิด ประสิทธิภาพ การเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้เป็นไปตามแผน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการติดตาม ความก้าวหน้าของการปฏิบัติงานและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ รวมทั้งติดตามเร่งรัด การเบิกจ่ายเงินงบประมาณของส่วนราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ นโยบายรัฐบาล การดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงาน ให้ส่วนราชการดำเนินการ ลดใช้พลังงานให้น้อยลง ทั้งด้านประหยัดการใช้ไฟฟ้า และลดการใช้น้ำมัน รวมทั้ง ความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร เป็นการประเมินสมรรถนะของบุคลากร ตามแนวทาง ของ ก.พ. ต้องมีการประเมินสมรรถนะหลักเป็นคุณลักษณะร่วมของ ผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอาชีพ การยึดมั่นในความถูกต้อง ชอบธรรมและจริยธรรมและการทำงานเป็นทีม และความสำเร็จของการพัฒนาปรับปรุง สารสนเทศ เป็นการประเมินผลโดยใช้การสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้งานสารสนเทศ (User Satisfaction) รวมทั้งข้อมูลเชิงประจักษ์ด้านประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ อีกทั้งความสำเร็จของการพัฒนาปรับปรุงวัฒนธรรมองค์กร เป็นการประเมินโดยใช้แบบ สสำรวจบรรยากาศภายในองค์กร (Organization Climate Survey) ผ่านระบบออนไลน์ รวมอยู่ในแบบสำรวจการพัฒนาองค์กร (Organization Development Survey) นอกจากนี้ ยังดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมภายในตามระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการวางระบบการควบคุมภายในของสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร ด้วยการจัดทำแผนการควบคุมภายในปีงบประมาณ พ.ศ.2554 และให้หน่วยงานย่อย ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคถือปฏิบัติ และดำเนินการติดตามและประเมินผลการควบคุม ด้วยการสุ่มรายงานรอบ 6 เดือน และ 12 เดือน เสนอผู้บริหาร และจัดส่ง สำนักงาน ก.พ.ร. และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

ส่วนที่ 3
รายงานทางการเงิน

**สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
งบรายได้และค่าใช้จ่าย
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2555**

(หน่วย : บาท)

รายได้จากการดำเนินงาน	
รายได้จากรัฐบาล	
รายได้จากงบประมาณ	724,536,231.60
รายได้อื่น	-
รวมรายได้จากรัฐบาล	724,536,231.60
รายได้จากแหล่งอื่น	
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	-
รายได้จากเงินช่วยเหลือและเงินบริจาค	-
รายได้อื่น	68,147,400.00
รวมรายได้จากแหล่งอื่น	68,147,400.00
รวมรายได้จากการดำเนินงาน	792,683,631.60
ค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	338,119,811.66
ค่าบำเหน็จบำนาญ	116,257,249.97
ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	13,798,808.05
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	54,955,555.55
ค่าวัสดุและค่าใช้จ่าย	126,643,185.75
ค่าสาธารณูปโภค	14,515,824.66
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	82,060,639.15
ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน	-
ค่าใช้จ่ายอื่น	66,768,583.34
รวมค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	813,119,658.13
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงาน	(20,436,026.53)
รายได้/ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกิดจากการดำเนินงาน	
กำไร/ขาดทุนสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	-
รายการอื่นๆ ที่ไม่เกิดจากการดำเนินงาน	1,508,411,800.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ไม่เกิดจากการดำเนินงาน	(1,508,411,800.00)
รวมรายได้/ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกิดจากการดำเนินงาน	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายจากกิจกรรมตามปกติ	(20,436,026.53)
รายการพิเศษ	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	(20,436,026.53)

**สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
งบแสดงฐานะทางการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2555**

(หน่วย : บาท)

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	53,695,508.25
ลูกหนี้ระยะสั้น	12,068,050.00
รายได้ค้างรับ	710,449.15
สินค้าและวัสดุ	1,684,424.83
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	443.66
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	68,158,875.89

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

ลูกหนี้ระยะยาว	10,766.33
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (สุทธิ)	316,270,383.30
สินทรัพย์โครงสร้างพื้นฐาน (สุทธิ)	13,600,421.42
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	329,881,571.05

รวมสินทรัพย์

398,040,446.94

**สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
งบแสดงฐานะทางการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2555**

(หน่วย : บาท)

หนี้สิน

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้ระยะสั้น

6,403,965.15

ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย

2,327,625.99

รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง

-

เงินอุดหนุนราชการรับจากคลังระยะสั้น

-

เงินรับฝากระยะสั้น

2,452.09

หนี้สินหมุนเวียนอื่น

15,862,558.33

รวมหนี้สินหมุนเวียน

24,596,601.56

หนี้สินไม่หมุนเวียน

เจ้าหนี้ระยะยาว

-

รายได้รอการรับรู้ระยะยาว

-

เงินอุดหนุนราชการรับจากคลังระยะยาว

1,250,000.00

รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน

1,250,000.00

รวมหนี้สิน

25,846,601.56

สินทรัพย์สุทธิ

372,193,845.38

สินทรัพย์สุทธิ

ทุน

280,717,475.29

รายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

91,476,370.09

กำไร/ขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นของเงินลงทุน

-

รวมสินทรัพย์สุทธิ

372,193,845.38

ส่วนที่ 4
งานสำคัญในรอบปีงบประมาณ 2555

ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

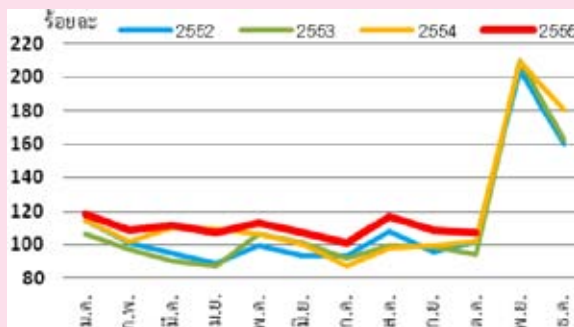
ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2555 และแนวโน้ม ปี 2556

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2555

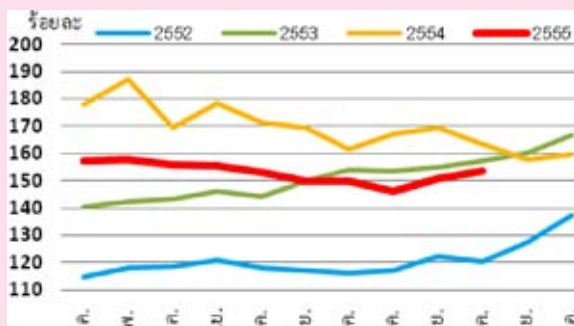
เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ประกอบด้วยดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรและดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้และการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร

1. ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรและดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรเฉลี่ยในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2555 อยู่ที่ 110.0 สูงกว่าช่วงเดียวกันของปี 2554 ซึ่งอยู่ที่ 103.1 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.7 ขณะที่ดัชนีราคาสินค้าเกษตรที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2555 อยู่ที่ 153.0 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2554 ซึ่งอยู่ที่ 171.6 หรือลดลงร้อยละ 10.9

ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (ปีฐาน = 2548)

ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ (ปีฐาน = 2548)

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. การส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร การส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2555 เท่ากับ 724,056.8 ล้านบาท ลดลงเมื่อเทียบกับ

ช่วงเดียวกันของปี 2554 ซึ่งมีมูลค่า 1,158,166.3 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 37.5 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโลกชะลอตัว ส่งผลให้การนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารในประเทศคู่ค้าที่สำคัญลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป การส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารในช่วงเดือนมกราคม – ตุลาคม 2555 เท่ากับ 69,466.8 ล้านบาท และ 70,367.4 ล้านบาท ตามลำดับ หรือลดลงร้อยละ 46.4 และร้อยละ 45.1 ตามลำดับ สำหรับสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าการส่งออกลดลงมาก ได้แก่ ยางพารา เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ขณะที่มูลค่าการส่งออกข้าวลดลงเนื่องจากราคาส่งออกที่สูงกว่าประเทศคู่แข่งอื่น ทำให้ประเทศผู้นำเข้าข้าวไทยเปลี่ยนไปนำเข้าข้าวจากคู่แข่งแทนทดแทน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยไปยังตลาดที่สำคัญ

ประเทศ	มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร (ล้านบาท)		การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	สินค้าส่งออกที่สำคัญ
	2554 (ม.ค. – ต.ค.)	2555 (ม.ค. – ต.ค.)		
โลก	1,158,166.30	724,056.79	-37.48	ยางธรรมชาติ ข้าวและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ กุ้งและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์
อาเซียน (9 ประเทศ)	222,920.15	157,806.92	-29.21	น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ยางธรรมชาติ เครื่องดื่ม ข้าวและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์
จีน	177,048.88	133,439.09	-24.63	ยางธรรมชาติ มันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์
ญี่ปุ่น	165,395.79	99,781.95	-39.67	ไก่และผลิตภัณฑ์ ยางธรรมชาติ กุ้งและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ น้ำตาลและผลิตภัณฑ์ ผักและผลิตภัณฑ์
สหภาพยุโรป (27 ประเทศ)	128,099.77	70,367.41	-45.07	ไก่และผลิตภัณฑ์ ยางธรรมชาติ กุ้งและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์
สหรัฐอเมริกา	129,545.37	69,466.75	-46.38	กุ้งและผลิตภัณฑ์ ปลาและผลิตภัณฑ์ ยางธรรมชาติ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ ข้าวและผลิตภัณฑ์

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

หมายเหตุ : สินค้าเกษตรและอาหาร หมายถึง สินค้าในพิกัดศุลกากร ตอนที่ 1 – 24

รวมยางธรรมชาติในพิกัดศุลกากร ตอนที่ 40.01

เศรษฐกิจการเกษตรในปี 2555 ขยายตัวประมาณร้อยละ 4.0 เมื่อเทียบกับปี 2554 เนื่องจากการผลิตสินค้าเกษตรโดยทั่วไปกลับไปสู่ภาวะปกติภายหลังสถานการณ์น้ำท่วมครั้งใหญ่ในช่วงปลายปี 2554 ประกอบกับสภาพดินฟ้าอากาศที่เอื้ออำนวย การระบาดของแมลงศัตรูพืช โรคระบาดในพืชและปศุสัตว์ สามารถควบคุมได้ โดยสาขาการผลิตที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น ได้แก่ สาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ ส่วนสาขาประมงหดตัวลดลง เนื่องจากเกิดโรคระบาดในกุ้งเพาะเลี้ยงและการขาดแคลนลูกกุ้งทำให้ผลผลิตกุ้งลดลง รวมถึงความแปรปรวนของสภาพอากาศในแหล่งผลิตสัตว์น้ำจืดที่สำคัญทำให้สัตว์น้ำเติบโตช้า โดยมีรายละเอียดแต่ละสาขาดังนี้ (ตารางที่ 2)

1) สาขาพืช ในปี 2555 ขยายตัวร้อยละ 5.5 โดยผลผลิตพืชสำคัญที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และผลไม้ เนื่องจากสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของพืช การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชไม่รุนแรง และสามารถควบคุมได้ ประกอบกับพื้นที่ปลูกพืชหลายชนิดเพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมาจากการส่งเสริมของภาครัฐและแรงจูงใจทางด้านราคา รวมทั้งการดูแลเอาใจใส่ที่ดีของเกษตรกร

ส่วนผลผลิตพืชที่ลดลง ได้แก่ อ้อยโรงงาน สับปะรดโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วเหลือง โดยอ้อยโรงงาน ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้งในช่วงที่อ้อยกำลังเจริญเติบโตและฝนตกในช่วงฤดูเก็บเกี่ยว สำหรับผลผลิตสับปะรดโรงงานลดลงจากราคาที่ตกต่ำในช่วงปลายปี 2554 ทำให้เกษตรกรขาดเงินทุนในการดูแลรักษาต้นสับปะรด ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ลดลง เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เช่น มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ประกอบกับเนื้อที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่ปลูกแซมในสวนยางพาราลดลง ส่วนผลผลิตถั่วเหลืองลดลง เป็นผลจากการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดีและขาดแคลนแรงงานในการเพาะปลูก

ด้านราคาพืชที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และถั่วเหลือง โดยราคาข้าวสูงขึ้นตามมาตรการยกระดับราคาภายในประเทศ สำหรับราคาอ้อยโรงงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการและราคาในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้น เพราะพื้นที่ปลูกอ้อยที่สำคัญของโลกประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ส่วนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ราคาเพิ่มขึ้นจากความต้องการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้น สำหรับพืชที่มีราคาลดลง ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง สับปะรด และผลไม้ โดยราคายางพาราลดลงเนื่องจากผลผลิตออกสู่ตลาดมาก และความต้องการในตลาดโลกลดลง ขณะที่ราคาปาล์มน้ำมันเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่ซบเซา ราคามันสำปะหลังลดลงเนื่องจากจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ของไทยชะลอการนำเข้าและหันไปนำเข้าจากประเทศกัมพูชาและเวียดนาม ราคาสับปะรดลดลงเนื่องจากประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป และสหรัฐอเมริกา ประสบปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้ปริมาณความต้องการสินค้าลดลง ส่วนผลไม้ส่วนใหญ่ ราคาลดลงจากการที่ผลผลิตออกสู่ตลาดค่อนข้างมาก

2) สาขาปศุสัตว์ ในปี 2555 ขยายตัวร้อยละ 3.2 โดยสถานการณ์ปศุสัตว์ทั้งไก่เนื้อ ไก่ไข่ สุกร และนํ้านมดิบ มีภาวะการผลิตที่ดีขึ้นจากปี 2554 กล่าวคือ การผลิตไก่เนื้อมีการขยายการเลี้ยงเพิ่มขึ้นตามความต้องการบริโภคเนื้อไก่จากตลาดต่างประเทศที่มีความเชื่อมั่นในมาตรฐานสินค้าของไทย ประกอบกับสหภาพยุโรปยกเลิกการห้ามนำเข้าเนื้อไก่สดจากไทยตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2555 ทำให้การส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยโดยรวมเพิ่มขึ้น ด้านปริมาณผลผลิตไข่ไก่เพิ่มขึ้น เนื่องจากนโยบายการนำเข้าเสรีพันธุ์ไก่ไข่ตั้งแต่ปี 2553 ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดีและมีการดูแลเอาใจใส่มากขึ้น ส่งผลให้แม่ไก่สามารถให้ไข่ได้ดี และมีผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง สำหรับการผลิตรายเพิ่มขึ้น เนื่องจากในปี 2554 ราคาสุกรอยู่ในเกณฑ์ดี จึงทำให้มีการขยายการผลิต ประกอบกับปัจจัยเสี่ยงด้านโรคทางระบบสืบพันธุ์และระบบทางเดินหายใจ (Porcine Reproductive and Respiratory Syndrome: PRRS) ลดลง รวมถึงสภาพอากาศที่แปรปรวนน้อยลง ทำให้สุกรสามารถเจริญเติบโตได้ดี ขณะที่การผลิตนํ้านมดิบมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนแม่โคนมที่ให้นํ้านมเพิ่มขึ้น และปริมาณนํ้านมเฉลี่ยของแม่โคนมสูงขึ้น

ด้านราคาสินค้าปศุสัตว์ส่วนใหญ่มีราคาลดลงเมื่อเทียบกับปี 2554 โดยราคาไก่เนื้อ ไก่ไข่และสุกรปรับตัวลดลง เนื่องจากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากสถานการณ์ด้านการผลิตที่เข้าสู่ภาวะปกติและมีการขยายการเลี้ยงเพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคานํ้านมดิบที่เกษตรกรขายได้โดยเฉลี่ยสูงขึ้น เนื่องจากนํ้านมดิบมีคุณภาพดีขึ้น

3) สาขาประมง ในปี 2555 หดตัวร้อยละ 2.7 โดยกุ้งทะเลที่ได้จากการเพาะเลี้ยงในช่วงเดือนมกราคม – กันยายน 2555 ลดลงร้อยละ 24.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2554 เนื่องจากราคากุ้งไม่จูงใจให้เกษตรกรขยายการผลิต เพราะการสั่งซื้อจากตลาดหลักในต่างประเทศ คือ สหรัฐอเมริกาลดลงจากปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ ประกอบกับในช่วงกลางปี 2555 ผู้ผลิตลูกกุ้งชะลอการผลิตเพื่อควบคุมผลผลิตไม่ให้ล้นตลาด ทำให้เกิดปัญหาลูกกุ้งขาดแคลนไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร อีกทั้งพื้นที่เลี้ยงในบางพื้นที่ เช่น ภาคตะวันออกประสบปัญหาโรคกุ้งตายก่อนวัยอันควร (Early Mortality Syndrome: EMS) ทำให้ผลผลิตบางส่วนเสียหาย สำหรับการท่าประมงทะเลในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2555 ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2554 โดยปริมาณสัตว์น้ำที่ขึ้นท่าเทียบเรือของภาคใต้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่วนผลผลิตประมงน้ำจืดที่สำคัญ คือ ปลานิลมีแนวโน้มลดลงค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2554 เนื่องจากแหล่งผลิตปลานิลที่สำคัญประสบปัญหาสภาพอากาศแปรปรวน ทำให้ปลานิลเจริญเติบโตช้า และระยะเวลาในการเลี้ยงยาวนานขึ้น

ด้านราคากุ้งขาวแวนนาไม ขนาด 70 ตัวต่อกิโลกรัม ที่เกษตรกรขายได้ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2555 ลดลงร้อยละ 3.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2554 เนื่องจากการส่งออกลดลง โดยเฉพาะความต้องการในสหรัฐอเมริกาที่ยังไม่กระเตื้องขึ้น อนึ่งในช่วงต้นปี 2555 ราคากุ้งที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง และเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งรัฐบาลได้ดำเนินการโครงการรักษาเสถียรภาพกุ้งขาวแวนนาไมโดยระบบเครือข่ายแบบกลุ่ม (Shrimp Cluster) ส่งผลให้ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้นในช่วงปลายปี 2555

4) สาขาบริการทางการเกษตร ในปี 2555 ขยายตัวร้อยละ 2.9 เนื่องจากการขยายพื้นที่ปลูกพืชที่สำคัญและมีการใช้เครื่องจักรทางการเกษตรทดแทนการขาดแคลนแรงงานมากขึ้น อาทิ การปลูกข้าว และอ้อยโรงงาน โดยเฉพาะข้าวที่เกษตรกรมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ทำให้มีการใช้บริการเตรียมดินเพิ่มขึ้น และมีการใช้บริการเกี่ยวเกี่ยวผลผลิตเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

5) สาขาป่าไม้ ในปี 2555 ขยายตัวร้อยละ 1.4 เนื่องจากปริมาณไม้ยางพาราท่อนเพิ่มสูงขึ้นจากนโยบายการตัดโค่นต้นยางพาราเก่าอายุ 30 ปี จำนวน 500,000 ไร่ ในระหว่างปี 2555 - 2556 เพื่อปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดีและเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคายางพาราในประเทศ สำหรับปริมาณผลผลิตและมูลค่าการส่งออกน้ำผึ้ง และครั้งเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2554 ส่วนปริมาณผลผลิตถ่านไม้ลดลงตามความต้องการใช้ภายในประเทศ

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2556

คาดว่าภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2556 จะขยายตัวในช่วงร้อยละ 3.5 – 4.5 เมื่อเทียบกับปี 2555 ภายใต้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปี 2555 เริ่มมีสัญญาณภัยแล้งในหลายพื้นที่ของประเทศ และมีแนวโน้มว่าจะเกิดภัยแล้งที่ค่อนข้างรุนแรงในประเทศไทยในช่วงปี 2556 ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร นอกจากนี้สถานการณ์เศรษฐกิจโลก อัตราแลกเปลี่ยน และราคาน้ำมัน ที่ยังมีความผันผวน และอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิต ราคาสินค้าเกษตร และการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินสถานการณ์ดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เพื่อการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	2555	2556
ภาคเกษตร	4.0	3.5 – 4.5
พืช	5.5	4.0 – 5.0
ปศุสัตว์	3.2	1.8 – 2.8
ประมง	-2.7	-0.2 – 0.8
บริการทางการเกษตร	2.9	2.5 – 3.5
ป่าไม้	1.4	0.5 – 1.5

ที่มา : ประมาณการโดยสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1) สาขาพืช คาดว่าขยายตัวในช่วงร้อยละ 4.0 – 5.0 หากสภาพอากาศเอื้ออำนวย โดยพืชที่สำคัญหลายชนิดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เนื่องจากการดูแลเอาใจใส่ของเกษตรกรและการควบคุมการแพร่ระบาดของศัตรูพืชที่ดี สำหรับผลผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมัน คาดว่าจะเพิ่มขึ้นตามเนื้อที่ให้ผลที่เพิ่มขึ้นจากการขยายพื้นที่ปลูกในช่วงหลายปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ไม้ผล เช่น ลำไย ทูเรียน มังคุด เงาะ และส้มเขียวหวาน มีเนื้อที่ให้ผลเพิ่มขึ้นเช่นกัน ด้านราคาที่เกษตรกรขายได้ ราคาผลผลิตพืช ส่วนใหญ่มีแนวโน้มใกล้เคียงกับปี 2555 ส่วนการส่งออกขึ้นอยู่กับทิศทางของเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ สภาพภูมิอากาศทั่วโลกที่มีความแปรปรวน อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งเพาะปลูกธัญพืชที่สำคัญ ทำให้ราคาธัญพืชและอาหารของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นได้

2) สาขาปศุสัตว์ คาดว่าขยายตัวในช่วงร้อยละ 1.8 – 2.8 เนื่องจากเกษตรกรมีการขยายการผลิต การบริหารจัดการการเลี้ยงที่ดี การปรับปรุงมาตรฐานฟาร์ม รวมถึงกระบวนการควบคุม และมีการเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การผลิตในสาขาปศุสัตว์ยังคงมีความเสี่ยงจากปัญหาสภาพอากาศแปรปรวน ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น สำหรับความต้องการบริโภคทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยความต้องการของผู้บริโภคในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ไม่มากนัก ขณะที่ตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะญี่ปุ่นและสหภาพยุโรปซึ่งเป็นตลาดหลักของเนื้อไก่ยังมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้น ส่วนประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งประกาศยกเลิกการห้ามนำเข้าสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากไทยเมื่อเดือนสิงหาคม 2555 จะส่งผลให้การส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยมีแนวโน้มขยายตัวได้ดี สำหรับราคาปศุสัตว์ในปี 2556 คาดว่าจะปรับตัวเพิ่มขึ้นทั้งไก่เนื้อและสุกร เนื่องจากความต้องการที่มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ ขณะที่ราคาไข่ไก่และน้ำมันดิบมีแนวโน้มทรงตัว โดยยังมีความเสี่ยงจากคุณภาพผลผลิตซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อราคาน้ำมันดิบของเกษตรกร ส่วนเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่มีการปรับแผนการผลิต โดยมีการปลดแม่ไก่ยืนกรงเร็วขึ้นและปรับลดปริมาณการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ นอกจากนี้ราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นยังเป็นปัจจัยที่อาจทำให้ราคาสินค้าปศุสัตว์ในปี 2556 ปรับตัวสูงขึ้น

3) สาขาประมง คาดว่าขยายตัวในช่วงร้อยละ (-0.2) - 0.8 เนื่องจากการผลิตประมงน้ำจืดและประมงทะเลยังอยู่ในภาวะทรงตัว โดยปริมาณผลผลิตประมงน้ำจืดขึ้นอยู่กับ การวางแผนการผลิตและสภาพภูมิอากาศ ส่วนประมงทะเลขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและราคาน้ำมันซึ่งเป็นต้นทุนการผลิตที่สำคัญ ประกอบกับยังมีปัจจัยเสี่ยงเรื่องโรคระบาดที่เกษตรกรต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ หากสภาพภูมิอากาศมีความแปรปรวน ก็จะทำให้ผลผลิตลดลง สำหรับสถานการณ์ด้านราคา คาดว่าราคาที่เกษตรกรขายได้อาจปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศยังมีอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผลผลิตมีคุณภาพที่ดีตรงตามความต้องการของตลาด

ด้านการค้า คาดว่ายังคงขยายตัวตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ ที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าประเทศผู้นำเข้าหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น จะประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ สำหรับตลาดภายในประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมการบริโภคของคนเมืองเริ่มเปลี่ยนโดยหันมาบริโภค กุ้งแช่แข็งพร้อมปรุงแทน

4) สาขาบริการทางการเกษตร คาดว่าขยายตัวในช่วงร้อยละ 2.5 – 3.5 เนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชที่สำคัญหลายชนิดเพิ่มขึ้นจากแรงจูงใจทางด้านราคา อาทิ ข้าว และ อ้อยโรงงาน ประกอบกับการขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตร ทำให้มีการใช้เครื่องจักรทดแทนมากขึ้น ส่งผลให้มีกิจกรรมการให้บริการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

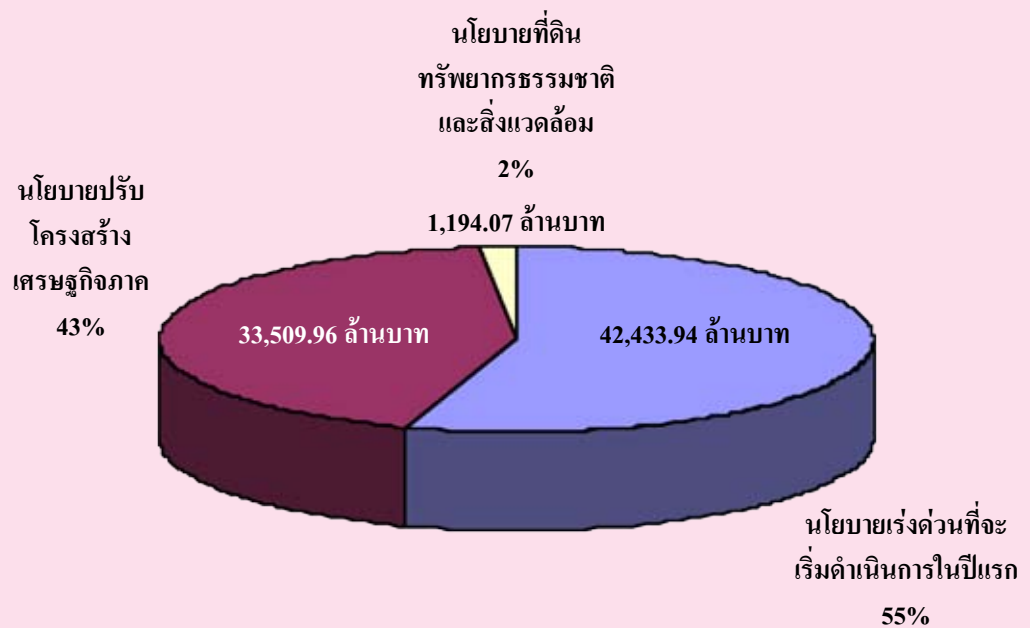
5) สาขาป่าไม้ คาดว่าขยายตัวในช่วงร้อยละ 0.5 – 1.5 เนื่องจากนโยบายการโค่นต้นยางพาราเก่าอายุ 30 ปี จำนวน 500,000 ไร่ ระหว่างปี 2555 - 2556 ที่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี 2556 ประมาณ 260,000 ไร่ และคาดว่ามูลค่าผลผลิตและการส่งออก น้ำผึ้ง ครั้ง และยางไม้ธรรมชาติ จะเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปี 2555 เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการทั้งในและต่างประเทศ ส่วนการผลิตถ่านไม้และไม้พื้นมีแนวโน้มลดลงเนื่องจากปริมาณความต้องการใช้ที่ลดลง

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 เน้นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลทั้ง นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก **นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร** ซึ่งเป็นการดำเนินงานหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเน้นให้ความสำคัญใน 3 ประเด็น คือ การพัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุน และนโยบายที่ดิน **ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** สู่แผนงานและงบประมาณปี 2556

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้วิเคราะห์และเสนองบประมาณตามลำดับขั้นตอนของการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รวม 19 หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556 รวมทั้งสิ้น 77,137.97 ล้านบาท จำแนกตามนโยบาย คือ (1) **นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก** จำนวน **42,433.94 ล้านบาท** ประกอบด้วย การส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ 38,143.35 ล้านบาท การส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ 1,067.55 ล้านบาท การเสริมสร้างความรู้เพื่อรองรับการเป็นประชาคม

อาเซียน 267.47 ล้านบาท การให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร/เกษตรกร 1,279.82 ล้านบาท สนับสนุนการรับจำนำสินค้าเกษตร 1,590.83 ล้านบาท และการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรม ศูนย์ศิลป์ปาชีพบางไทร 84.92 ล้านบาท (2) นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร จำนวน 33,509.96 ล้านบาท ประกอบด้วย การพัฒนาการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม 15,670.08 ล้านบาท การพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร 11,151.30 ล้านบาท และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยสนับสนุน 4,180.69 ล้านบาท รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ 2,507.90 ล้านบาท และ (3) นโยบายที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1,194.07 ล้านบาท ประกอบด้วย การจัดการให้เกิดผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ

แผนภูมิการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 จำแนกตามนโยบาย

จากวิสัยทัศน์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประชาชนมีความมั่นคงด้านอาหาร เป็นฐานสร้างรายได้ให้แผ่นดิน” งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปี 2556 จำนวน 77,137.97 ล้านบาท กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตร 1.47 ล้านล้านบาท 2) เกษตรกรในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาศักยภาพ 3) ขยายพื้นที่ชลประทานไม่น้อยกว่าปีละ 2 แสนไร่ 4) เกษตรกรเกิดความมั่นคงในอาชีพและรายได้ทางการเกษตร 5) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการ 6) พื้นที่ทำการประมงและแหล่งอาศัยสัตว์น้ำได้รับการบริหารจัดการ 7) เกษตรกรได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินและฟื้นฟูอาชีพ 8) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศในภูมิภาค และ 9) เกษตรกรได้รับความรู้และทักษะประกอบอาชีพด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2557 - 2560

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้บูรณาการกับหน่วยงานทุกภาคส่วนจัดทำแผนพัฒนากิจการเกษตรเพื่อให้มีการขับเคลื่อนและสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2559 และแผนพัฒนาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1 - 11 ซึ่งเป็นส่วนราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคเป็นหน่วยงานหลักร่วมบูรณาการกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และส่วนราชการ ต่าง ๆ ทั้งในสังกัดและนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำ “ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรในระดับกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2557 - 2560” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาภาคเกษตรกรรมในระดับพื้นที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางจัดทำแผนปฏิบัติการ และโครงการต่าง ๆ เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในระยะ 4 ปี (พ.ศ.2557 - 2560) เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาทำให้ทิศทางการพัฒนาภาคเกษตรสอดคล้องสัมพันธ์กันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

กระบวนการจัดทำได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรในทุกระดับ จากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งในภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรมาประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพตามหลักทฤษฎี และเทคนิคทางวิชาการ พร้อมทั้งยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรของกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ ในพื้นที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1 - 11 รับผิดชอบ และนำเสนอร่างยุทธศาสตร์ผ่านเวทีสาธารณะระดมความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคเกษตร เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2550 มาตรา 53/1 และ 53/2 ที่กำหนดให้จังหวัด/กลุ่มจังหวัดจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรในระดับกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2557 - 2560 มีความแตกต่างกันไปตามศักยภาพของพื้นที่ โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ คือ การมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานคุณภาพและปลอดภัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร การส่งเสริมการรวมกลุ่มการสร้างระบบธุรกิจเกษตร และการพัฒนาความสามารถของกลุ่ม องค์กร สถาบันเกษตรกร การส่งเสริมการเตรียมการบริหารจัดการสินค้าเกษตรรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ การส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ด้วยการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การพัฒนาทรัพยากรการผลิตการเกษตรให้มีความสมดุลรวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสนับสนุนห่วงโซ่อุปทานการผลิต

จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรในระดับกลุ่มจังหวัดในปี 2555 ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 11 กลุ่มจังหวัด ประกอบด้วย 1.กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน) 2.กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พิษณุโลก ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์) 3.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (อุดรธานีหนองคาย หนองบัวลำภู เลย) 4.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์) 5.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ชัยภูมิ) 6.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ) 7.กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 (ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง) 8.กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง (สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว) 9.กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์) 10.กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง) 11. กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

นอกจากนี้กลุ่มจังหวัดที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ในปี 2556 รวม 7 กลุ่มจังหวัด ประกอบด้วย 1.กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) 2.กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี) 3.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) 4.กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 (สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี) 5.กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (ราชบุรี กาญจนบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี) 6.กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด) 7.กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง สุราษฎร์ธานี)

ทั้งนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้บูรณาการจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัดเพื่อเติมเต็ม ต่อยอด แผนงาน-โครงการที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการโดยงบประมาณปกติ งบประมาณจังหวัด หรืองบประมาณอื่นๆ ให้สามารถดำเนินงานได้ครบถ้วนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยเฉพาะแผนงาน-โครงการที่สำคัญและเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องดำเนินงานหรือพัฒนาในภาพรวมของหลายๆ จังหวัดที่ติดต่อกัน หรือในลักษณะภาพรวมของกลุ่มจังหวัดเพื่อรองรับนโยบายการจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจ (Zoning) ของรัฐบาลที่จะดำเนินการ เช่น แผนงานด้านปศุสัตว์และด้านประมงของกลุ่มจังหวัดที่กำหนดให้รองรับกับการกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจเพื่อการป้องกันและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ส่วนแผนงานด้านพืชรองรับกับการกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจเพื่อการสร้างสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเกษตร (Matching Demand and Supply) ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ส่งผลให้การกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมสามารถขับเคลื่อนในลักษณะมหภาค ที่สัมพันธ์ เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตร กลุ่มจังหวัด พ.ศ.2557-2560

ผลการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตร
ในระดับกลุ่มจังหวัดในปี 2555
ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว 11 กลุ่มจังหวัด

1. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง ลำพูน)
2. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พิษณุโลก ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์)
3. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (อุดรธานี หนองคาย พะเยา บึงกาฬ)
4. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (ขอนแก่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม กาฬสินธุ์)
5. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ชัยภูมิ)
6. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร อำนาจเจริญ)
7. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 (ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง)
8. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนกลาง (สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก สระแก้ว)
9. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (สมุทรสงคราม สมุทรสาคร เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์)
10. กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง)
11. กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา นราธิวาส)

ส่วนกลุ่มจังหวัดที่เหลืออีก 7 กลุ่มจังหวัด
จะดำเนินการให้เสร็จสิ้นในปี 2556 ได้แก่

1. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน)
2. กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี)
3. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร)
4. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 1 (สระบุรี พระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี นนทบุรี)
5. กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (ราชบุรี กาญจนบุรี นครปฐม สุพรรณบุรี)
6. กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียง (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด)
7. กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย (ชุมพร นครศรีธรรมราช พังงา สุราษฎร์ธานี)

ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร ปี พ.ศ. 2556-2559

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นผลมาจากกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศและเป็นเหตุให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น จนเกิดภาวะที่เรียกว่า “โลกร้อน” ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของโลก และชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษยชาติ โดยเฉพาะภาคเกษตรซึ่งต้องพึ่งพาดินฟ้าอากาศ ความผันผวนของสภาพอากาศ ทำให้ผลผลิตเสียหาย กระทบต่อรายได้ ทรัพย์สิน วิถีชีวิต ความมั่นคงทางด้านอาหารของประเทศและของโลก ซึ่งนับวันจะเกิดบ่อยครั้งและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตรเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานพัฒนาการเกษตรภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร ปี พ.ศ. 2556 – 2559 ระดมความเห็นจากภาคประชาสังคมเพื่อนำมาปรับยุทธศาสตร์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทั้งนี้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2555 และคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2555 และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

การจัดทำยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559 คือ สนับสนุนการพัฒนาเกษตรที่มีภูมิคุ้มกัน สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมและความมั่นคงด้านอาหาร รวมทั้งการเพิ่มผลผลิตการผลิตและความสามารถในการแข่งขัน โดยการปรับการผลิตสู่การเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เกษตรคาร์บอนต่ำ โดยความสนใจ รวมทั้งคำนึงถึงผลประโยชน์ของเกษตรกรและการพัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งการจะบรรลุการพัฒนาในทิศทางดังกล่าวจำเป็นต้องดำเนินการวิจัย พัฒนา สร้างองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีกลไกสนับสนุนทางการเงินและการพัฒนาศักยภาพของผู้เกี่ยวข้องในภาคเกษตรทุกภาคส่วนให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ เพื่อมีส่วนร่วมในการบรรเทาและแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

สำหรับยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559 กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สร้างภูมิคุ้มกันภาคเกษตร สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนภายใต้การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ” โดยมีพันธกิจหลักคือ (1) การสร้างภูมิคุ้มกันและศักยภาพในการ

ปรับตัวของภาคเกษตรและการลดการปล่อยและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก (2) การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากรการเกษตร ที่จะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (3) การวิจัย พัฒนาองค์ความรู้ (4) การส่งเสริมการเรียนรู้ สร้างความร่วมมือและเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เทคโนโลยี การค้า การลงทุน รวมทั้งสิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อให้ภาคเกษตรสามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (2) มีส่วนร่วมในการบรรเทาการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศอย่างเหมาะสม (3) สนับสนุนให้มีการพัฒนาและจัดการองค์ความรู้การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (4) ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนของสังคมและประชาคมโลก ในการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเกษตร

ทั้งนี้ มีเป้าประสงค์ (1) เพื่อให้เกิดรายได้จากภาคเกษตรเพียงพอที่จะรักษาพื้นที่เกษตรและกำลังแรงงานในภาคเกษตร รวมทั้งการจูงใจคนรุ่นใหม่เข้าสู่กำลังแรงงานภาคเกษตรมากขึ้น เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร (2) ภาคเกษตรมีส่วนร่วมในการเก็บกักและช่วยประชาคมโลกในการลดก๊าซเรือนกระจก ที่สอดคล้องความสามารถของเกษตรกร โดยการใช้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ (3) มีองค์ความรู้ มีการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรมและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศเพื่อการปรับตัว การสร้างภูมิคุ้มกันภาคเกษตร การลดการปล่อยและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจกที่ยอมรับและน่าเชื่อถือ (4) มีเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จ ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน สร้างโอกาส และความเท่าเทียมกันในสังคม อันประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 9 กลยุทธ์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ คือ (1) เตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกัน (2) การลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเก็บกักและการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคเกษตร ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ (1) คือการพัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้ก๊าซเรือนกระจก (2) ส่งเสริม สนับสนุนการปรับระบบการผลิตสู่เกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ คือ (1) การพัฒนาเสริมสร้างองค์ความรู้ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (2) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (3) การเพิ่มศักยภาพบุคลากร (4) การพัฒนาการดำเนินงานตามกรอบความร่วมมือกับต่างประเทศ ด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (5) สร้างกลไกในการติดตาม ขับเคลื่อน การพัฒนาการเกษตรภายใต้การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศอย่างเป็นระบบ

ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร ปี พ.ศ. 2556 – 2559 จะมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศด้านการเกษตร เกิดการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกษตรกรมีภูมิคุ้มกัน สามารถรองรับและบรรเทาปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตรของประเทศไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

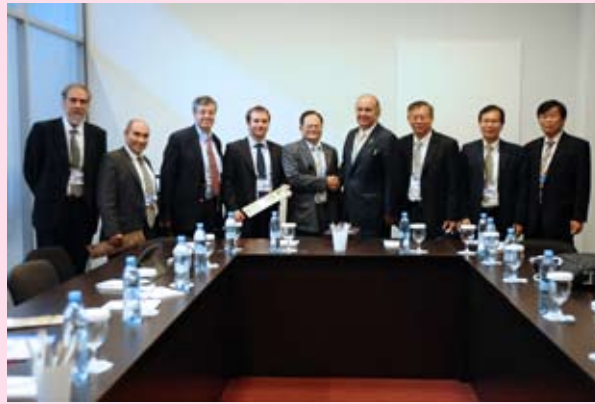
ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2555 - 2559

การพัฒนาการเกษตร ถือเป็นหลักของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยตั้งแต่ก่อนจัดทำแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) จนถึงช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) การที่ภาคเกษตรไทยจะต้องเผชิญหน้ากับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีพลวัตสูงในปัจจุบัน รวมถึงวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปอันส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนศูนย์รวมการค้าการลงทุนในภูมิภาคเอเชียมากขึ้น ซึ่งการค้าเกษตรกับต่างประเทศ จะต้องมี ความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพการทำงานสูง เพื่อสามารถดำเนินงานตั้งแต่วางแผนการเจรจา การสร้างความร่วมมือภาคเกษตรกับต่างประเทศ และการประสานงานกับภาคเกษตรในท้องถิ่นและในต่างประเทศเพื่อปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานการผลิตได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์และทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงการเตรียมมาตรการรองรับอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร ผู้ประกอบการและผู้บริโภคภายในประเทศ และต่างประเทศ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2555 - 2559 เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ มีทิศทางที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) โดยในระยะเวลา 5 ปีข้างหน้า มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพกระบวนการเจรจาข้อมูล ข่าวสาร การแก้ไขปัญหา และการสร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ รวมถึง การบริหารจัดการด้านการเกษตร ทั้งนี้ เพื่อผลักดันให้ภาคการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ของประเทศไทยดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สำหรับยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2555 - 2559 ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2554 และคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2555 โดยมีวิสัยทัศน์ “สร้างความเชื่อมั่นผลิตผลเกษตรและอาหารของไทย การเกษตรต่างประเทศ กว้างไกลในสากล ประสิทธิภาพยั่งยืน” และมีพันธกิจหลักคือ การประสานงาน ดำเนิน กระบวนการเกี่ยวกับการเจรจา การนำเสนอ และการสนับสนุนข้อมูลด้านเทคนิคของ ผลิตผลเกษตรและอาหาร ดำเนินการส่งเสริมความเชื่อมั่นด้านคุณภาพมาตรฐาน แก้ไข ปัญหาด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชรวมทั้งการแก้ปัญหาด้านเทคนิคของผลิตผลเกษตร และอาหารไทยในตลาดต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาและติดตามข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว เกี่ยวกับนโยบาย มาตรการด้านการเกษตรของต่างประเทศ ทางด้านการค้าผลิตผลเกษตร และอาหาร การลงทุนภาคเกษตร และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรต่างประเทศ ตลอดจนการจัดการฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนงานด้านต่างประเทศ และการร่วมมือกับ

ต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ ด้านการศึกษา การวิจัยและพัฒนา วิชาการ
ด้านการเกษตร เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพการเกษตรของไทย ทั้งนี้ ประกอบด้วยประเด็น
ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาศักยภาพกระบวนการเจรจา การนำเสนอ และแก้ปัญหา
ภาคเกษตรกับต่างประเทศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ (1) เตรียมความพร้อมสำหรับ
กระบวนการเจรจาเกี่ยวกับมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี และการแก้ปัญหา
ด้านเทคนิคของสินค้าเกษตรและอาหารในเวทีระหว่างประเทศ (2) พัฒนากลไกการตอบสนอง
เพื่อแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วในกรณีที่ผลิตผลเกษตรและอาหารไทยมีปัญหาด้านคุณภาพ
ในตลาดปลายทาง และ (3) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านคุณภาพและมาตรฐานสินค้า
เกษตรและอาหารของไทยให้เป็นที่รู้จักในตลาดต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
ต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ (1) ส่งเสริมการประสานงานเพื่อติดตามความเคลื่อนไหว
ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศ และการลงทุน
ภาคเกษตรจากต่างประเทศ รวมทั้งประเด็นที่เกี่ยวข้องอื่นๆ (2) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้าน
ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารในตลาดต่างประเทศทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต
(3) จัดระบบฐานข้อมูลสำหรับสนับสนุนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ และ (4) ติดตาม
ความเคลื่อนไหว ผลักดันและสนับสนุนการกำหนดมาตรการ และการมีส่วนร่วมเพื่อแสดง
จุดยืนและท่าทีของประเทศไทยในการกำหนดกฎเกณฑ์ระดับนานาชาติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
ภาคเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศ และองค์การ
ระหว่างประเทศ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ (1) พัฒนาความร่วมมือในลักษณะความเป็น
หุ้นส่วนกับประเทศผู้ให้และองค์การระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอด
ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่ภูมิภาคต่างๆ (2) ส่งเสริมการศึกษา วิจัย พัฒนา
และถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับต่างประเทศ และ (3) ส่งเสริมให้มีการจัดทำและดำเนิน
แผนงาน/โครงการตามความตกลงกับต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ (1) สนับสนุนการปรับปรุงองค์กรและการบริหารงานของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพสามารถรองรับการขยายตัวด้านการค้าสินค้าเกษตรและอาหารทั้งในตลาดเดิมและตลาดใหม่ (2) สร้างเสริมสมรรถนะที่สำคัญให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ (3) สนับสนุนการสร้างกลไกภาครัฐในการขับเคลื่อนและติดตามงานด้านการเกษตรต่างประเทศอย่างเป็นระบบ

ด้านสารสนเทศการเกษตร

งานบูรณาการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ปี 2555

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหลายหน่วยงานที่ดำเนินการจัดทำข้อมูลด้านการเกษตรทำให้ข้อมูลมีความหลากหลาย ทั้งชนิดสินค้า และรายการ ส่งผลให้มีความซ้ำซ้อนความแตกต่างกัน และเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและคุณภาพข้อมูลอย่างยั่งยืน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดนโยบายให้มีการดำเนินงานการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นแนวทางการพัฒนาข้อมูลด้านการเกษตรอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน โดยให้แต่ละหน่วยงานบูรณาการดำเนินงานที่ชัดเจนทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลด้านการเกษตร ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมชลประทาน กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง เพื่อร่วมกันจัดทำข้อมูล ตั้งแต่ขบวนการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ การวิเคราะห์ข้อมูล และการเผยแพร่ข้อมูล ภายใต้การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ที่มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน เพื่อกำหนดนโยบายพิจารณาข้อมูลและเผยแพร่ข้อมูลสินค้าเกษตรที่เป็นเอกภาพของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการประกอบด้วย คณะอนุกรรมการ จำนวน 3 คณะ คือ คณะอนุกรรมการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง และแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านพืช ระดับภาค จำนวน 6 คณะ รวมทั้งคณะทำงานพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านปศุสัตว์ และคณะทำงานพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านประมง จำนวน 2 คณะ

ปี 2554 คณะกรรมการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตรกำหนดให้มีการดำเนินการจัดทำข้อมูลด้านพืช โดยคณะทำงานพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านพืช ระดับภาค เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปลายปี 2554 โดยเน้นการบูรณาการงานตั้งแต่ **ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ** เพื่อให้เกิดการยอมรับตั้งแต่ผู้ให้ข้อมูล คือ เกษตรกร ผู้จัดทำวิเคราะห์ข้อมูล คือ หน่วยงานที่จัดเก็บข้อมูล และผู้ใช้ข้อมูล เช่น ผู้บริหาร หรือภาคเอกชน

สำหรับคณะทำงานพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ระดับภาค เน้นการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นกระบวนการ มีแผนปฏิบัติงานอย่างชัดเจน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีขั้นตอน คือ ชี้แจงทำความเข้าใจ เรื่องของวิชาการ คำนิยาม ระเบียบวิธีการสำรวจ กำหนดแผนการปฏิบัติงาน จัดทำกรอบตัวอย่าง สสำรวจข้อมูล ประมวลผล และวิเคราะห์เบื้องต้นนำเสนอคณะทำงานพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านพืช ระดับภาคเสนอ คณะอนุกรรมการพัฒนาคูณภาพข้อมูลด้านการเกษตรด้านพืช ให้ความเห็นชอบและประมวลผลรวมเพื่อเผยแพร่ต่อไป

สินค้าเกษตรที่สำคัญคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ด้านพืช กำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืช ระดับภาค ดำเนินการจำนวน 7 ชนิด สินค้า ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ของปีเพาะปลูก 2554/55 ข้าวนาปรัง ปี 2555 สับปะรดโรงงาน ยางพารา และปาล์มน้ำมัน เนื่องจากเป็นสินค้าสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ

ทั้งนี้การบูรณาการพัฒนาคุณภาพข้อมูลเพิ่มเติมในสินค้าอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นของแต่ละภาค ให้เป็นไปตามมติข้อตกลงของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืช ระดับภาคเห็นสมควรและเหมาะสม ดังนี้ ภาคเหนือ ได้แก่ หอมแดง กระเทียม หอมหัวใหญ่ และมันฝรั่ง ของปีเพาะปลูก 2554/55 รวมทั้ง ลำไย ลิ้นจี่ ส้มเขียวหวาน ของปี 2555 ภาคตะวันออก และภาคใต้ ได้แก่ ทูเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง ของปี 2555

คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ด้านพืช ได้เห็นชอบผลการดำเนินการ ปี 2555 ด้านข้อมูลพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ 11 ชนิด คือ ข้าวนาปี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังโรงงาน ของปีเพาะปลูก 2554/55 และข้าวนาปรัง ทูเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง ลำไย ลิ้นจี่ ส้มเขียวหวาน ปี 2555 และอยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืช ระดับภาค รวม 7 ชนิด คือ สับปะรดโรงงาน ยางพารา ปาล์มน้ำมัน หอมแดง กระเทียม หอมหัวใหญ่ และมันฝรั่ง ของปีเพาะปลูก 2554/55

สำหรับคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ด้านปศุสัตว์ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ด้านประมง ได้ดำเนินการพิจารณากำหนดชนิดสินค้าและวิธีการที่จะดำเนินการ โดยชนิดสินค้าด้านปศุสัตว์ เช่น สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ โคเนื้อ โคนม เป็นต้น และชนิดสินค้าด้านประมง เช่น กุ้งทะเลเพาะเลี้ยง ปลาน้ำจืด เพาะเลี้ยง เป็นต้น พร้อมทั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านปศุสัตว์ และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านประมง เพื่อจัดทำข้อมูลปศุสัตว์และประมงให้เป็นเอกภาพ

ปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จในการบูรณาการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ คือ **“การมีส่วนร่วมและการเป็นเจ้าของข้อมูลร่วมกัน”** เพื่อนำข้อมูลคุณภาพเหล่านี้ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย พัฒนาการเกษตรของประเทศ การบริหารจัดการการผลิต และเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น สุดท้ายคุณค่าของคุณภาพข้อมูลกลับคืนสู่ต้นน้ำสายหลัก คือ **“เกษตรกร”**

ตัวชี้วัดฐานะทางเศรษฐกิจสังคมครัวเรือน ของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน

ในปัจจุบันการแข่งขันทางการผลิตและการค้าได้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทุกขณะจากการเข้าสู่ยุคของการค้าเสรีของประเทศต่างๆ ตามข้อตกลงขององค์การค้าโลก และโดยเฉพาะกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community:AEC) มีผลกระทบกับการผลิตและความเป็นอยู่ของครัวเรือนเกษตรกร ซึ่งมีถึง 5.8 ล้านครัวเรือน แม้ว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐได้มีนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรด้านต่าง ๆ ทั้งเรื่องดิน น้ำ พันธุ์พืช-สัตว์ เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและลดต้นทุนการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร การผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อการแข่งขัน การให้ความสำคัญในการส่งเสริมการผลิตการรวมกลุ่ม และการตลาดรวมทั้งสนับสนุนการวิจัยด้านการเกษตรครบวงจร เพื่อให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ดีและมีความสุขมากขึ้น ซึ่งจากข้อมูลการศึกษาภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตรกรในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา พบว่า

รายได้เงินสดเกษตรกร ทั้งประเทศมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2 จากปีเพาะปลูก 2551/52 ถึงปีเพาะปลูก 2554/55 โดยเมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคใต้ มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 3.81 สาเหตุมาจากราคาสินค้าเกษตรหลัก คือ ยางพารา ที่ลดลงอย่างต่อเนื่องแม้ว่าในช่วงปลายปี 2553 และต้นปี 2554 จะมีราคาที่เกษตรกรขยายได้เพิ่มขึ้น แต่เป็นเพียงระยะเวลาสั้น ส่วนสินค้าที่สำคัญอื่น เช่น ปาล์ม น้ำมัน และผลไม้ไม่มีราคาสูงขึ้นเล็กน้อย และมีปริมาณการผลิตน้อยกว่า เมื่อเทียบกับยางพารา ภาคที่มีรายได้เงินสดเกษตรกรขยายตัวในอัตราเพิ่มสูงสุดคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 7.02 เนื่องจากราคาสินค้าสำคัญสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 รายได้เงินสดเกษตรกร

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

ภาค/ปีเพาะปลูก	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55*	อัตราการขยายตัว
ประเทศ	132,184	135,351	137,175	140,565	2.00
เหนือ	142,263	145,063	144,049	161,745	3.85
ตะวันออกเฉียงเหนือ	62,227	64,114	67,982	76,505	7.02
กลาง	254,378	264,817	267,598	269,663	1.87
ใต้	210,493	213,788	215,122	184,565	-3.81

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ* : ปีเพาะปลูก 2554/55 เป็นผลสำรวจเบื้องต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ผลสำรวจ

รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกร ทั้งประเทศ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.33 จากปีเพาะปลูก 2551/52 ถึงปีเพาะปลูก 2554/55 ซึ่งเมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคใต้ มีอัตราการขยายตัว ลดลงร้อยละ 9.46 สาเหตุมาจากราคาสินค้าเกษตรหลัก คือ ยางพารา ลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับราคาปัจจัยการผลิตเช่น ปุ๋ย ยา น้ำมัน แรงงาน มีราคาสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ส่วนภูมิภาคอื่นมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคตะวันออก เฉียงเหนือ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.82 จึงเห็นได้ว่าราคาสินค้าเกษตรและราคาต้นทุนการผลิตเป็นปัจจัยสำคัญที่สัมพันธ์กันและมีผลต่อรายได้ครัวเรือนเกษตรกร คือ ราคาขายสินค้าเกษตรและต้นทุนการผลิต (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 รายได้เงินสดสุทธิเกษตรกร

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

ภาคปีเพาะปลูก	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55*	อัตราการขยายตัว
ประเทศ	57,473	58,632	56,812	57,448	0.33
เหนือ	60,458	62,864	60,669	65,609	2.12
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20,304	21,425	24,161	30,917	14.82
กลาง	82,246	85,186	82,776	91,152	2.84
ใต้	141,749	140,813	137,329	102,632	-9.46

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ * : ปีเพาะปลูก 2554/55 เป็นผลสำรวจเบื้องต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ผลสำรวจ

รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน เป็นรายได้รวมของครัวเรือนที่ได้รับจากกิจกรรมนอกการเกษตร พบว่า ทั้งประเทศมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.84 จากปีเพาะปลูก 2551/52 ถึงปีเพาะปลูก 2554/55 เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นสูงที่สุดร้อยละ 7.90 ส่วนภาคใต้มีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 5.65 ซึ่งจะสอดคล้องและมีทิศทางเดียวกับรายได้เงินสดสุทธิเกษตรกร (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือน

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

ภาคปีเพาะปลูก	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55*	อัตราการขยายตัว
ประเทศ	145,201	146,577	153,155	157,114	2.84
เหนือ	126,635	130,558	138,647	145,729	4.93
ตะวันออกเฉียงเหนือ	110,524	112,349	122,644	138,305	7.90
กลาง	196,911	197,331	211,187	225,920	4.92
ใต้	228,191	227,242	227,789	187,835	-5.65

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ * : ปีเพาะปลูก 2554/55 เป็นผลสำรวจเบื้องต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ผลสำรวจ

ทรัพย์สินเกษตรปลายปี ทั้งประเทศมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.32 จากปีเพาะปลูก 2551/52 ถึงปีเพาะปลูก 2553/54 โดยทรัพย์สินทางการเกษตรถือเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยหลักในการผลิตของเกษตรกร ทรัพย์สินเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ที่ดิน เครื่องมือเครื่องจักร และเงินทุนที่ใช้ประกอบกิจกรรมเกษตร เมื่อพิจารณารายภาค พบว่า ภาคเหนือและภาคกลางมีอัตราการขยายตัวลดลง โดยเฉพาะภาคเหนือ มีอัตราการลดลงร้อยละ 6.22 ทั้งนี้ที่ดินเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินเกษตรมากที่สุด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ทรัพย์สินเกษตรปลายปี

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

ภาค/ปีเพาะปลูก	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55*	อัตราการขยายตัว
ประเทศ	961,878	1,019,088	1,007,005	na	2.32
เหนือ	631,115	613,372	555,090	na	-6.22
ตะวันออกเฉียงเหนือ	733,254	771,401	748,473	na	1.03
กลาง	1,821,712	1,819,758	1,796,949	na	-0.68
ใต้	1,318,045	1,486,457	1,587,557	na	9.75

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ * : ปีเพาะปลูก 2554/55 เป็นผลสำรวจเบื้องต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ผลสำรวจ

หนี้สินปลายปี ทั้งประเทศมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.84 จากปีเพาะปลูก 2551/52 ครัวเรือนเกษตรมีหนี้สิน ถึงปีเพาะปลูก 2553/54 แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการใช้เงินทุนของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ทั้งเพื่อการผลิตในภาคเกษตร และกิจกรรมอื่น รวมทั้งเกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น เช่น กองทุนหมู่บ้าน ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกษตรกรกู้เงินมาลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของครัวเรือน (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 หนี้สินปลายปี

หน่วย : บาทต่อครัวเรือน

ภาค/ปีเพาะปลูก	2551/52	2552/53	2553/54	2554/55*	อัตราการขยายตัว
ประเทศ	54,409	54,061	59,808	na	4.84
เหนือ	74,098	76,321	86,899	na	8.29
ตะวันออกเฉียงเหนือ	51,560	49,498	55,735	na	3.97
กลาง	61,604	58,524	61,433	na	-0.14
ใต้	30,666	33,733	36,378	na	8.92

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ * : ปีเพาะปลูก 2554/55 เป็นผลสำรวจเบื้องต้น ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ผลสำรวจ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าตัวชี้วัดฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร ช่วยให้ผู้ใช้หน้าที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงปัญหานำไปสู่การกำหนดนโยบายมาตรการ และแนวทางแก้ไข เพื่อให้ภาคการเกษตรของไทยเข้มแข็งและเติบโตได้อย่างยั่งยืน สามารถแข่งขันกับประเทศอื่นในเวทีการค้าโลก และเกษตรกรมีรายได้ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตร

สารสนเทศการเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียน (ASEAN Food Security Information System)

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 เพื่อให้กลุ่มประเทศอาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและแรงงานฝีมือ อย่างเสรี รวมทั้งเป็นการรวมตัวเพื่อสร้างอำนาจต่อรองในเวทีการค้า นอกจากนี้ยังนำไปสู่การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ทักษะ ความชำนาญระหว่างกัน การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะช่วยให้ภูมิภาคอาเซียนมีความแข็งแกร่ง จึงมีการศึกษา วิจัยและตั้งคำถามว่าทิศทางของประเทศไทยจะเป็นอย่างไร มีผู้ได้เปรียบเสียเปรียบทางการค้า การลงทุน ฐานการผลิต หรือแรงงาน และควรเตรียมการอย่างไร การที่จะตอบคำถามเหล่านี้ได้ต้องอาศัยข้อมูลทั้งข้อมูลภายในประเทศและกลุ่มประเทศอาเซียน แม้ว่าจะมีหลายหน่วยงานที่จัดทำข้อมูลของกลุ่มประเทศอาเซียน ได้แก่ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา (United States Department of Agriculture: USDA) แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เร่งดำเนินการและพัฒนาล้างข้อมูลของประเทศอาเซียนให้สามารถตอบสนองข้อมูล ความมั่นคงด้านอาหารที่ครบถ้วน ทันสมัย รวมทั้งการคาดการณ์สถานการณ์ล่วงหน้า สนับสนุนการจัดทำนโยบาย และการวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารของภูมิภาค

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมกับกระทรวงเกษตรของประเทศสมาชิกอาเซียน บวกสาม (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้) สร้างฐานข้อมูลของสินค้าอาหาร 5 ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน ถั่วเหลือง และ มันสำปะหลัง ภายใต้โครงการระบบสารสนเทศเพื่อความมั่นคงด้านอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียน (ASEAN Food Security Information System: AFSIS) โดยมีกิจกรรมที่สำคัญคือการพัฒนาสารสนเทศการเกษตรและการพัฒนาบุคลากร สำหรับการพัฒนาระบบสารสนเทศการเกษตรได้ดำเนินการสร้างฐานข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลเนื้อที่เพาะปลูก ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ ราคา ณ ไร่นา ราคาขายปลีก ราคา FOB และ CIF ปริมาณและมูลค่านำเข้า ส่งออก ปริมาณการใช้ในประเทศ สต็อก จำนวนประชากร แรงงาน ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศภาคเกษตร (Gross Domestic Product: GDP) และการใช้ที่ดิน เป็นรายประเทศตั้งแต่ปี 2528 ถึงปีปัจจุบัน ส่วนการจัดทำข้อมูลล่วงหน้าทั้งด้านการผลิตและการตลาด ได้จัดทำเป็นรายงาน 2 ประเภท คือ รายงานสถานการณ์ล่วงหน้าด้านการผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตร (Agricultural Commodity Outlook: ACO Report) และรายงานการเตือนภัยด้านการเกษตร (Early Warning Information: EWI Report) เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ <http://www.afsisnc.org/> ซึ่งได้จัดทำรายงานการเตือนภัยด้านการเกษตร ปี 2556 เมื่อเดือนกันยายน 2555 ดังนี้

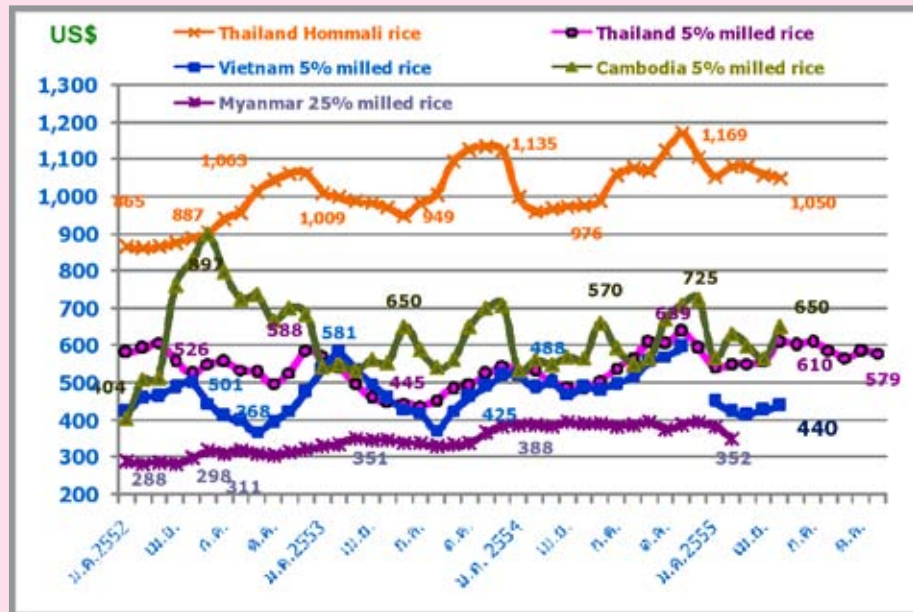
ปี 2556 อาเซียนจะมีผลผลิตข้าวเปลือกประมาณ 212 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 3 ล้านตัน ประเทศไทยและเวียดนามเป็นทั้งประเทศผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่สำคัญ ซึ่งประเทศไทยส่งออกข้าวไปยังตลาดอาเซียนประมาณร้อยละ 15 ของปริมาณส่งออกทั้งหมด ในขณะที่ประเทศเวียดนามส่งออกข้าวไปยังอาเซียน ร้อยละ 50 และได้เปรียบในเรื่องประสิทธิภาพการผลิตและราคา ส่วนข้าวไทยครองตลาดอันดับ 1 มานานจึงได้เปรียบในเรื่องของประสิทธิภาพการค้าข้าวคุณภาพสูง สภาพอากาศและความหลากหลายของพันธุ์ข้าว ในปี 2555 ยังมีคู่แข่งที่สำคัญคือประเทศอินเดียที่ผลิตข้าวได้มากเกินความต้องการ จึงเร่งระบายข้าวในราคาต่ำเพื่อระบายสต็อก ทำให้ประเทศไทยและเวียดนามต้องลดราคาตาม นอกจากนี้ประเทศเมียนมาร์อาจเป็นคู่แข่งในการค้าข้าวในอนาคต เนื่องจากเริ่มต้นตัวมีการสนับสนุนการส่งออกมากขึ้น (ตารางที่ 1, แผนภูมิที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลผลิตข้าวเปลือกจำแนกตามประเทศสมาชิกอาเซียน (Paddy production) ปี 2554 - 2556

หน่วย: 1,000 ตัน

ประเทศ	2554	2555	2556	การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง 2554 กับ 2555		การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง 2555 กับ 2556	
				ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
				อาเซียน	206,513.46	208,198.22	211,953.97
บรูไน	2.15	2.38	2.62	0.23	10.91	0.24	10.21
กัมพูชา	8,249.45	8,416.94	8,521.00	167.49	2.03	104.06	1.24
อินโดนีเซีย	65,760.95	68,594.07	69,844.51	2,833.12	4.31	1,250.44	1.82
ลาว	3,105.20	3,722.70	3,823.69	617.51	19.89	100.99	2.71
มาเลเซีย	2,665.10	2,741.05	2,633.50	75.96	2.85	-107.55	-3.92
เมียนมาร์	32,064.43	28,680.59	30,700.00	-3,383.84	-10.55	2,019.41	7.04
ฟิลิปปินส์	16,684.06	17,809.79	18,066.96	1,125.73	6.75	257.17	1.44
สิงคโปร์	-	-	-	-	-	-	-
ไทย	35,583.64	36,669.20	36,139.44	1,085.57	3.05	-529.77	-1.44
เวียดนาม	42,398.50	41,561.50	42,222.25	-837.00	-1.97	660.75	1.59

ที่มา : <http://www.afsisnc.org/publications/ewi-report>

แผนภูมิที่ 1 ราคา FOB (US\$) ของข้าวจำแนกตามชนิดข้าวและประเทศ ปี 2552 - 2555

ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของภูมิภาคนี้ ปี 2556 มีประมาณ 39 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จากปี 2555 เนื่องจากประเทศผู้ผลิตหลัก ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์และเวียดนาม ขยายเนื้อที่เพาะปลูกเป็นผลมาจากราคาข้าวโพดที่อยู่ในเกณฑ์ดี แต่ประเทศอินโดนีเซียซึ่งเป็นแหล่งผลิตใหญ่ที่สุดของอาเซียน ลดเนื้อที่เพาะปลูกลงเนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอาหารอื่นที่ได้ผลตอบแทนดีกว่า ส่วนผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของไทย มีเพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตอาหารสัตว์เริ่มมีการใช้ข้าวสาลีทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บางส่วนในสูตรอาหารสัตว์ ในช่วงเวลาที่ข้าวสาลีมีราคาถูกลงกว่า และรัฐกำหนดช่วงเวลาการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ตารางที่ 2)

ในภาพรวมปี 2556 ปริมาณการใช้ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในภูมิภาคนี้ มีประมาณ 44 ล้านตันใกล้เคียงกับ ปี 2555 ต้องนำเข้าจากประเทศนอกอาเซียนประมาณ 5 ล้านตัน และคาดว่า จะมีปริมาณนำเข้าเพิ่มขึ้น จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์และอุตสาหกรรม การเลี้ยงสัตว์ดังกล่าว แนวโน้มความต้องการข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของทั้งภูมิภาคจึงน่าจะเพิ่มขึ้น ในขณะที่แนวโน้มผลผลิตข้าวโพดของประเทศไทยลดลง เนื่องจากพืชอื่น เช่น มันสำปะหลัง ทดแทนภัยแล้งได้ดีกว่า และอ้อยโรงงานให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า ซึ่งบางปีเกษตรกรผลิตได้ ไม่เพียงพอต่อการใช้ภายในประเทศ ทำให้ต้องนำเข้าจากประเทศลาวและเมียนมาร์

ตารางที่ 2 ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำแนกตามประเทศสมาชิกอาเซียน ปี 2554 - 2556

หน่วย: 1,000 ตัน

ประเทศ	2554	2555	2556	การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง 2554 กับ 2555		การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง 2555 กับ 2556	
				ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
				อาเซียน	37,084.71	38,769.90	39,173.69
บรูไน	-	-	-	-	-	-	-
กัมพูชา	699.28	712.00	720.20	12.72	1.82	8.20	1.15
อินโดนีเซีย	17,629.03	18,945.12	18,413.34	1,316.09	7.47	-531.78	-2.81
ลาว	911.38	1,052.31	1,065.94	140.93	15.46	13.63	1.30
มาเลเซีย	-	-	-	-	-	-	-
เมียนมาร์	1,354.64	1,222.35	1,350.00	-132.29	-9.77	127.65	10.44
ฟิลิปปินส์	6,971.22	7,459.61	7,912.37	488.39	7.01	452.76	6.07
สิงคโปร์	-	-	-	-	-	-	-
ไทย	4,779.61	4,682.21	4,749.85	-97.40	-2.04	67.64	1.44
เวียดนาม	4,739.55	4,696.30	4,962.00	-43.25	-0.91	265.70	5.66

ที่มา : <http://www.afsisnc.org/publications/ewi-report>

ผลผลิตอ้อยโรงงานของอาเซียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในปี 2556 เนื่องจากทุกประเทศขยายเนื้อที่เพาะปลูกยกเว้นประเทศอินโดนีเซีย โดยเฉพาะประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ผลิตอันดับ 1 ในอาเซียนขยายเนื้อที่เพาะปลูก จากการที่เกษตรกรตอบสนองต่อราคาที่สูงขึ้น ประเทศในกลุ่มอาเซียนส่วนใหญ่จะผลิตน้ำตาลได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการจึงจำเป็นต้องพึ่งพาการนำเข้าน้ำตาลจากต่างประเทศ ยกเว้นประเทศไทยซึ่งสามารถผลิตน้ำตาลเพื่อบริโภคในประเทศได้เพียงพอต่อความต้องการ และมีเหลือเพื่อการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 70 ของผลผลิตทั้งหมด และจำนวนดังกล่าวนั้นประมาณร้อยละ 37 เป็นการส่งออกไปยังตลาดอาเซียน เนื่องจากกระยะทางการขนส่งที่ใกล้ทำให้สะดวกและมีต้นทุนค่าขนส่งต่ำเมื่อเทียบกับน้ำตาลจากคู่แข่งไม่ว่าจะเป็นประเทศออสเตรเลียหรือบราซิล ปัจจุบันผู้ประกอบการไทยขยายฐานการผลิตไปสู่ประเทศลาว กัมพูชา และเมียนมาร์ เนื่องจากมีค่าจ้างแรงงานถูก และประเทศเหล่านี้ได้รับสิทธิภาษีจากกลุ่มประเทศอาเซียน และได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากกลุ่มสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 เนื้อที่เพาะปลูกอ้อยโรงงานจำแนกตามประเทศสมาชิกอาเซียน ปี 2554 - 2556

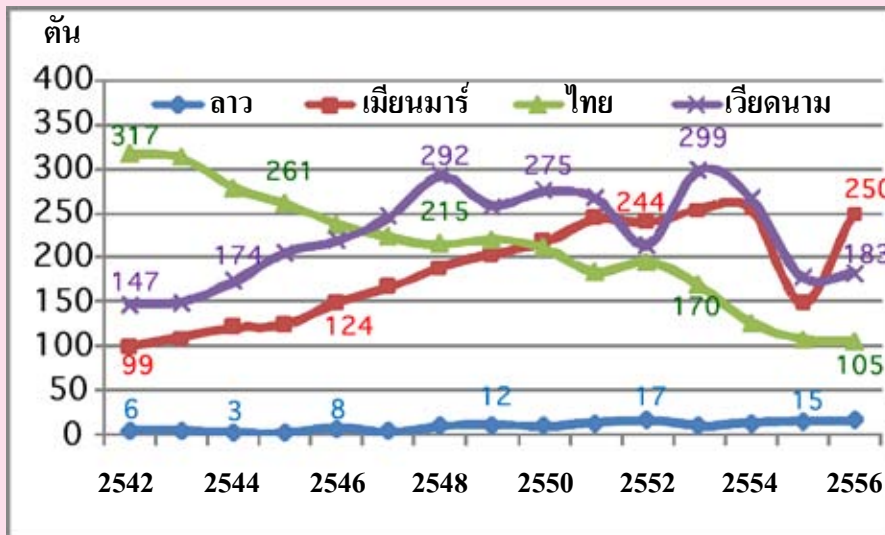
หน่วย: 1,000 ไร่

ประเทศ	2554	2555	2556	การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง 2554 กับ 2555		การเปลี่ยนแปลง ระหว่าง 2555 กับ 2556	
				ปริมาณ	ร้อยละ	ปริมาณ	ร้อยละ
				อาเซียน	16,537.772	16,880.375	16,960.906
บรูไน	-	-	-	-	-	-	-
กัมพูชา	150.644	156.875	157.531	6.231	4.14	0.656	0.42
อินโดนีเซีย	2,860.094	2,974.175	2,911.250	114.081	3.99	-62.925	-2.12
ลาว	154.781	193.750	212.500	38.969	25.18	18.750	9.68
มาเลเซีย	-	-	-	-	-	-	-
เมียนมาร์	946.944	964.250	975.000	17.306	1.83	10.750	1.11
ฟิลิปปินส์	2,748.125	2,638.688	2,686.500	-109.438	-3.98	47.813	1.81
สิงคโปร์	-	-	-	-	-	-	-
ไทย	7,995.309	8,182.500	8,205.625	187.191	2.34	23.125	0.28
เวียดนาม	1,681.875	1,770.138	1,812.500	88.262	5.25	42.363	2.39

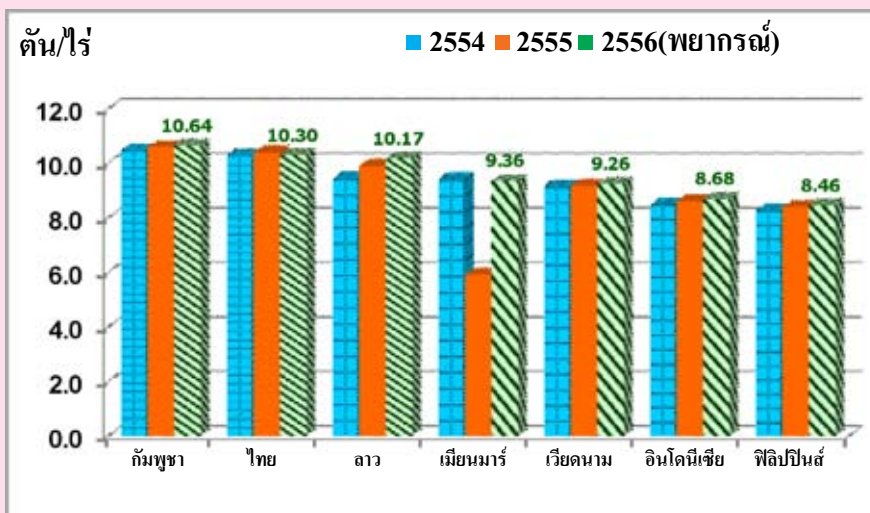
หมายเหตุ 1 เฮกเตอร์ เท่ากับ 6.25 ไร่

ที่มา : <http://www.afsisnc.org/publications/ewi-report>

ถั่วเหลือง ปี 2556 คาดว่า ประเทศกลุ่มอาเซียนมีผลผลิตถั่วเหลือง รวมทั้งสิ้น 1.63 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จากปี 2555 ในขณะที่มีความต้องการใช้ประมาณ 8.0 ล้านตัน ต่อปี ทำให้ต้องนำเข้าจากภายนอกภูมิภาคประมาณปีละ 6 - 7 ล้านตัน สำหรับประเทศไทย ผลผลิตถั่วเหลืองมีแนวโน้มลดลงทุกปี เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และมีราคาแพง การเก็บเกี่ยวผลผลิตยาก รวมทั้งให้ผลตอบแทนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับพืชอื่น เช่น อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา เป็นต้น และการใช้ถั่วเหลืองในประเทศไทย ส่วนใหญ่ใช้ในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันถั่วเหลืองและแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร นอกจากนี้ การเปิดตลาดเสรีนำเข้าเมล็ดถั่วเหลืองอัตราภาษีร้อยละ 0% ภายใต้กรอบองค์การการค้าโลก (WTO) และกรอบการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ทำให้ผู้ประกอบการหันไปพึ่งพาการนำเข้ามากขึ้น เนื่องจากสามารถนำเข้าทั้งเมล็ดถั่วเหลืองและกากถั่วเหลืองได้มากขึ้นโดยมีราคาที่ถูกลง ในขณะที่ประเทศเพื่อนบ้านอาทิ เวียดนาม และลาว สามารถปลูกถั่วเหลืองได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ หากประเทศเหล่านี้สามารถพัฒนาผลผลิตต่อไร่ให้เพิ่มขึ้นและต้นทุนการผลิตให้ต่ำกว่า ประเทศไทย การนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านก็จะมีเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาถั่วเหลืองในประเทศให้ต่ำลง (แผนภูมิที่ 2 และ 3)

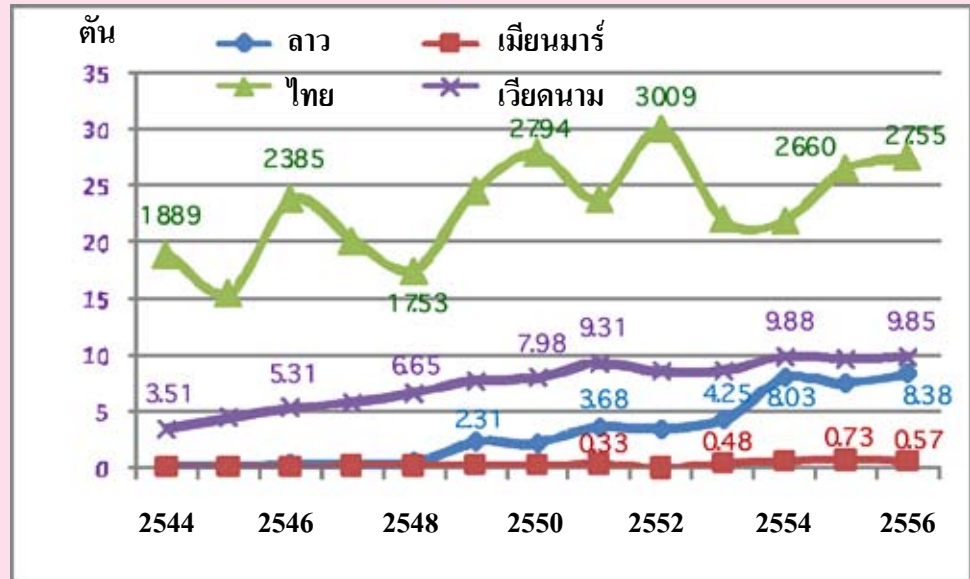

แผนภูมิที่ 2 ผลผลิตถั่วเหลืองจำเนกตามประเทศ ปี 2542 - 2556

แผนภูมิที่ 3 ผลผลิตต่อไร่ของถั่วเหลืองจำเนกตามประเทศ ปี 2554 - 2556

ผลผลิตมันสำปะหลังในภูมิภาคอาเซียน ปี 2556 สามารถผลิตได้ 76.7 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 30 ของโลก และผลผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากความต้องการใช้มีเพิ่มขึ้น ประเทศที่เริ่มมีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศกัมพูชา และเมียนมาร์ โดยเฉพาะกัมพูชา ขยายเนื้อที่เพาะปลูกในปี 2554 ถึงร้อยละ 88 เพราะราคาขายในประเทศอยู่ในเกณฑ์ดีและให้ผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกพืชอื่น ส่วนประเทศเวียดนาม แม้ว่าจะไม่ขยายเนื้อที่เพาะปลูก แต่มีการปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ทำให้ปี 2554 มีผลผลิตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 12 และสามารถส่งออกได้เพิ่มขึ้นอีก 1 ล้านตัน ซึ่งประเทศเวียดนามสามารถส่งออกมันเส้นไปยังตลาดจีนได้เพิ่มขึ้น จึงเป็นคู่แข่งที่สำคัญของประเทศไทย ดังนั้น การขยายการผลิตของประเทศเวียดนามและกัมพูชา จะทำให้ประเทศไทยอาจมีส่วนแบ่งการค้าในตลาดโลกลดลง และอาจส่งผลกระทบต่อราคาที่เกี่ยวข้องการขยายได้ของประเทศไทย (แผนภูมิที่ 4)

แผนภูมิที่ 4 ผลผลิตมันสำปะหลัง จำแนกตามประเทศ ปี 2544 - 2556

ปัจจุบันทุกประเทศในภูมิภาคอาเซียนสามารถผลิตมันสำปะหลังได้เพียงพอต่อความต้องการใช้ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้บริโภคโดยตรง รองลงมา คือ ใช้ในอุตสาหกรรม และใช้เป็นอาหารสัตว์ ตามลำดับ การส่งออก มันสำปะหลังของกลุ่มประเทศอาเซียนจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งคู่แข่งของไทยก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่ ประเทศลาว เมียนมาร์ เวียดนามและกัมพูชา

นอกจากนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้จัดทำเว็บไซต์ <http://www.afsisnc.org> เพื่อให้บริการข้อมูลสารสนเทศเพื่อความมั่นคงด้านอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียนแก่ผู้สนใจ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับการดำเนินการในระยะต่อไป สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรมีแผนเพิ่มรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อมูลที่จำเป็น เช่น นโยบายสินค้าของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การศึกษาศักยภาพสินค้าเกษตรที่สำคัญในประเทศเวียดนาม ได้แก่ ข้าว ยางพารา กาแฟ ผลไม้ และกุ้ง สรุปได้ดังนี้

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศเกษตรกรรมเช่นเดียวกับประเทศไทย ประชากรร้อยละ 76.5 อาศัยอยู่ในชนบท ประกอบอาชีพทางการเกษตร ป่าไม้ และประมง สินค้าเกษตรสำคัญที่มีบทบาทต่อเศรษฐกิจของประเทศมาก ได้แก่ ข้าว ซึ่งประเทศเวียดนามได้เปลี่ยนสถานะจากประเทศผู้นำเข้าข้าวมาเป็นประเทศผู้ส่งออกข้าวอันดับ 2 ของโลก นอกจากนี้สินค้าส่งออกที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ พริกไทย กาแฟ ยางพารา ชา สัตว์น้ำและอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์จากทะเล

(1) ข้าว

ประเทศเวียดนามผลิตข้าวได้เป็นอันดับที่ 5 ของโลก ประมาณปีละ 27 ล้านตัน และส่งออกเป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศไทย ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีขีดความสามารถสูงในการปลูกข้าว เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุน คือ (1) พื้นที่ปลูกมีความอุดมสมบูรณ์ และอยู่ในเขตชลประทานร้อยละ 90 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (2) พันธุ์ข้าวเป็นข้าวเปลือกเจ้าอายุสั้น (ไม่ไวต่อช่วงแสง) ให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ประมาณ 900 กิโลกรัม และ (3) ขนาดถือครองพื้นที่ทางการเกษตร มีขนาดเล็กเฉลี่ย 6.25 ไร่ต่อครัวเรือน ทำให้ดูแลที่นาได้ทั่วถึง

(1.1) การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันตลาดโลก

จากการวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index : RCA) ของผู้ส่งออกข้าว คือ ประเทศไทยและเวียดนาม ในช่วง 10 ปี (ปี 2545-2554) พบว่า ประเทศไทยและเวียดนาม มีค่า RCA มากกว่า 1 ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษา แสดงว่าทั้ง 2 ประเทศมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวไปยังตลาดโลก โดยประเทศไทยและเวียดนามมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 24.16 และ 34.52 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวในช่วง 10 ปี ของทั้ง 2 ประเทศลดลง โดยประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.22 ต่อปี ในขณะที่ประเทศเวียดนามมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 6.08 ต่อปี เนื่องจากตลาดโลกยังคงมีความต้องการข้าวของไทย

สำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันส่งออกข้าว โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ช่วงเวลา คือ ในช่วงปี 2545 – 2549 และช่วงปี 2550 - 2552 พบว่า ในช่วงปี 2545 - 2549 ข้าวประเทศเวียดนามอยู่ในตำแหน่งสินค้าที่มีปัญหา (Question Marks) แต่ในช่วงปี 2550 - 2554 อยู่ในตำแหน่งสินค้าดาวร่วง (Dogs) เนื่องจากประสบปัญหาภัยธรรมชาติ นโยบายความมั่นคงด้านอาหารภายในประเทศ และนโยบายด้านราคา ส่งผลให้ความสามารถในการผลิตและส่งออกข้าวของประเทศในช่วงปี 2550 - 2554 ลดลง สำหรับสินค้าข้าวของประเทศไทยอยู่ในตำแหน่งสินค้าดาวเด่น (Stars) ทั้ง 2 ช่วงเวลา เนื่องจากในช่วงปี 2550 - 2551 เกิดวิกฤตอาหารในหลายประเทศ ส่งผลให้แต่ละประเทศมีการนำเข้าข้าวเพื่อสำรองภายในประเทศมากขึ้น รวมทั้งรัฐบาลประเทศอินเดียงดการส่งออกข้าวขาวและข้าวหนึ่งเพื่อรักษาความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศ และในปี 2554 หลายประเทศเผชิญปัญหาภัยธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภค ขณะที่ประเทศไทยมีสต็อกข้าวคงเหลือ และเพียงพอต่อการส่งออก รวมทั้งมีข้าวหลากหลายประเภทที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดได้ทุกระดับ

ตลาดอาเซียน

ประเทศเวียดนามเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ที่สุดของตลาดอาเซียน โดยมีส่วนแบ่งการตลาดข้าวร้อยละ 60 ของมูลค่าการนำเข้าข้าวอาเซียนทั้งหมด รองลงมาคือ ประเทศไทย มีส่วนแบ่งการตลาดข้าวร้อยละ 30 ของมูลค่าการนำเข้าข้าวอาเซียนทั้งหมด จากการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของประเทศไทยและเวียดนามในตลาดอาเซียน พบว่า ประเทศไทยและเวียดนาม มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวไปยังตลาดอาเซียน แต่แนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกข้าวในช่วง 8 ปี (ปี 2545 - 2552) ของประเทศไทยและเวียดนามลดลง โดยประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 9.45 ต่อปี ขณะที่ประเทศเวียดนามมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 2.26 ต่อปี เนื่องจากตลาดอาเซียนมีความต้องการบริโภคข้าวประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น เพราะราคาถูกกว่าข้าวประเทศไทย

สำหรับการวิเคราะห์ความสามารถในการแข่งขันส่งออกข้าว โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ช่วงเวลา คือ ในช่วงปี 2545 - 2547 และช่วงปี 2548-2552 พบว่า ช่วงปี 2545 - 2547 ข้าวประเทศเวียดนามอยู่ในตำแหน่งสินค้าดาวร่วง (Dogs) แต่ในช่วงปี 2548 - 2552 ข้าวประเทศเวียดนามอยู่ในตำแหน่งสินค้าดาวเด่น (Stars) โดยเวียดนามสามารถครองตลาดข้าวอาเซียนได้ตั้งแต่ปี 2548 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากราคาข้าวขาวประเทศเวียดนามต่ำกว่าราคาข้าวประเทศไทย ทำให้ประเทศผู้นำเข้าในอาเซียนนำเข้าข้าวขาวจากประเทศเวียดนาม และมีแนวโน้มนำเข้าข้าวขาวจากประเทศเวียดนามเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนแบ่งตลาดข้าวขาวประเทศไทยในอาเซียนมีแนวโน้มลดลง ถึงแม้ว่าจะสามารถส่งออกไปตลาดอาเซียนได้เพิ่มขึ้น แต่ราคาข้าวขาวประเทศไทยสูงกว่าประเทศเวียดนาม เนื่องจากคุณภาพสูงกว่า เช่น เมล็ดยาว เมล็ดขาวเต็ม ไม่ลีบ ไม่แตกหัก ดังนั้นตลาดข้าวคุณภาพต่ำสามารถแย่งส่วนแบ่งตลาดข้าวจากประเทศเวียดนามได้

(1.2) ข้อเสนอแนะ ข้าวประเทศไทยจะครองส่วนแบ่งการตลาดข้าวในอาเซียนได้ ในอนาคตจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตและการตลาดควบคู่กันไป ได้แก่ การปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิตข้าว เช่น ค่าปุ๋ย ค่ายา ค่าแรงงาน ตลอดจนต้นทุนการขนส่งให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ พัฒนาระบบชลประทานให้กระจายทั่วถึง ตลอดจนเพิ่มคุณภาพของผลผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ดี การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพันธุ์ข้าวหอมมะลิ รวมถึงการพัฒนาข้าวสายพันธุ์พื้นเมืองให้มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อใช้คุณลักษณะและความเฉพาะตัวของข้าวสายพันธุ์ไทยเข้าครองตลาดในกลุ่มผู้บริโภคเฉพาะ (niche market) และตลาดระดับบน สำหรับด้านการตลาดในระยะสั้น ควรให้ความสำคัญในการรักษาและขยายตลาดข้าวระดับ คุณภาพดี (Premium) โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ เนื่องจากขณะนี้หลายประเทศเริ่มให้ความสำคัญกับการปลูกและส่งออกข้าวคุณภาพดีกันมากขึ้น ส่วนในระยะยาว ควรกำหนดตำแหน่งของข้าวประเทศไทยในตลาด โดยสำรวจความต้องการของผู้บริโภคข้าวในแต่ละประเทศ เพื่อพัฒนาสินค้าข้าวที่มีคุณภาพข้าวและระดับราคาที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และควรเร่งรัดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับข้าวของประเทศต่างๆ ในภูมิภาคอาเซียน ให้ผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำให้รับรู้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้ทันต่อการปรับตัว และควรพัฒนาระบบโลจิสติกส์ข้าวประเทศไทย โดยเฉพาะการขนส่งให้มีต้นทุนที่ต่ำลง เนื่องจากประเทศเวียดนามมีความได้เปรียบด้านต้นทุนการขนส่ง เพราะใช้การขนส่งทางเรือเป็นหลัก

(2) ยางพารา

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีการปลูกยางพารามานาน แต่เมื่อเกิดสงครามในประเทศ การพัฒนายางพาราได้หยุดชะงักลง และเริ่มมีการพัฒนาการผลิตยางพาราอีกครั้งเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเนื้อที่ปลูกยางพาราของประเทศเวียดนามประมาณร้อยละ 60 เป็นของรัฐ ซึ่งมีการบริหารจัดการที่ดี มีการใช้พันธุ์ยางดี ให้ผลผลิตสูง ที่เหลือร้อยละ 40 เป็นของภาคเอกชนและเกษตรกรรายย่อย ประเทศเวียดนามมีการพัฒนาการผลิตยางพาราและเป็นประเทศผู้ผลิตอันดับ 5 ของโลกรองจาก ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และอินเดีย ในช่วงปี 2550 – 2554 ประเทศเวียดนามมีการขยายเนื้อที่ปลูกยางพาราไปในทั่วทุกภาคของประเทศ โดยมีแนวโน้มการขยายตัวของเนื้อที่ในอัตราร้อยละ 10.42 ต่อปี

(2.1) การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตลาดโลก

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกยางพาราอันดับ 4 ของโลกรองจากประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย นำรายได้ให้ประเทศเป็นอันดับสองรองจากข้าว โดยประเทศเวียดนามส่งออกยางแท่งเป็นหลัก ในช่วง 5 ปี (ปี 2550 – 2554) ประเทศเวียดนามส่งออกยางพาราเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4.45 ต่อปี ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศจีน และส่งออกยางพาราไปประเทศมาเลเซียเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 0.48 ต่อปี และเริ่มหาตลาดส่งออกใหม่ๆ เพื่อขยายสู่ทางการส่งออก อาทิ ตลาดยุโรป รัสเซีย และตลาดเอเชีย เป็นต้น สำหรับปี 2555 คาดว่าประเทศเวียดนามจะส่งออกยางพาราได้ประมาณ 0.988 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 20.93

ส่วนแบ่งการตลาดของประเทศเวียดนามในตลาดโลกในช่วงปี 2545 – 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 9.35 ต่อปี ขณะที่ประเทศไทยมีอัตราการเติบโตของการส่งออกร้อยละ 1.82 โดยส่วนแบ่งการตลาดของประเทศเวียดนามที่เพิ่มขึ้น คาดว่ามาจากการแทนที่ส่วนแบ่งการตลาดของประเทศไทยที่ลดลง

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกยางพาราของประเทศไทยและเวียดนามไปตลาดโลก ในช่วงปี 2545 – 2554 พบว่า ประเทศไทยและเวียดนามมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 2.32 และ 1.51 ตามลำดับ หมายความว่า ประเทศไทยและเวียดนามมีความสามารถในการส่งออกยางพารา อย่างไรก็ตามความสามารถในการแข่งขันส่งออกยางพาราของประเทศไทยในตลาดโลกปรับตัวลดลงร้อยละ 3.27 ขณะที่ประเทศเวียดนามปรับตัวลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.31 ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศเวียดนามมีความพร้อมและพัฒนาสินค้ายางพารา เพื่อเปิดตลาดการส่งออกยางพาราสู่เวทีการแข่งขันในระดับโลก

สำหรับความสามารถในการแข่งขันส่งออกยางพาราของประเทศเวียดนามเปรียบเทียบกับประเทศไทยในตลาดโลก พบว่า ในช่วงปี 2545 - 2549 ยางพาราเวียดนามอยู่ในตำแหน่ง Question Marks แสดงว่ามีความพร้อมในการส่งออกยางพาราไปตลาดโลก แต่ส่วนแบ่งการตลาดโดยเปรียบเทียบยังมีไม่มากนัก แต่ในช่วงปี 2550 – 2554 อยู่ในตำแหน่ง Dogs เนื่องจากการขยายตัวของผลผลิตยางพาราเพื่อการส่งออกของเวียดนามยังต่ำกว่าความต้องการของตลาด หากประเทศเวียดนามต้องการเป็นผู้นำตลาด ต้องผลิตเพื่อการส่งออกให้มากขึ้นแบบก้าวกระโดด ขณะที่ในช่วงปี 2545 – 2549 ประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดโดยเปรียบเทียบสูง และมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกสูง อยู่ในตำแหน่ง Stars แต่ในช่วงปี 2550 – 2554 อยู่ในตำแหน่ง Cash Cows สะท้อนให้เห็นว่าตลาดยางพาราของประเทศไทยค่อนข้างอิ่มตัว และอาจสูญเสียตลาดให้กับประเทศคู่แข่งได้ในที่สุด

ตลาดอาเซียน

ประเทศเวียดนามมีส่วนแบ่งการตลาดในตลาดอาเซียนเล็กน้อย แต่ในช่วง 10 ปี (2545 – 2554) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.29 ขณะที่ประเทศไทยแม้แนวโน้มการส่งออกยางพาราไปตลาดอาเซียนจะลดลงร้อยละ 0.25 แต่ส่วนแบ่งการตลาดกลับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 70 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 71 ในปี 2554

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันส่งออกยางพาราของประเทศไทยและเวียดนามไปตลาดอาเซียน ในช่วงปี 2545 – 2554 พบว่า ประเทศไทยและเวียดนามมีค่า RCA เฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และ 1.62 ตามลำดับ หมายความว่า ประเทศไทยและเวียดนามมีความสามารถในการส่งออกยางพารา อย่างไรก็ตามความสามารถในการแข่งขันส่งออกยางพาราของประเทศไทยและเวียดนามในตลาดอาเซียนปรับตัวลดลงร้อยละ 2.69 และ 2.10 เนื่องจากประเทศมาเลเซียซึ่งเป็นตลาดหลักของไทยในอาเซียนมีแนวโน้มนำเข้ายางพาราจากประเทศไทยลดลง และประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นตลาดหลักของเวียดนามในอาเซียนนำเข้ายางพาราลดลงมาก แต่ส่งออกไปมาเลเซียเพิ่มขึ้น

สำหรับสถานภาพการส่งออกยางพาราของประเทศเวียดนามเปรียบเทียบกับประเทศไทยในตลาดอาเซียน พบว่า ในช่วงปี 2545 – 2549 ประเทศเวียดนามเริ่มส่งออกยางพาราไปตลาดอาเซียน ทำให้มีอัตราการเติบโตของการส่งออกสูง แต่มีส่วนแบ่งการตลาดไม่มากนัก จึงอยู่ในตำแหน่ง Question Marks แต่ในช่วงปี 2550 – 2554 ตลาดส่งออกหลักของประเทศเวียดนามคือประเทศจีน ทำให้ประเทศเวียดนามไม่มุ่งส่งออกยางพาราไปตลาดอาเซียน ส่วนแบ่งการตลาดโดยเปรียบเทียบยังมีไม่มากนัก และการขยายตัวของการส่งออกยางพาราไปตลาดอาเซียนก็มีไม่มากเช่นกัน จึงอยู่ในตำแหน่ง Dogs ขณะที่สินค้ายางพาราของประเทศไทยในช่วงปี 2545 – 2549 มีส่วนแบ่งตลาดโดยเปรียบเทียบสูง และมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกได้สูง อยู่ในตำแหน่ง Stars แต่ในช่วงปี 2550 – 2554 ยางพาราไทยอยู่ในตำแหน่ง Cash Cows สะท้อนให้เห็นว่าสินค้ายางพาราของไทยในตลาดอาเซียนได้เริ่มอิ่มตัว ซึ่งไทยอาจสูญเสียตลาดอาเซียนให้กับประเทศคู่แข่งได้

(2.2) ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยจะครองส่วนแบ่งตลาดยางพาราได้ในอนาคตจำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มคุณภาพผลผลิตให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาด และสร้างความเข้มแข็งโดยการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมยางในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการลงทุนในอุตสาหกรรมยาง ตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้เอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการของไทย นอกจากนี้ ไทยจะต้องพยายามลดต้นทุนการผลิตและต้นทุนการส่งออก รวมทั้งสนับสนุนการร่วมทุนกับต่างประเทศ เพื่อให้มีการใช้ยางพาราในประเทศเพิ่มขึ้น ตลอดจนจะต้องประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อดำเนินการตามแผนงานไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(3) กาแฟ

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟอันดับ 2 ของโลก และเป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟรายใหญ่อันดับหนึ่งของอาเซียน

(3.1) การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน

ตลาดโลก

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกเมล็ดกาแฟรายใหญ่อันดับ 2 ของโลก มีส่วนแบ่งการตลาดร้อยละ 8 ของโลก มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกมากที่สุด ขณะที่ประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกเมล็ดกาแฟไปตลาดโลก เนื่องจากเป็นประเทศผู้ผลิตกาแฟย่อยและมีการใช้เมล็ดกาแฟที่ผลิตได้ในประเทศเกือบทั้งหมด

สินค้ากาแฟของประเทศเวียดนามมีสถานภาพเป็นสินค้าดาวรุ่ง (Stars) ของประเทศเวียดนาม และมีแนวโน้มการส่งออกที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการกาแฟของประเทศเวียดนามเพราะเป็นแหล่งผลิตกาแฟโรบัสต้ารายใหญ่และมีราคาต่ำกว่ากาแฟประเทศอื่น

ตลาดอาเซียน

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับ 1 ในตลาดอาเซียน โดยมีส่วนแบ่งการตลาดประมาณร้อยละ 54 ของตลาดอาเซียน และมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ในการแข่งขันส่งออกรายใหญ่ไปตลาดอาเซียนเท่ากับ 14.47 ขณะที่ประเทศไทยมีค่า RCA เท่ากับ 0.07 สำหรับกาแฟสำเร็จรูป ตั้งแต่ปี 2552 ประเทศไทยมีค่า RCA เท่ากับ 1.07 ขณะที่ประเทศเวียดนามมีค่า RCA เท่ากับ 0.46

อย่างไรก็ตามเมล็ดกาแฟประเทศเวียดนามในตลาดอาเซียนค่อนข้างอึดตัว มีอัตราการขยายตัวของการส่งออกลดลง ร้อยละ 4.54

(3.2) ข้อเสนอแนะ

สินค้ากาแฟของประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันได้ทั้งในตลาดโลกและตลาดอาเซียน ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยการปรับปรุงสวน

กาแฟเชื่อมโทรม พัฒนาการผลิตของเกษตรกรให้ได้มาตรฐาน GAP และการพัฒนาส่งเสริมการใช้พันธุ์ดี รวมทั้งเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์กาแฟ โดยส่งเสริมการผลิตสำหรับตลาดเฉพาะ (Niche Market) และส่งเสริมการผลิตกาแฟเฉพาะถิ่น

(4) ผลไม้

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมผลไม้ที่ก้าวหน้ามาก รัฐบาลให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญกับงานวิจัยปรับปรุงพันธุ์ และมีการลงทุนร่วมกับต่างประเทศในด้านการผลิต เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิต รวมทั้งมีการศึกษาเรียนรู้อุตสาหกรรมผลไม้ในประเทศไทย

(4.1) การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน

ผลไม้หลายชนิด เช่น ลำไย ทุเรียน มังคุด เงาะ และลิ้นจี่ ประเทศเวียดนามยังไม่มีผลผลิตได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันการส่งออกกับประเทศไทย โดยประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการส่งออกผลไม้และเป็นประเทศผู้นำในการส่งออกผลไม้ในตลาดโลกและตลาดอาเซียน เนื่องจากผลไม้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับของตลาดสำหรับเงาะและลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่ทำรายได้ให้กับประเทศเวียดนาม โดยประเทศจีนเป็นตลาดคู่ค้าที่สำคัญ ประเทศเวียดนามมีศักยภาพในการผลิตผลไม้เช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ประเทศไทยและเวียดนามมีความสัมพันธ์ทางการค้าในลักษณะคู่ค้ามากกว่าคู่แข่ง โดยประเทศเวียดนามมีการนำเข้าผลไม้จากประเทศไทยหลายชนิด แต่เป็นการนำเข้าเพื่อส่งออกไปยังประเทศอื่น ในขณะที่ประเทศไทยพึ่งพาประเทศเวียดนามในด้านเส้นทางการขนส่ง ระบบโลจิสติกส์ในการส่งออกผลไม้ไปยังตลาดประเทศจีน

(4.2) ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำด้านผลไม้ ประเทศไทยจำเป็นต้องสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของผลไม้ไทย ลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ ลดต้นทุนการผลิตและพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ได้มาตรฐานของอาเซียน และเพิ่มประสิทธิภาพในการกระจายผลผลิตในช่วงที่ผลผลิตกระจุกตัวออกสู่ตลาด รวมทั้งพัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ ให้สามารถจำหน่ายได้หลากหลายเกรดชั้นคุณภาพ และกลุ่มลูกค้า ตลอดจนสร้างแบรนด์สินค้าเป็นผลไม้อินทรีย์จากประเทศไทยเพื่อยกระดับมาตรฐานของผลผลิต

(5) กุ้ง

ประเทศเวียดนาม มีพื้นที่การเลี้ยงกุ้งมากกว่าประเทศไทย เนื่องจากมีชายฝั่งทะเลที่ยาวกว่าประเทศไทย และสามารถขยายพื้นที่เพาะเลี้ยงได้อีกจำนวนมาก โดยพื้นที่เลี้ยงกุ้งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศ สำหรับพื้นที่เลี้ยงกุ้งในภาคกลางและตอนเหนือของประเทศมีการเลี้ยงกุ้งปีละครั้งช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมพัดผ่านประเทศเป็นประจำทุกปี

(5.1) การวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขันตลาดโลก

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกกุ้งอันดับ 3 ของโลกรองจากประเทศไทย และจีน จากการศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศไทยและเวียดนามไปตลาดโลก ในช่วงปี 2545 – 2554 พบว่า ประเทศไทยและเวียดนาม มีค่า RCA เท่ากับ 16.15 และ 29.61 ตามลำดับ หมายความว่า ประเทศไทยและเวียดนามมีความสามารถในการส่งออกกุ้ง โดยความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศไทยในตลาดโลกมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.22 ต่อปี ขณะที่ความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศเวียดนามปรับตัวลดลงร้อยละ 3.54 ต่อปี อย่างไรก็ตามก็ตามประเทศเวียดนามนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาการผลิตกุ้ง ทั้งนี้เพื่อขยายส่งออกกุ้งในระดับสากล ประเทศเวียดนามมีความต้องมีการพัฒนาสินค้ากุ้ง เพื่อเปิดตลาดการส่งออกสู่เวทีการแข่งขันในระดับโลกมากขึ้น

สำหรับความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศเวียดนามเปรียบเทียบกับประเทศไทยในตลาดโลก พบว่า ในช่วงปี 2540 – 2544 กุ้งไทยอยู่ในตำแหน่งสินค้าทำเงิน (Cash Cows) ตั้งแต่ปี 2545 – 2554 กุ้งไทยอยู่ในตำแหน่งสินค้าดาวเด่น (Stars) เนื่องจากไทยมีการผลิตที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพประเทศผู้นำเข้ามีความเชื่อมั่นในสินค้ากุ้งไทย รวมทั้งประเทศไทยได้พัฒนาผลิตภัณฑ์จากสินค้ากุ้งให้มีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้นำตลาดของโลกโดยมีส่วนครองตลาดมากกว่าประเทศจีนเกือบ 2 เท่า ส่วนกุ้งประเทศเวียดนามอยู่ในตำแหน่งสินค้าตกต่ำ (Dogs) เนื่องจากประเทศเวียดนาม

ประสบปัญหาด้านโรคระบาด และสภาวะอากาศที่แปรปรวนทำให้ผลผลิตได้รับความเสียหาย รวมทั้งคุณภาพการผลิตยังคงมีการตรวจพบสารปนเปื้อน

ตลาดอาเซียน

ประเทศเวียดนามเป็นประเทศผู้ส่งออกกุ้งอันดับ 4 ของตลาดอาเซียน รองจาก ประเทศมาเลเซีย ไทย และอินโดนีเซีย ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศไทยและเวียดนามในตลาดอาเซียน ในช่วงปี 2545 – 2554 พบว่า ทั้งประเทศไทยและเวียดนาม มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการ แข่งขันส่งออกกุ้ง โดยประเทศเวียดนามมีค่า RCA เท่ากับ 1.28 และประเทศไทยมีค่า RCA เท่ากับ 1.56 อย่างไรก็ตามความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศไทยและ เวียดนามในตลาดอาเซียนปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการขยายตัวลดลงร้อยละ 1.87 และ 7.39 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้งของประเทศเวียดนามเปรียบเทียบกับประเทศไทยในตลาดอาเซียน พบว่า สินค้ากุ้งทั้งประเทศไทยและเวียดนามอยู่ในตำแหน่งสินค้า ที่มีปัญหา (Question Marks) เนื่องจากตลาดส่งออกกุ้งที่สำคัญคือประเทศสหรัฐอเมริกาและ ญี่ปุ่น มีการส่งออกกุ้งไปตลาดอาเซียนเล็กน้อย อย่างไรก็ตามประเทศเวียดนามมีการนำเข้ากุ้ง จากประเทศไทยมากเป็นอันดับหนึ่ง เนื่องจากประเทศเวียดนามยังคงมีปัญหาเรื่องโรคระบาด และภัยธรรมชาติ ในขณะที่อุตสาหกรรมอาหารแปรรูปยังคงมีความต้องการวัตถุดิบ จึงนำ เข้ากุ้งจากประเทศไทยทดแทน ดังนั้น ในตลาดอาเซียนกุ้งของประเทศเวียดนามจึงไม่เป็น คู่แข่งกับประเทศไทย

(5.2) ข้อเสนอแนะ

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกุ้งเพื่อการแข่งขันในการส่งออก ประเทศไทย จะต้องเป็นผู้นำด้านคุณภาพในการส่งออกกุ้งไทย โดยเร่งวิจัยพัฒนาพ่อแม่พันธุ์กุ้งคุณภาพ พัฒนามาตรฐานการผลิตในระดับฟาร์มและอุตสาหกรรมแปรรูปกุ้ง พัฒนาผลิตภัณฑ์กุ้งให้ มีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งสินค้ากุ้ง และอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปกุ้ง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการค้ากุ้งในประชาคมอาเซียน (Shrimp Hub)

โครงการศึกษาต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตข้าว

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้มอบหมายให้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี โดย บัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ทำการศึกษา เรื่อง ต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตข้าวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการลดก๊าซเรือนกระจก และวิเคราะห์ต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการผลิตข้าว (Abatement Cost) เมื่อเทียบกับต้นทุนกรณีปกติ (Business as Usual) รวมทั้งศึกษาผลกระทบและความยินดีในการปรับเปลี่ยนเทคนิคการปลูกข้าวเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของเกษตรกร โดยทำการศึกษาในพื้นที่ปลูกข้าวของประเทศทุกภาค ยกเว้นภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า แนวทางการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ซึ่งแนวทางที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดและเป็นการลดต้นทุนการผลิตข้าวคือ แนวทางการใช้ปุ๋ยสังคดในภาคกลาง และการเลื่อนการปล่อยน้ำกลางฤดูเพาะปลูกในพื้นที่ที่เกษตรกรทำการปล่อยน้ำอยู่แล้ว ในขณะที่การใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตแทนปุ๋ยยูเรียนั้นไม่คุ้มทุน และแนวทางการใช้ปุ๋ยหมักหรือการหมักฟางข้าวก่อนใส่ลงในนาจำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งแต่ละแนวทางมีรายละเอียดดังนี้

(1) แนวทางการใช้ปุ๋ยสังคด พบว่า การใช้ปุ๋ยสังคดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือไม่คุ้มทุนเนื่องจาก เมื่อเกษตรกรปรับเทคนิคมาใช้ปุ๋ยสังคด จะต้องใส่ปุ๋ยยูเรียเพิ่มขึ้น ซึ่งนอกจากจะทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นแล้ว ยังทำให้ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ภาคกลางมีความคุ้มทุน เพราะเทคนิคนี้เกษตรกรใช้ปุ๋ยน้อยลง เกิดการประหยัดเงินจากต้นทุนที่ลดลงประมาณ 100 - 2,000 บาทต่อไร่ สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตั้งแต่ 2 - 350 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อไร่ต่อปี (kgCO₂e) รวมทั้งได้ประโยชน์จากผลผลิตที่เพิ่มขึ้นและมูลค่าของคาร์บอนเครดิตจากก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง อีกทั้งยังเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายการสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยตามหลักวิชาการซึ่งแนวทางนี้ควรสนับสนุนให้ดำเนินการในภาคกลางเป็นหลักเนื่องจากเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยในปริมาณที่สูง

(2) แนวทางการเลื่อนการปล่อยน้ำกลางฤดูเพาะปลูก พบว่า ในกรณีที่นาข้าวอยู่ในเขตชลประทานหรือมีแหล่งน้ำและเกษตรกรมีการจัดการน้ำด้วยการปล่อยน้ำออกจากนาข้าวเมื่อถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยว การปรับเวลาการปล่อยน้ำโดยเลื่อนมาปล่อยน้ำกลางฤดูปลูกซึ่งเป็นช่วงที่ข้าวออกดอกและมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมาก กรณีนี้ไม่ต้องลงทุนเพิ่ม หรือต้นทุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเท่ากับ 0 แต่สามารถลดก๊าซเรือนกระจกได้ประมาณ 10 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อไร่ต่อปี (kgCO₂e) อย่างไรก็ตามแนวทางนี้อาจไม่ได้รับการยอมรับจากเกษตรกร เนื่องจากทำให้ผลผลิตลดลง

ประมาณ ร้อยละ 6 - 10 ดังนั้น ต้นทุนการลดก๊าซเรือนกระจกเกิดจากการเปรียบเทียบมูลค่าของผลผลิตที่ลดลงกับมูลค่าของก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงเมื่อขายเป็นคาร์บอนเครดิต และความคุ้มทุนจะเกิดขึ้น เมื่อเกษตรกรสามารถหาแนวทางที่ทำให้ผลผลิตไม่ลดลงหรือภาครัฐชดเชยส่วนต่างระหว่างมูลค่าของผลผลิตที่ลดลงกับมูลค่าของก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงเมื่อสามารถขายคาร์บอนเครดิต อย่างไรก็ตามในกรณีที่เกษตรกรไม่มีการจัดการน้ำในช่วงการเพาะปลูกแม้จะมีแหล่งน้ำ การใช้แนวทางนี้จะทำให้เกษตรกรมีต้นทุนเพิ่มขึ้นประมาณ 1,300 – 1,000 บาทต่อไร่รวมส่วนต่างต้นทุนเพิ่มจากผลผลิตที่ลดลงกับมูลค่าของก๊าซเรือนกระจกที่ลดลงเมื่อสามารถขายเป็นคาร์บอนเครดิต

(3) แนวทางการใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตแทนปุ๋ยยูเรีย แนวทางนี้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นประมาณ 100 - 1,000 บาทต่อไร่ แต่ปริมาณก๊าซเรือนกระจกลดลงเพียง 10 กิโลกรัมคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อไร่ต่อปี (kgCO₂e) ในขณะที่คาร์บอนเครดิต 1 ตันจะมีมูลค่าประมาณ 2 - 5 เหรียญดอลลาร์สหรัฐ เท่านั้น ดังนั้น แนวทางใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตแทนปุ๋ยยูเรีย จึงเป็นแนวทางที่อาจไม่เหมาะสมในการส่งเสริมเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกเว้นแต่เมื่อราคาขายคาร์บอนเครดิตสูงมากพอ

(4) แนวทางการใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยพืชสด แนวทางนี้ไม่สามารถวิเคราะห์ความคุ้มทุนภายใต้ข้อมูลที่มีอยู่ได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ปุ๋ยในลักษณะนี้จะต้องคำนวณการสะสมและการเปลี่ยนแปลงธาตุอาหารในดิน ซึ่งโดยปกติสมควรดำเนินการกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ดังนั้น ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้การวิเคราะห์ความคุ้มทุนในปัจจุบันไม่สามารถดำเนินการได้

เนื่องจากการดำเนินนโยบายการลดก๊าซเรือนกระจก เกษตรกรจะเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและลบ ปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มี ความเข้าใจเรื่องการปล่อยและลดก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าว จึงต้องใช้เวลาที่จะทำให้เกษตรกรเข้าใจและยอมรับการปรับวิธีการผลิตข้าว เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก และควรกำหนดนโยบายที่ส่งผลเชิงบวกกับเกษตรกร รวมทั้งอุดหนุนและชดเชยให้แก่เกษตรกรในส่วนที่สูญเสีย ในขณะเดียวกันควรเร่งส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวควบคู่กับแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งการลดก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าวในรูปแบบของการดูดกลับ ซึ่งยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจน และควรมีการวิจัยการยอมรับของชุมชน เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายเชิงรุกในการลดก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าวได้ ถึงแม้ว่าในระยะสั้นจะมีความคุ้มทุนน้อย แต่อาจมีนัยยะด้านความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาเกษตรสีเขียวเพื่อความยั่งยืนและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในกระแสการค้าคาร์บอนต่ำในอนาคต

โครงการจัดทำฐานข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร

ภาคเกษตรมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก และในปี 2557 ทุกประเทศต้องรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทุกสองปี ขณะที่ประเทศไทยยังมีข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภาคการเกษตรที่ล่าช้าและไม่สมบูรณ์ จึงทำให้มีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลและการปรับปรุงข้อมูลการเกษตรให้สามารถคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ถูกต้องและทันสมัย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้มอบหมายให้บัณฑิตวิทยาลัยร่วมด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อม ศึกษาการคำนวณปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามคู่มือการจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกของ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) และประเมินความต้องการข้อมูลด้านการเกษตรที่ต้องจัดเก็บเพิ่มเติม เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำฐานข้อมูลก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร จำแนกตามแหล่งปล่อยและรายสินค้าที่สำคัญ

การศึกษาพบว่า (1) ก๊าซเรือนกระจกจากนาข้าว โดยใช้ข้อมูลเนื้อที่เก็บเกี่ยวข้าวทั่วประเทศเป็นฐานในการศึกษา ในปี 2552 มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกปริมาณ 34.9 ล้านตัน เทียบเท่าคาร์บอนไดออกไซด์ (ล้านตัน CO₂e) โดยร้อยละ 95 เป็นการปล่อยก๊าซมีเทน และร้อยละ 4.9 เป็นการปล่อยก๊าซไนตรัสออกไซด์จากการใส่ปุ๋ย (2) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ในปี พ.ศ. 2554 การเพาะปลูกพืชยืนต้นทั้งสองชนิดมีการดูดกลับก๊าซเรือนกระจกสุทธิ โดยการปลูกยางพารามีการดูดกลับก๊าซเรือนกระจกปริมาณ 22.2 ล้านตัน CO₂e และการปลูกปาล์มน้ำมันมีการดูดกลับก๊าซเรือนกระจกสุทธิปริมาณ 2.3 ล้านตัน CO₂e (3) การปลูกพืชไร่ มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมการไถพรวนและปุ๋ยอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่ โดยในปี พ.ศ. 2554 การปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกปริมาณ 2.2 ล้านตัน CO₂e 1.3 ล้านตัน CO₂e และ 0.8 ล้านตัน CO₂e ตามลำดับ (4) การเลี้ยงสุกรและสัตว์ปีก ในปี พ.ศ. 2554 มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกปริมาณ 1.53 ล้านตัน CO₂e และ 0.68 ล้านตัน CO₂e ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่เป็นการปล่อยก๊าซมีเทนจากการจัดการมูลสัตว์

สำหรับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วยผลผลิต คำนวณตามวิธีวัฏจักรชีวิตคาร์บอน (Life Cycle Analysis: LCA) โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาจาก cradle to gate พบว่า การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อกิโลกรัมข้าวเปลือกมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับพื้นที่ โดยค่าเฉลี่ยของจังหวัด (พะเยา เชียงราย ราชบุรี ชัยนาท นครสวรรค์ นครราชสีมา มหาสารคาม และอุบลราชธานี) ประมาณ 540 – 2,280 กิโลกรัม CO₂e/ตันข้าวเปลือก

การผลิตอ้อยในจังหวัดราชบุรี ชลบุรี และระยอง มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 22.7 กิโลกรัม CO₂e/ตัน การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดพะเยา และเพชรบูรณ์มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 238.6 กิโลกรัมCO₂e/ตัน การผลิตน้ำยางพาราในจังหวัดชลบุรี และระยองมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 200 กิโลกรัมCO₂e/ตัน การผลิตผลปาล์ม น้ำมันในจังหวัดชลบุรีมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 119.7 กิโลกรัม CO₂e/ตัน และการปลูกมันสำปะหลังในจังหวัดเพชรบูรณ์ ราชบุรี ระยอง และชลบุรี มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 15.3 กิโลกรัม CO₂e/ตัน ทั้งนี้ แหล่งการปล่อยก๊าซเรือนกระจกหลักสินค้าเกษตร ยกเว้นข้าว คือ การใช้ปุ๋ยเคมี และการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลในการเตรียมแปลงเพาะปลูก ดังนั้นการจัดการและพัฒนาเทคโนโลยีด้านปุ๋ยจึงมีความสำคัญในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสินค้าเกษตร

การผลิตสุกร มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อกิโลกรัมน้ำหนักสุกรมีชีวิต เท่ากับ 3.6 กิโลกรัม CO₂e/กิโลกรัม โดยร้อยละ 68 เป็นการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการใช้อาหาร (การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในขั้นตอนการผลิตอาหารสุกร ซึ่งเป็นการปล่อยนอกฟาร์มสุกร) การผลิตไข่ไก่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อการผลิตไข่ไก่ 1 ฟอง มีค่าระหว่าง 34 - 38 กรัม CO₂e แต่หากมีการเลี้ยงไก่แบบระบบเปิด ค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อหน่วยจะลดลง 2 กรัม CO₂e /ฟอง การเลี้ยงกุ้งมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกประมาณ 5.04 กิโลกรัม CO₂e/กิโลกรัม อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกครั้งนี้ เป็นผลการศึกษาเบื้องต้น และยังสามารถใช้เป็นตัวแทนอ้างอิงของประเทศได้

ทั้งนี้การประเมินความต้องการข้อมูลเพื่อการคำนวณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้มีความถูกต้อง พบว่า การปลูกข้าว ควรมีข้อมูลจำแนกตามระบบการปลูก โดยแต่ละระบบการปลูกควรมีข้อมูลประกอบด้วย พื้นที่เก็บเกี่ยว การใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ (ชนิด ปริมาณ และองค์ประกอบทางเคมี) การจัดการการน้ำ การจัดการชีวมวล (เช่น การเผาและลักษณะการเผาชีวมวลที่ถูกเผา เป็นต้น) สำหรับการปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมัน ควรมีข้อมูลชีวมวลแยกตามพื้นที่ พันธุ์และอายุ การใส่ปุ๋ยเคมี และการจัดการ ชีวมวล ส่วนพืชไร่ ควรมีข้อมูลการใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์จำแนกเป็นหมวดหมู่ตามพื้นที่ปลูกที่แตกต่างกัน รวมทั้งควรมีข้อมูลการเปลี่ยนแปลงคาร์บอนในดิน และ Gross energy intake กรณีการคำนวณในภาคปศุสัตว์

ด้านเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2558 ถือเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญของเศรษฐกิจไทย ทั้งภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า แรงงาน และทุนได้อย่างเสรี ทำให้มีการแข่งขันทางการค้าสูงยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียนที่แต่ละประเทศสมาชิกมีการผลิตสินค้าที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้เกษตรกรมีทั้งผู้ที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะเกษตรกรที่เสียประโยชน์จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยประชาคมอาเซียนประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) โดยมีเป้าหมายในการจัดตั้ง ภายในปี 2558

สำหรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งเป็นหนึ่งในสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน ได้กำหนดเป้าหมายการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม ที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า การให้บริการ การลงทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรียิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักในการสร้างความมั่นคงและความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ตลอดจนเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน โดยมีแผนงานเรียกว่า AEC Blueprint แบ่งออกเป็น 4 ด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ 1) การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานที่เสรี และเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น 2) การสร้างเสริมขีดความสามารถในการแข่งขัน อาทิ การปรับโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการค้า การพัฒนาปรับปรุงระบบโทรคมนาคมสื่อสาร การกำหนดนโยบายด้านภาษี 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างสมาชิกอาเซียนเก่าและอาเซียนใหม่ และการพัฒนา SMEs และ 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยการเชื่อมโยงกับตลาดนอกภูมิภาค การเจรจา FTA กับคู่เจรจาอื่น เป็นต้น

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการเตรียมความพร้อมภาคการเกษตร เพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน 3 ด้าน ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมตามแผนงาน AEC Blueprint โดยได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานประสานหลักของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน 3 ปี ของภาคเกษตร (พ.ศ. 2556 - 2558) ประกอบด้วยแผนงาน/โครงการหลัก จัดลำดับความสำคัญแต่ละกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ความรุนแรงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น/โรคระบาด ขนาดของโครงการ/งบประมาณ/จำนวนเกษตรกรที่จะได้รับผลกระทบ ผลประโยชน์ที่ได้จากโครงการ/รายได้/องค์ความรู้ และความเป็นมาตรฐานและความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งในภาพรวมสรุปเป็น 7 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการพัฒนาสินค้าปศุสัตว์เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมปศุสัตว์
- 2) โครงการพัฒนาสินค้าพืชเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมหม่อนไหม และกรมส่งเสริมสหกรณ์
- 3) โครงการพัฒนาการประมงเพื่อเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าอาหารทะเลของอาเซียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมประมง
- 4) โครงการพัฒนาศักยภาพด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- 5) โครงการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทางการเกษตรและสถาบันเกษตรกรรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- 6) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 7) กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมพิจารณาความตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเกษตรทั้งด้านการค้าสินค้าและการลงทุนร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOD) ในวาระต่าง ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์และโอกาส

ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในภาคเกษตรจากการเปิดเสรีการค้าและการลงทุนในกรอบอาเซียน โดยการขยายตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพ และสินค้าเกษตรแปรรูปเพิ่มมูลค่า ตลอดจนการขยายฐานการลงทุน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สายโซ่อุปทานการผลิตของประเทศไทยและเป็นการใช้ประโยชน์จากโอกาสที่น่าสนใจในการเป็น AEC รวมถึงการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานส่งเสริมสินค้ามันสำปะหลังอาเซียน ครั้งที่ 2 ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศผู้นำในการส่งเสริมสินค้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ภายใต้ความตกลงร่วม (MOU) ว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ด้านการส่งเสริมสินค้าเกษตรและป่าไม้ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการสร้างความเข้มแข็งทางการค้าสินค้า เมื่อวันที่ 6 - 7 มิถุนายน 2555 ณ กรุงเทพฯ โดยมีผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนจากประเทศอาเซียน ได้แก่ ประเทศลาว ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม และไทย จำนวนกว่า 50 คน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการติดตามและเฝ้าระวังการนำเข้าสินค้าเกษตรภายใต้เขตการค้าเสรี ได้มีการเตรียมความพร้อมภาคเกษตรของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ โดยติดตามสถานการณ์การนำเข้า - ส่งออกสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2553 หลังการประกาศลดภาษีนำเข้าเป็นร้อยละศูนย์ภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งที่ผ่านมาสถานการณ์การนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยในแต่ละพื้นที่ยังอยู่ในเกณฑ์ปกติ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2555 พบว่าการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศไทยกับประเทศอาเซียนทั้ง 9 ประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2555 (ม.ค.-ก.ย. 55) ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรไปยังอาเซียน 9 ประเทศ คิดเป็นมูลค่า 212,800 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2554 ร้อยละ 8.48 ขณะที่มูลค่าการนำเข้าจากอาเซียนสูงขึ้นเช่นกัน มีมูลค่า 57,700 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2554 ร้อยละ 25.45 ส่งผลให้มูลค่าการค้ารวมที่ประเทศไทยส่งออกและนำเข้ารวมกันมีมูลค่า 270,500 ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.19 ประเทศไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามูลค่า 155,099 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเดียวกันของปี 2554 ที่ร้อยละ 0.41

นอกจากนี้ยังร่วมพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการค้าเกษตรที่ไม่เป็นไปตามพันธกรณีของอาเซียน อาทิ การหารือร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเพื่อพิจารณาแนวทางการปรับปรุงกฎระเบียบการนำเข้าให้เป็นอุปสรรคน้อยลง รวมถึงการติดตามสถานการณ์การออกประกาศกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าเกษตรของประเทศคู่ค้าต่างๆ ในอาเซียนที่อาจส่งผลกระทบต่อส่งออกสินค้าเกษตรของไทย และการพิจารณาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกร ในประเทศให้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดเสรีการลงทุนในภาคเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรดำเนินการต่อเนื่องจากการประชุมหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็นจาก

ตารางที่ 1 ศักยภาพการแข่งขันของสินค้าเกษตรที่สำคัญของอาเซียนและโลก

ศักยภาพการแข่งขันสินค้าเกษตรที่สำคัญในตลาดอาเซียนและตลาดโลก		
ตำแหน่ง	สินค้าตลาดอาเซียน	สินค้าตลาดโลก
<p>1. ดาวรุ่ง (Star) เป็นสินค้าที่ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่ที่สุดในอาเซียน ความต้องการสินค้าในตลาดอาเซียนอยู่ในระดับสูง ซึ่งพิจารณาจากอัตราการขยายตัวในการนำเข้าสินค้าของประเทศในอาเซียน และพิจารณาความสามารถในการแข่งขันซึ่งอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่ง</p>	<p>1.1 สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด 1.2 มังคุด 1.3 ลำไย 1.4 อ้อยโรงงาน (น้ำตาลทราย) 1.5 สุกกร 1.6 โคนเนื้อและผลิตภัณฑ์ 1.7 โคนมและผลิตภัณฑ์</p>	<p>1.1 สับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด 1.2 ไข่เนื้อและผลิตภัณฑ์ 1.3 ลำไย 1.4 ทูเรียน</p>
<p>2. โอกาส (Opportunity) เป็นสินค้าที่มีอนาคต เนื่องจากมีความต้องการทางการตลาดสูง และมีศักยภาพในการสร้างรายได้แต่มีขีดความสามารถในการแข่งขันปานกลาง โดยมีปัญหาที่เกิดจากห่วงโซ่มูลค่าในบางส่วน</p>	<p>2.1 กุ้ง 2.2 มันสำปะหลัง 2.3 กาแฟสำเร็จรูป 2.4 ปลานิล</p>	<p>2.1 ข้าว 2.2 กุ้ง 2.3 มันสำปะหลัง 2.4 อ้อยโรงงาน (น้ำตาลทราย) 2.5 ปลานิล 2.6 ทุ่น้ำ</p>
<p>3. คลื่นลูกใหม่ (New Wave) เป็นสินค้าที่ตลาดมีความต้องการสูง แต่มีขีดความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับต่ำในทุก ๆ ด้านของห่วงโซ่มูลค่า ต้องมีการพัฒนาหรือปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้ดีขึ้น</p>	<p>3.1 สับปะรดสด 3.2 มะม่วง</p>	<p>3.1 โคนเนื้อและผลิตภัณฑ์ 3.2 โคนมและผลิตภัณฑ์ 3.3 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Grain) 3.4 สุกกร</p>
<p>4. ดาวตก (Falling Star) เป็นสินค้าที่มีความต้องการทางการตลาดต่ำ แต่มีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ดีทุกส่วนของห่วงโซ่มูลค่า จึงต้องพัฒนาและเพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อปรับตัวให้อยู่รอด หรือปรับเปลี่ยนการผลิต</p>	<p>4.1 ยางพารา 4.2 ไข่ไก่ 4.3 ไข่เนื้อและผลิตภัณฑ์ 4.4 ทูเรียน</p>	<p>4.1 ยางพารา</p>
<p>5. ไม่ชัดเจน (Question Mark) เป็นสินค้าที่มีความต้องการทางการตลาดต่ำ แม้จะมีความสามารถในการแข่งขันอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เพราะมีปัญหาที่เกิดจากห่วงโซ่มูลค่าบางส่วน จำเป็นต้องปรับตัวให้อยู่รอดหรือปรับเปลี่ยนการผลิต</p>	<p>5.1 ข้าว 5.2 ทุ่น้ำ 5.3 ไหม 5.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Grain) 5.5 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Seed) 5.6 กุ้งก้ามกราม</p>	<p>5.1 ไหม 5.2 กุ้งก้ามกราม 5.3 ไข่ไก่</p>
<p>6. มีปัญหา (Trouble) เป็นสินค้าที่มีความต้องการของตลาดและความสามารถในการแข่งขันในระดับต่ำ</p>	<p>6.1 เมล็ดกาแฟ 6.2 ปาล์มน้ำมัน 6.3 มะพร้าว</p>	<p>6.1 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (Seed) 6.2 สับปะรดสด</p>

สำหรับการศึกษาผลกระทบจากการเป็น AEC ในภาพรวมของประเทศไทยเปรียบเทียบกับอาเซียนและโลก สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินผลกระทบจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะส่งผลให้สินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจของไทย ได้แก่ ข้าว ยางพารา กาแฟ ผลไม้ และกุ้ง ว่ามีความได้เปรียบในการแข่งขันมากขึ้นหรือลดลง และมีตำแหน่งทางการตลาดที่แข็งแกร่งหรือสร้างรายได้ให้กับประเทศมากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่ค้าหรือคู่แข่งในตลาดอาเซียน ได้แก่ ประเทศเวียดนาม กัมพูชา เมียนมาร์ สิงคโปร์ ลาว ฟิลิปปินส์ บรูไน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยใช้การศึกษาวิเคราะห์ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Relative Comparative Advantage Index : RCA) ผลการศึกษารูปเป็นรายสินค้า 5 ชนิด ได้ดังนี้

ข้าว ศักยภาพการแข่งขันของกลุ่มประเทศในอาเซียนไปยังตลาดโลก พบว่า กลุ่มประเทศอาเซียนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการแข่งขันในการส่งออกสินค้าข้าวมาตลอด ในช่วง 10 ปี (2545 - 2554) เมื่อพิจารณาศักยภาพการแข่งขันสินค้าข้าวของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียน พบว่า ปี 2552 ประเทศเวียดนาม กัมพูชา และเมียนมาร์ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการแข่งขันจากการส่งออกสินค้าข้าว ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ประเทศกัมพูชาและเมียนมาร์ ซึ่งเดิมประเทศกัมพูชาไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบทางการแข่งขันการส่งออกข้าว แต่ปี 2553 ประเทศกัมพูชาสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองจนกลายเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทางการแข่งขันการส่งออกข้าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศกัมพูชามีการเตรียมความพร้อมและพัฒนาสินค้าข้าว เพื่อเปิดตลาดการส่งออกข้าวสู่เวทีการแข่งขันในระดับโลก สำหรับประเทศเมียนมาร์ แม้ยังไม่เปิดประเทศสู่การแข่งขันอย่างเต็มที่ แต่ปี 2553 ประเทศเมียนมาร์ก็มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทางการแข่งขัน การส่งออกข้าว คาดว่าในอนาคตประเทศเมียนมาร์จะเป็นคู่แข่งด้านการส่งออกข้าวที่สำคัญ ดังนั้นประเทศไทยควรมีการพัฒนาสินค้าข้าวในทุกด้าน ทั้งด้านการผลิต การแปรรูป การตลาด บรรจุกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในแต่ละตลาด รวมทั้งการสร้างความแตกต่างจากสินค้าของกลุ่มคู่แข่งให้เด่นชัด เพื่อรักษาตลาดเดิมไว้และสร้างโอกาสในการเปิดตลาดใหม่เพิ่มขึ้น รวมทั้งการสร้างโอกาสในการใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนผลักดันการรวมกลุ่มผู้ส่งออกข้าวเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและไม่ตัดราคากันเอง

ยางพารา ผลการศึกษาศักยภาพการแข่งขันของกลุ่มประเทศในอาเซียนไปยังตลาดโลก พบว่า กลุ่มประเทศอาเซียนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทางการแข่งขันในการส่งออกสินค้ายางพารามาตลอดในช่วง 8 ปี (2546 – 2553) เมื่อพิจารณาศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆในกลุ่มอาเซียน พบว่า ปี 2553 ประเทศไทยที่มีความ

ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทางการแข่งขันในสินค้ายางพารามากที่สุด และยังคงมีศักยภาพในการส่งออกอยู่ในระดับสูงและมากกว่าประเทศอื่นๆ ได้แก่ ประเทศเวียดนาม มาเลเซียและอินโดนีเซีย ขณะที่ประเทศฟิลิปปินส์ไม่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันและศักยภาพในการแข่งขันลดลง สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยยังคงเป็นผู้นำทางการส่งออกยางพารา ดังนั้นประเทศไทยควรมีการพัฒนาสินค้ายางพารา ทั้งปริมาณและคุณภาพยางพารา ส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ยางพาราภายในประเทศ เน้นการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่า รวมทั้งร่วมมือกับสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เป็นพันธมิตรในฐานะการเป็นตลาดเดียว สร้างอำนาจการต่อรองที่แข็งแกร่งในการส่งออกยางพาราสู่ตลาดโลก

กาแฟ กลุ่มประเทศอาเซียนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทางการแข่งขันส่งออกเมล็ดกาแฟไปยังตลาดโลก โดยเฉพาะประเทศเวียดนาม อินโดนีเซีย และลาว ส่วนประเทศไทยมีการส่งออกเมล็ดกาแฟเล็กน้อย สำหรับกาแฟสำเร็จรูป ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกมากที่สุด เมื่อพิจารณาศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยยังคงมีความเสียเปรียบในการแข่งขันส่งออกทั้งเมล็ดกาแฟและกาแฟสำเร็จรูป จนกระทั่งปี 2552 ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกกาแฟสำเร็จรูปและมีอัตราการขยายตัวของการส่งออกเพิ่มขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการพัฒนาคุณภาพเมล็ดกาแฟและสนับสนุนอุตสาหกรรมกาแฟให้มีการขยายตัวมากขึ้น รวมทั้งการเป็นพันธมิตรกับประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อสร้างอำนาจการต่อรองและเพิ่มการส่งออกมากขึ้น

ผลไม้ จากผลการศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดผลไม้ของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏในการแข่งขันส่งออกผลไม้ไปทั้งในตลาดโลกและตลาดอาเซียนในช่วง 7 ปี (2547 – 2554) และยังคงมีศักยภาพในการส่งออกอยู่ในระดับสูงและมากกว่าประเทศอื่นๆ ได้แก่ ประเทศเวียดนาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นผู้นำในการส่งออกผลไม้ทั้งในตลาดโลกและตลาดอาเซียน อย่างไรก็ตาม อัตราการเจริญเติบโตของการส่งออกผลไม้ไทยเริ่มชะลอตัว ดังนั้นประเทศไทยจึงมีแนวทางในการรักษาตลาดเดิม ได้แก่ ตลาดประเทศจีน และขยายตลาดใหม่เพิ่มขึ้น

กุ้ง ศักยภาพการแข่งขันส่งออกกุ้งของกลุ่มประเทศในอาเซียนไปยังตลาดโลกนั้น พบว่า กลุ่มประเทศอาเซียนมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏทางการแข่งขันในการส่งออกสินค้ากุ้งมาตลอด ในช่วง 10 ปี (2545 – 2554) เมื่อพิจารณาศักยภาพการแข่งขันสินค้ากุ้งของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มความได้เปรียบในการแข่งขันส่งออกกุ้งเพิ่มขึ้น ขณะที่ประเทศเวียดนามและ

อินโดนีเซียมีแนวโน้มความได้เปรียบในการแข่งขันส่งออกกุ้งลดลง ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยยังคงดำรงความสามารถในการแข่งขันส่งออกกุ้ง ประเทศไทยต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์กุ้งส่งออกให้มีความหลากหลาย ปรับปรุงมาตรฐานการผลิต และผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการค้ากุ้งอาเซียนต่อไป

นอกจากนี้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในฐานะหน่วยงานวิเคราะห์นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการศึกษาเรื่องการรับรู้และการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรต่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการเกษตร ได้แก่ การส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่หลายประเทศได้เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่าเกษตรกรที่มีการรับรู้ข้อมูลและเตรียมความพร้อมต่อการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 เพียงใด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจึงได้สัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ความรู้ความเข้าใจในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ในพื้นที่สำคัญทั่วประเทศ โดยเชิญวิทยากรจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และหน่วยงานภายนอก เช่น มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ปรธานหอการค้าจังหวัด เป็นต้น โดยผู้ร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรจากสมาชิกสภาเกษตรกรเศรษฐกิจการเกษตรอาสา และเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1-11 ประมาณ 1,000 คน

ทั้งนี้ ในการจัดอบรมฯ ได้ทำการศึกษาเพื่อวัดการรับรู้และการเตรียมความพร้อมของเกษตรกร พบว่า ผู้ร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50.44 ปี ระดับการศึกษาอยู่ในระดับที่มีความรู้ค่อนข้างสูงเป็นส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ทำงานเกษตรเฉลี่ยเท่ากับ 25.72 ปี ผู้ร่วมสัมมนาส่วนใหญ่จะได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลางถึงระดับมาก ส่วนด้านการเตรียมความพร้อม ผู้ร่วมสัมมนามีการเตรียมความพร้อม เช่น เรื่องการปรับปรุงคุณภาพของสินค้า การลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี โดยวิธีแบบผสมผสาน ใช้เทคโนโลยี ความรู้ใหม่ๆ มาช่วยในการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยว และการรวมกลุ่มการผลิต การตลาด และการแปรรูป

ด้านปัญหาและอุปสรรคของผู้ร่วมสัมมนา พบว่า ยังขาดความรู้และการอบรมเกี่ยวกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การขาดแคลนปัจจัยที่ดิน แหล่งน้ำ และเงินทุน ดังนั้นข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้ คือ หน่วยงานภาครัฐควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรู้กับเกษตรกรเพื่อการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดอบรมสัมมนา และการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถปรับตัวรวมทั้ง

การเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการน้ำให้เป็นประโยชน์กับเกษตรกร การทำเกษตรยุคใหม่ เพื่อคิดค้นนวัตกรรม ที่จำเป็นสำหรับการปรับปรุงหรือเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจน การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อเตรียมความพร้อมและเร่งปรับตัวรองรับ การเปิดเสรีอย่างเต็มรูปแบบ

3. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรภาคเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ และการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่บุคลากรภาคเกษตร ประกอบด้วย บุคลากรของรัฐทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค รวมทั้งเกษตรกร ร่วมกับ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดย สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ร่วมเป็นวิทยากรบรรยายในประเด็นการเตรียมความพร้อมภาคเกษตร สู่ AEC กับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันเกษตรกรและสถาบันการศึกษา รวมกว่า 50 ครั้ง จำนวนผู้เข้าร่วมรับฟังในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน เป็นจำนวนกว่า 10,000 คน และดำเนินการการจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของ ภาคเกษตรเข้าสู่ AEC จัดสัมมนาเป็นจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ 1 การสัมมนา เรื่อง “การเปิดเสรีการลงทุนอาเซียน : ภาคเกษตรไทยควร เตรียมพร้อมอย่างไร” เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2555 ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น กรุงเทพฯ ซึ่งมีผู้สนใจเข้าร่วมสัมมนาเป็นจำนวนกว่า 100 คน

ครั้งที่ 2 การสัมมนา เรื่อง “เตรียมความพร้อมเกษตรกรไทยสู่การเป็น AEC ใน 3 ปี ข้างหน้า” เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2555 ณ โรงแรมอบลบุรี รีสอร์ท จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เกษตรกร ผู้ประกอบการสินค้าเกษตรและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนกว่า 200 คน ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนา ได้รับความรู้ในการเตรียมความพร้อม ตลอดจนเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องระหว่างผู้ปฏิบัติงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนภูมิภาค

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ทำให้ไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถรวมตัวกัน ของประเทศสมาชิกอาเซียนให้กลายเป็นประชาคมอาเซียนตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีการ ปรับเปลี่ยนแนวคิด จากการเป็นคู่แข่งกันมาเป็นพันธมิตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาตลอดห่วงโซ่ การผลิต ยกกระดับคุณภาพของสินค้าเกษตรให้ตรงตามมาตรฐานสากลและความต้องการ ของตลาดและเป็นที่จดจำ เพื่อสามารถขยายการส่งออกไปยังตลาดทั่วโลก ซึ่งในที่สุดย่อมจะ ส่งผลต่อเนื่องย้อนกลับมายังภาคการผลิตการเกษตร ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และภาค การเกษตรไทยเกษตรกรให้มีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นต่อไป

ความมั่นคงด้านอาหาร (Food Security)

ความมั่นคงด้านอาหารเป็นประเด็นที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) เปิดเผยว่าระบุว่า ในปัจจุบันมีประชากรโลกกว่า 870 ล้านคน ที่ยังคงอยากหิวโหย และยังมีความท้าทายในการผลิตอาหารเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 70 เพื่อเลี้ยงประชากรโลกที่จะเพิ่มเป็น 9,000 ล้านคนในปี 2593

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตอบรับสถานการณ์ปัจจุบัน และความท้าทายในอนาคต โดยคณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อบริหารความมั่นคงด้านอาหารซึ่งมีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็น ฝ่ายเลขานุการอยู่ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำ “กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2556 – 2559)” มีวิสัยทัศน์ เพื่อให้คนไทยมีอาหารที่มีคุณภาพเพียงพอและยั่งยืนโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประชาชนหรือครัวเรือน เข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพและคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมได้ตลอดเวลา ทั้งจากการผลิตภายในประเทศ และการนำเข้า และไม่มีความเสี่ยงในการเข้าถึงอาหารเมื่อเกิดความขาดแคลนขึ้นมาอย่างกระทันหันหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นวัฏจักร ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนให้ประชาชนทุกระดับเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม และ**ยุทธศาสตร์ที่ 4** รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของการผลิตอาหารที่มีคุณภาพดี ปลอดภัย ให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศตามหลักโภชนาการที่เหมาะสม ประชากรมีอาหารบริโภคในระดับครัวเรือน และชุมชนเพียงพอในภาวะปกติ รวมทั้งในกรณีภาวะฉุกเฉิน มีทรัพยากรเพื่อการผลิตอย่างยั่งยืนและเหมาะสม เกษตรกรมีระบบสวัสดิการและรายได้ที่มั่นคง และก่อให้เกิดความร่วมมือในระดับองค์กรระหว่างประเทศด้านความมั่นคงอาหาร และตามกรอบความร่วมมือต่างๆ ซึ่งจะส่งผลทำให้ประเทศไทยมีภาพพจน์และบทบาทที่ดีในฐานะประเทศผู้ผลิตอาหารที่สำคัญในประชาคมโลก และคงไว้ซึ่งการเป็นครัวของโลกต่อไป

สำหรับในปี 2555 ประเทศไทยได้เข้าร่วมสนับสนุนประเด็นความมั่นคงอาหารในกรอบต่างๆ ดังนี้

1. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเปค (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมรับรองปฏิญญาคาซานว่าด้วยความมั่นคงอาหารเอเปค ในการประชุมรัฐมนตรีความมั่นคงอาหารเอเปค ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 30 – 31 พฤษภาคม 2555 ณ เมืองคาซาน ประเทศรัสเซีย ซึ่งมีสาระสำคัญในการ

เสริมสร้างความมั่นคงอาหาร 5 ประการ ได้แก่ 1) การเพิ่มผลผลิตและผลิตภาพทางการเกษตร 2) การอำนวยความสะดวกด้านการค้า และการพัฒนาตลาดสินค้าอาหาร 3) การส่งเสริมความปลอดภัย และคุณภาพอาหาร 4) การปรับปรุง การเข้าถึงอาหารสำหรับกลุ่มคนที่มีความเปราะบางทางสังคม 5) การสร้างความมั่นใจในการบริหารจัดการระบบนิเวศน์ทางทะเลอย่างยั่งยืน และการต่อต้านการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม รวมถึงการค้าที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการดำเนินโครงการของประเทศไทยโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในปีนี้ได้แผนปฏิบัติการความมั่นคงอาหารเอเปคแนบท้ายปฏิญญานีอากาตะว่าด้วยความมั่นคงอาหารเอเปค ซึ่งเป็นผลจากการประชุมรัฐมนตรีความมั่นคงอาหารเอเปค ครั้งที่ 1 เมื่อเดือนตุลาคม 2553 คือ การเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APEC International Conference on Natural Resources and Infrastructure Management for Agriculture ระหว่างวันที่ 6 – 8 สิงหาคม 2555 ณ กรุงเทพฯ

2. องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) การประชุมคณะกรรมการอาหารโลกครั้งที่ 39 (The 39th Session of Committee on World Food Security: CFS) ระหว่างวันที่ 15 - 20 ตุลาคม 2555 ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี ได้หารือเกี่ยวกับการกำหนดคำนิยามของคำว่า “food security” เป็น “food and nutrition security” รวมถึงการเห็นชอบให้มีการศึกษาการร่างหลักการการลงทุนภาคเกษตรอย่างรับผิดชอบ (Principles of

Responsible Agricultural Investment: PRAI) สำหรับการดำเนินโครงการของประเทศไทยโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรในปีนี้ได้ FAO คือ 1) โครงการศึกษาเรื่อง Adopting Appropriate Future Climate Change Adaptation Strategies for Thai Agricultural Sector และ 2) โครงการ Food Insecurity Assessment in Thailand ที่ดำเนินการร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ

3. อาเซียน (ASEAN) สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการประเมินผลระยะกลางของแผนนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (ASEAN Integrated Food Security Framework: AIFS) และแผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (Strategic Plan of Action on Food Security: SPA-FS) ระหว่างวันที่ 16-19 กันยายน 2555 ณ สำนักเลขาธิการอาเซียน กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อทบทวนสถานการณ์และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาภายใต้แผน AIFS และ SPA-FS ซึ่งมีระยะเวลา 5 ปี (2549 – 2556) จากผลการประเมินพบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่มีการดำเนินการไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ 4 องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย 1) ความมั่นคงด้านอาหารและการบรรเทากรณีฉุกเฉิน/ขาดแคลน 2) การพัฒนาการค้าอาหารอย่างยั่งยืน 3) ระบบบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคงด้านอาหาร และ 4) นวัตกรรมด้านการเกษตร ทั้งนี้ ผลงานที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การร่วมให้สัตยาบันในความตกลงเพื่อจัดตั้งองค์การสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 กรกฎาคม 2555 เป็นต้นมา และการพัฒนาสารสนเทศเพื่อความมั่นคงด้านอาหารแห่งภาคพื้นอาเซียน (ASEAN Food Security Information System: AFSIS) ให้เป็นกลไกถาวรด้านสารสนเทศความมั่นคงด้านอาหารแห่งภูมิภาคอาเซียนบวกสาม เป็นต้น

นอกจากนี้ ที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันให้มีการจัดทำกรอบการดำเนินงานแผน AIFS และ SPA-FS ในระยะที่สอง (ปี 2557 เป็นต้นไป) เพื่อตอบสนองเป้าหมายการมีความมั่นคงด้านอาหารระยะยาวของภูมิภาคอาเซียนอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานขององค์กรสำรองข้าวฉุกเฉิน ของอาเซียนบวกสาม ประจำปี 2555 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR)

องค์กรสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียนบวกสาม (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR) จัดตั้งเป็นองค์กรถาวรตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้กับรัฐมนตรีของสาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี (The ASEAN

Ministers of Agriculture and Forestry and the Ministers of Agriculture of the People's Republic of China, Japan and the Republic of Korea: AMAF+3) ครั้งที่ 11 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ณ ประเทศอินโดนีเซีย หลังจากที่โครงการนำร่องเพื่อระบบการสำรองข้าวฉุกเฉินในเอเชียตะวันออก (East Asia Emergency Rice Reserve: EAERR) ได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2553 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศสมาชิกอาเซียนบวกสาม^{1/} ที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉินจากธรรมชาติและให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมด้วยการทำสัญญาซื้อขายข้าวล่วงหน้าและการบริจาคข้าวแบบให้เปล่า ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวนี้จะต้องไม่ละเมิดกฎระเบียบขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ทั้งนี้ ที่ประชุม AMAF+3 ได้ลงนามความตกลง APTERR (APTERR Agreement) เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิก โดยมีสำนักเลขานุการ APTERR ทำหน้าที่บริหารจัดการและดูแลการดำเนินงานขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความตกลงนี้ได้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2555 หลังจากประเทศสมาชิกอาเซียน 6 ประเทศ และประเทศบวกสาม 1 ประเทศ ได้ยื่นสัตยาบันสารต่อเลขาธิการอาเซียน ปัจจุบันนี้มีประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ และประเทศบวกสาม 1 ประเทศ ที่ให้สัตยาบันสารแล้ว เหลือประเทศบวกสาม 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศจีน และเกาหลีใต้ ที่อยู่ระหว่างการจัดทำสัตยาบันสารตามกระบวนการภายในประเทศ

ภายใต้ความตกลง APTERR ประเทศสมาชิกได้มีการกำหนดปริมาณการสำรองข้าวในรูปสัญญา รวมทั้งหมด 787,000 ตัน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนสำรอง 87,000 ตัน และประเทศบวกสามจำนวน 700,000 ตัน นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกยังสนับสนุนการจัดตั้งกองทุน APTERR (APTERR Fund) ซึ่งประกอบด้วยเงินทุนสะสม (Endowment Fund) ที่ใช้ได้เฉพาะดอกเบี้ย จำนวน 4 ล้านเหรียญสหรัฐ ภายในระยะเวลา 5 ปี และเงินอุดหนุน

^{1/} ประเทศสมาชิกอาเซียนบวก 3 ประกอบด้วย ประเทศอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน ดารุสซาลาม กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม และประเทศบวกสาม ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

ประจำปี (Annual Contribution) ในช่วง 5 ปีแรกของสำนักเลขานุการ APTERR ปีละ 300,000 เหรียญสหรัฐ โดยประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติเงินสนับสนุนปีละ 29,000 เหรียญสหรัฐ คิดเป็นเงินไทยประมาณปีละ 970,000 บาท เป็นเวลา 5 ปีให้กับกองทุน APTERR แล้ว

การดำเนินงานของสำนักเลขานุการ APTERR อย่างเป็นทางการ (Official launch) จะเกิดขึ้นหลังจากที่ประเทศสมาชิกได้แต่งตั้งคณะกรรมการ (APTERR Council) ครบถ้วน และมีการจัดประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1 แล้ว โดยขณะนี้ประเทศสมาชิกอยู่ระหว่างการแต่งตั้งผู้แทนในคณะกรรมการ และคาดว่าจะมีการจัดการประชุมคณะกรรมการขึ้นในช่วงต้นปี 2556 นอกจากนี้ ที่ประชุม AMAF+3 ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 28 กันยายน 2555 ณ ประเทศลาว มีฉันทมติให้จัดตั้งสำนักเลขานุการ APTERR ที่ประเทศไทยและมีสถานะตามกฎหมายไทย โดยจะตั้งอยู่ที่อาคารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งในขณะนี้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรอยู่ระหว่างหารือกับกระทรวงการต่างประเทศและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับรองสถานะของสำนักเลขานุการ APTERR ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย นอกจากนี้ ยังจัดทำร่างกฎระเบียบและคู่มือการดำเนินงานต่างๆ ของ APTERR โดยจะเสนอต่อคณะกรรมการ APTERR ให้การอนุมัติเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินงานอย่างถาวรของสำนักเลขานุการ APTERR ต่อไป

สำหรับปี 2555 สำนักเลขานุการ APTERR ได้รับบริจาคข้าวจากกระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมงของประเทศญี่ปุ่น เพื่อนำไปช่วยเหลือประเทศสมาชิกภายใต้โปรแกรม 3 (Tier 3) ซึ่งเป็นการบริจาคข้าวแบบให้เปล่า ให้กับประเทศสมาชิก 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย จำนวน 200 ตัน และประเทศลาว จำนวน 400 ตัน โดยสำนักเลขานุการ APTERR ได้ส่งมอบข้าวให้กับกระทรวงเกษตรประเทศอินโดนีเซีย และนำข้าวดังกล่าวไปช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ 4 จังหวัดของเกาะชวา ได้แก่ เขตปกครองพิเศษยอกยาคาร์ตา บันเตน ชวากลางและชวาตะวันออก เสร็จเรียบร้อยแล้ว ส่วนประเทศลาว สำนักเลขานุการ APTERR จะส่งมอบข้าวให้ในเดือนกุมภาพันธ์ 2556 โดยประเทศลาวจะสำรองข้าวไว้เป็นเวลา 3 เดือน เพื่อเตรียมพร้อมหากเกิดภัยพิบัติฉุกเฉินขึ้น หากไม่มีภัยพิบัติเกิดขึ้น จะนำข้าวช่วยเหลือประชาชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจนต่อไป

ด้านการติดตามและประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มีภารกิจในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อเสนอแนะนโยบาย มาตรการและแผนพัฒนาการเกษตร จัดทำเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศการเกษตร การติดตามและประเมินผลการพัฒนาการเกษตร ซึ่งในปี 2555 ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนงานสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่สอดคล้องกับนโยบายสำคัญของรัฐบาล ทั้งเรื่องเร่งด่วน และปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร ซึ่งผลงานสำคัญที่ส่งผลต่อนโยบายระดับประเทศ และกระทบต่อเกษตรกรจำนวนมาก ดังนี้

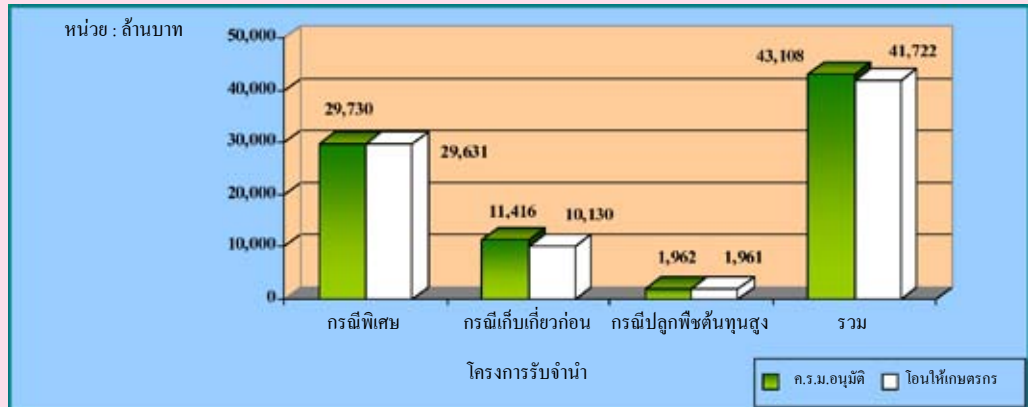

1. แผนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านการเกษตร ปี 2554

จากอุทกภัยรุนแรงที่เกิดขึ้นในปี 2554 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2554 - 30 เมษายน 2555 ส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลกระทบโดยตรงหลายพื้นที่ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิตทางการเกษตรและรายได้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้มีมาตรการในการเยียวยาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและประชาชนทั้งระยะเร่งด่วนและระยะยาวในพื้นที่ 74 จังหวัด เกษตรกร ผู้ประสบอุทกภัย จำนวน 1,373,453 ราย พื้นที่การเกษตรเสียหาย 11.06 ล้านไร่ ประกอบด้วยพื้นที่ปลูกข้าว 8.87 ล้านไร่ พืชไร่ 1.55 ล้านไร่ พืชสวนและอื่นๆ 0.74 ล้านไร่

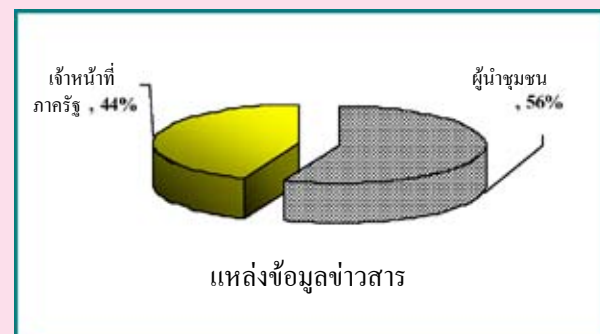
ทั้งนี้ เพื่อให้การช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบด้านการเกษตรจากสถานการณ์อุทกภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว มีทิศทาง การดำเนินงานที่ชัดเจน ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านการเกษตร (กผฟ.) และคณะกรรมการติดตามเร่งรัดการดำเนินงานตามแผนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านการเกษตร (กตฟ.) ขึ้น โดยมีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นกรรมการและเลขานุการ

ผลการดำเนินงานช่วยเหลือเกษตรกร ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงวันที่ 17 ธันวาคม 2555 คณะรัฐมนตรีอนุมัติจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยด้านการเกษตรปี 2554 รวมทั้งสิ้น 43,108 ล้านบาท โดยโอนเงินให้กับเกษตรกรแล้ว 41,722 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97 ของวงเงินที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

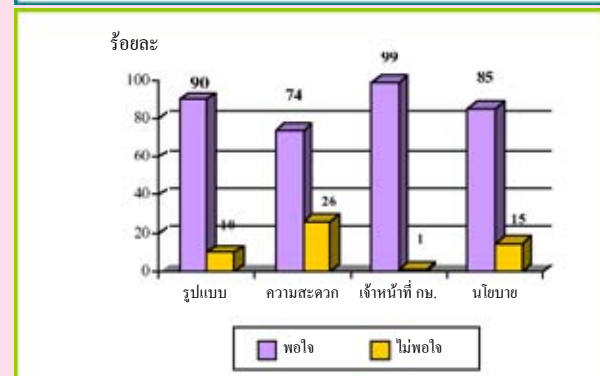

นอกจากนี้ ยังให้ความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ได้แก่ การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวแก่เกษตรกร 31,624 ตัน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ปลูกทันทีหลังน้ำลด 10,310 ตัน และระยะที่ 2 ปลูกในฤดูปกติ 21,314 ตัน และโครงสร้างพื้นฐาน (กคฐ.) ในวงเงิน 5,263 ล้านบาท

ผลการติดตามการช่วยเหลือเกษตรกร
ของคณะทำงานติดตามเร่งรัดการดำเนินงานตามแผนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์อุทกภัยด้านการเกษตรพบว่า ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ร้อยละ 56 รับทราบข่าวจากผู้นำชุมชนและเสียงตามสายของหมู่บ้าน และอีก ร้อยละ 44 ทราบจากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลและเกษตรอำเภอ

ด้านความพึงพอใจ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อความช่วยเหลือ ทั้งรูปแบบการให้ความช่วยเหลือผ่านบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพราะสะดวกสามารถรับเงินได้ตามเวลาที่ต้องการ ขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือสะดวกและไม่ยุ่งยาก รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็ว และในภาพรวมมีความพึงพอใจต่อนโยบายการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

การนำเงินที่ได้รับความช่วยเหลือไปใช้ประโยชน์ เกษตรกร ร้อยละ 79 นำเงินที่ได้รับไปใช้ในกิจกรรมเดิม และร้อยละ 21 นำไปใช้ปรับเปลี่ยนกิจกรรมใหม่และใช้ในครัวเรือน อย่างไรก็ตามในการให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรบางรายมีความเห็นว่า ควรเพิ่มจำนวนเงินช่วยเหลือทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง รวมทั้งปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยเกณฑ์การช่วยเหลือให้เป็นไปตามสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน และสอดคล้องกับการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจริงในการทำนาของเกษตรกร

2. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2551 - 2554 และ แผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. 2551 - 2554 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบกรอบแนวทางสำคัญของการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2551 โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลัก ในการส่งเสริมด้านการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างสุขภาพที่ดีแก่เกษตรกรในการผลิตและบริโภคอาหารที่ปลอดภัยจากสารเคมี แก้ไขปัญหาความยากจนของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในการผลิตทางการเกษตรที่เกื้อกูลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยในตลาดโลก

แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและจัดการองค์ความรู้ และนวัตกรรม ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพการเกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ และ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาเกษตรอินทรีย์

ผลจากการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดแผนยุทธศาสตร์ฯ พบว่า ในการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ มีการจัดตั้งคณะกรรมการฯ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว สำหรับการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้านส่งเสริมและถ่ายทอดการใช้ปัจจัยการผลิตเพื่อทำเกษตรอินทรีย์ทดแทนการใช้สารเคมีในพื้นที่จำนวน 56.18 ล้านไร่ มีเกษตรกรได้รับประโยชน์รวม 2.81 ล้านราย และด้านการเสริมสร้างศักยภาพการเกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ได้ดำเนินการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์รวมทั้งสิ้น 13,668 ฟาร์ม การเสริมสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรม ดำเนินการศึกษาวจัยด้านเกษตรอินทรีย์จำนวน 327 เรื่อง

ด้านสุขภาพ ภายหลังการดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีทางการเกษตรพบว่า เกษตรกรมีอัตราการเจ็บป่วยลดลงเหลือร้อยละ 4.23 จากเดิมที่มีการเจ็บป่วยถึงร้อยละ 25.41 และยังช่วยลดรายจ่ายค่ารักษาพยาบาลได้เฉลี่ยปีละ 5,550 บาท จาก 7,052 บาท ในปี 2550 เป็น 1,502 บาท ในปี 2554 ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรอินทรีย์ปีเพาะปลูก 2553/54 โดยมีสัดส่วนคนจน ร้อยละ 22.21 และมีรายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกรอินทรีย์ยากจนเฉลี่ย 13,265 บาทต่อคนต่อปี น้อยกว่าครัวเรือนเกษตรกรลดใช้สารเคมีซึ่งมีสัดส่วนคนจนคิดเป็นร้อยละ 25.65 และมีรายได้สุทธิครัวเรือนลดใช้สารเคมียากจนเฉลี่ย 12,575 บาทต่อคนต่อปี

ด้านสิ่งแวดล้อม เน้นการฟื้นฟูสมดุลและความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ จากการตรวจคุณสมบัติทางเคมีและกายภาพดินที่ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุในพื้นที่ของเกษตรกรที่มีทำเกษตรอินทรีย์ ประเภทไม้ผล พืชผัก และสมุนไพรมากกว่า 3 ปี เปรียบเทียบกับพื้นที่ของเกษตรกรข้างเคียงที่ไม่ได้ทำเกษตรอินทรีย์ พบว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นและมีระดับธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืชในสัดส่วนที่สูงกว่าพื้นที่ที่ไม่ได้ทำเกษตรอินทรีย์ โดยมีฟอสฟอรัสเฉลี่ย 104 และโพแทสเซียมเฉลี่ย 73 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม นอกจากนี้ยังช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับดินเปรี้ยวลงจากร้อยละ 31 เหลือร้อยละ 4

ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรอินทรีย์ ในช่วงตั้งแต่ปี 2551 - 2554 ปริมาณการส่งออกผลไม้อินทรีย์ มีอัตราการเจริญเติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 18 ซึ่งผู้บริโภคภายในประเทศยอมรับคุณภาพมาตรฐานอินทรีย์มากขึ้นโดยเฉพาะข้าวอินทรีย์ แต่ในต่างประเทศยังให้การยอมรับน้อย โดยเฉพาะพืชผัก ผลไม้ ชา และสมุนไพร

อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการเกษตรอินทรีย์ในระยะต่อไป ควรดำเนินการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ในลักษณะบูรณาการตั้งแต่ระดับพื้นที่ สนับสนุนและส่งเสริมงานวิจัยทางการเกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะการต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และเผยแพร่ผลงานวิจัยเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์สู่เกษตรกรให้มากขึ้น ตลอดจนควรมีแผนส่งเสริมด้านตลาดสินค้าอินทรีย์ที่แน่นอน สนับสนุนระบบพันธะสัญญา และการสร้างเครือข่ายระหว่างสหกรณ์

3. โครงการป้องกันแก้ไขปัญหาผลไม้ ปี 2555

คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) ในคราวประชุมครั้งที่ 4/2555 เมื่อ 23 มีนาคม 2555 และครั้งที่ 7/2555 เมื่อ 22 พฤษภาคม 2555 เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาผลไม้ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ รวมวงเงินที่อนุมัติ 427 ล้านบาท จำแนกเป็นเงินทุนหมุนเวียน 1 ล้านบาท และเงินจ่ายขาด 426 ล้านบาท ประกอบด้วยมาตรการกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต มาตรการบริหารจัดการคุณภาพผลผลิต มาตรการส่งเสริมการแปรรูป และมาตรการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรรับผิดชอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน สรุปผลได้ดังนี้

3.1 ผลไม้ภาคตะวันออก

ดำเนินมาตรการกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิตในผลไม้ 3 ชนิด คือ เงาะ มังคุด และลองกอง รวมทั้งสิ้น 32,858 ตัน คิดเป็นร้อยละ 64.43 ของเป้าหมาย ส่วนใหญ่เป็นการกระจายผลผลิต เงาะ 27,892 ตัน ส่วนมังคุดและลองกอง

ดำเนินมาตรการในจังหวัดระยองเพียงจังหวัดเดียว 4,896 ตัน และ 70 ตัน ตามลำดับ มาตรการส่งเสริมการแปรรูปมังคุด โดยมีกลุ่มแม่บ้านและวิสาหกิจชุมชน 3 กลุ่มสมัครเข้าร่วมมาตรการแต่ไม่มีการกักเงิน เนื่องจากราคามังคุดค่อนข้างสูงไม่คุ้มค่าที่จะนำมาแปรรูป มาตรการบริหารจัดการคุณภาพผลผลิตทุเรียน จังหวัดระยองจัดอบรมชุดเฉพาะกิจในการสกัดกั้นทุเรียนด้อยคุณภาพ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 ของเป้าหมายโดยจังหวัดจันทบุรีไม่ได้จัดอบรมเนื่องจากมีปัญหาด้านการรับโอนเงินงบประมาณ แต่จังหวัดระยองและจันทบุรีได้จัดตั้งชุดเฉพาะกิจและออกสกัดกั้นทุเรียนด้อยคุณภาพจังหวัดละ 8 ทีม

รวม 16 ทีม มาตรการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการบริโภคภายในประเทศและต่างประเทศ ได้ดำเนินการ 5 ครั้ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต ขอนแก่น เชียงใหม่ และประเทศเวียดนาม เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่วนใหญ่สามารถขายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าราคาตลาด และ บางกลุ่มยังได้รับส่วนแบ่งค่าบริหารจัดการ

3.2 ผลไม้ภาคเหนือ

การแก้ไขปัญหาผลไม้ภาคเหนือ ดำเนินการใน 2 ชนิด คือ ลิ้นจี่ โดย มาตรการรวบรวมและกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต ดำเนินการได้ทั้งสิ้น 10,991 ตัน จากเป้าหมาย 15,700 ตัน ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ดำเนินการได้ตามโควตาที่ได้รับ ซึ่งช่วงเวลาที่ดำเนินการตามมาตรการจะเป็นช่วงที่มีลิ้นจี่พันธุ์สงขลวยออกสู่ตลาดจำนวนมาก โดยราคาทรงตัวไม่ปรับลดลง สำหรับ มาตรการส่งเสริมการแปรรูปลิ้นจี่ เป้าหมาย 40 ตัน ผู้ประกอบการจังหวัดเชียงใหม่ส่งแผนธุรกิจเพียงรายเดียว แต่ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากปัญหาด้านการตลาดของกลุ่ม ที่ถูกตัดราคาก่อนส่งมอบ นอกจากนี้ ได้ดำเนินมาตรการประชาสัมพันธ์และจัดงานส่งเสริมการบริโภคลิ้นจี่ โดยจังหวัดแหล่งผลิตจับคู่จังหวัดแหล่งท่องเที่ยว 3 ครั้ง ณ จังหวัดชลบุรี นครราชสีมา และสงขลา ซึ่งภายในงานมีปริมาณผลผลิตลิ้นจี่ ที่จำหน่ายและติดต่อซื้อขายล่วงหน้า 160 ตัน คิดเป็นมูลค่ากว่า 6 ล้านบาท ทั้งนี้ ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับการดำเนินการต่าง ๆ พบว่า เกษตรกรได้รับประโยชน์ด้านราคาจากแหล่งขายในโครงการสูงกว่าแหล่งขายนอกโครงการเฉลี่ย 0.25 บาท ต่อกิโลกรัม 10,991 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2.75 ล้านบาท

ลำไย ดำเนินการ 3 มาตรการ คือ มาตรการกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต จากเป้าหมาย 30,900 ตัน ดำเนินการได้เพียง 1,000 ตัน มีผู้ประกอบการเฉพาะในจังหวัดน่าน ส่วนจังหวัดอื่นๆ ไม่มีการดำเนินการ เนื่องจากราคาที่สำนักงานการค้าภายในจังหวัดประกาศ สูงกว่าราคาที่โครงการกำหนดให้เริ่มดำเนินการ สำหรับ มาตรการส่งเสริมการแปรรูป สามารถรับซื้อลำไยสดเพื่ออบแห้งทั้งเปลือกและอบแห้งเนื้อสีทองได้ทั้งสิ้น 135,782 ตัน จากเป้าหมาย 91,050 ตัน ส่วนมาตรการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการบริโภคลำไยในประเทศ 3 ครั้ง โดยจับคู่จังหวัดแหล่งผลิตกับจังหวัดแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่กับ

จังหวัดสงขลา จังหวัดลำพูนกับจังหวัดภูเก็ต และกรมส่งเสริมการเกษตรยังได้จัดงานที่กรุงเทพฯ สำหรับการส่งเสริมการบริโภคในต่างประเทศ ได้ดำเนินการร่วมกับโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาผลไม้ภาคใต้ อีก 3 ครั้ง ณ นครเชียงใหม่ เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน และกรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ไขปัญหาลำไยพบว่า สามารถบริหารจัดการการผลิตในช่วงกระจุกตัวได้สูงกว่าเป้าหมายโครงการคิดเป็นร้อยละ 112 และระดับราคาลำไยสดค่อนข้างสูงไม่ต่ำกว่าราคาเริ่มดำเนินการ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อราคาลำไยที่ได้รับระดับปานกลางถึงมาก

3.3 ผลไม้ภาคใต้

การแก้ไขปัญหาผลไม้ภาคใต้ ดำเนินการ 2 มาตรการคือ มาตรการกระจายผลผลิตออกนอกแหล่งผลิต โดยในพื้นที่พิเศษชายแดนภาคใต้ ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากปริมาณผลไม้ในพื้นที่ค่อนข้างน้อย ประกอบกับมีบริษัทเอกชนเข้าไปทำสัญญาซื้อขายทุเรียนกับผู้ประกอบการในจังหวัดยะลา สำหรับพื้นที่ภาคใต้ตอนบน มีดำเนินการตามมาตรการเพียงจังหวัดชุมพร และได้รับเงินช่วยเหลือเป็นค่าขนส่งและค่าการตลาดเหมาจ่าย 3 บาทต่อกิโลกรัม มืองค์กรและสถาบันเกษตรกรสมัครเข้าร่วมโครงการ 64 กลุ่ม แต่ดำเนินการ 34 กลุ่ม เป็นผลผลิตมังคุด จำนวน 6,896 ตัน ส่วนจังหวัดอื่น ๆ มีมาตรการกระจายผลผลิตภายใต้หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด เป็นต้น และมีพ่อค้าเข้าไปรับซื้อผลผลิตในพื้นที่มากกว่าปีที่ผ่านมา

มาตรการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการบริโภคผลไม้ไทย ในประเทศ 2 ครั้ง โดยนำผลผลิตของจังหวัดชุมพรไปจำหน่ายที่จังหวัดพิษณุโลก และกรมส่งเสริมการเกษตรจัดงานที่เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ นำผลไม้ตามโครงการมาจำหน่าย ได้แก่ ทุเรียน มังคุด เงาะ และลองกอง จำนวน 32 ตัน นอกจากนี้ ยังมีการประชาสัมพันธ์ในต่างประเทศ โดยจัดร่วมกับโครงการป้องกันแก้ไขปัญหาลำไย ปี 2555 ณ นครเชียงใหม่ เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน และกรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเกษตรกรที่เข้าโครงการได้รับประโยชน์ด้านราคา 0.28 บาทต่อกิโลกรัม จำนวน 6,896 ตัน คิดเป็นมูลค่า 13 ล้านบาท

4. โครงการจัดระบบการปลูกข้าว

เป็นการดำเนินงานตามมาตรการป้องกันและยับยั้งการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ซึ่งเกิดการระบาดอย่างรุนแรงในพื้นที่ภาคกลางและภาคเหนือตอนล่าง ในช่วงปลายปี 2552 ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2552 นำร่องในพื้นที่เขตชลประทาน 11 จังหวัด (กำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก ชัยนาท พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี สระบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง และสุพรรณบุรี) พื้นที่เป้าหมาย 1.5 ล้านไร่ มีกรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลัก ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรทำหน้าที่ในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

แนวทางการแก้ไขปัญหาโดยให้ปฏิรูประบบการปลูกข้าวใหม่ ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง สลับกับการปลูกพืชหลังนาหรือพืชปุ๋ยสด ได้แก่ ระบบที่ 1 คือ ข้าวนาปี - ข้าวนาปรัง - พืชหลังนา ระบบที่ 2 คือ ข้าวนาปี - ข้าวนาปรัง - วนปลูก ระบบที่ 3 คือ ข้าวนาปี - พืชหลังนา - ข้าวนาปรัง และระบบที่ 4 คือ ข้าวนาปี - วนปลูก - ข้าวนาปรัง สำหรับพืชหลังนาที่ภาครัฐส่งเสริม ได้แก่ พืชตระกูลถั่ว และข้าวโพด ส่วนพืชปุ๋ยสด ได้แก่ ถั่วพุ่ม ถั่วมะแฮะ โสนแอฟริกัน และปอเทือง

ผลจากการจัดระบบการปลูกข้าว ในปีเพาะปลูก 2554/55 มีพื้นที่เข้าร่วมโครงการรวม 891,987 ไร่ จากเป้าหมาย 1.50 ล้านไร่ เกษตรกรปลูกข้าวพร้อมกันในพื้นที่เดียวกัน 467,516 ไร่ และจัดส่งเมล็ดพันธุ์พืชหลังนาและพืชปุ๋ยสด รวมพื้นที่ 242,270 ไร่ (พืชหลังนา 204,118 ไร่ พืชปุ๋ยสด 38,152 ไร่)

การใช้น้ำไม่เกินปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่ จากการศึกษาที่เกษตรกรปรับระบบการปลูกข้าวใหม่ ส่งผล ทำให้สามารถประหยัดน้ำชลประทานได้ 979 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี และการแก้ปัญหา ทรัพยากรดิน เสื่อมโทรม และรักษาระบบนิเวศน์ในนาข้าว เกษตรกรร้อยละ 90 มีความเห็นว่าการจัดระบบการปลูกข้าวสามารถแก้ปัญหาทรัพยากรดินเสื่อมโทรมได้ จากการพักแปลงนา และปลูกพืชหลังนาหรือพืชปุ๋ยสด ตลอดจนเกษตรกรสามารถลดปริมาณการใช้น้ำปุ๋ยเคมี ในพื้นที่เข้าร่วมโครงการได้ 820 ตัน และใช้สารเคมีลดลงคิดเป็นมูลค่า 47 ล้านบาท

นอกจากนี้ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวนาปรังลดลงจาก 7,309 บาทต่อตัน ในปีการเพาะปลูก 2553/54 เหลือ 6,902 บาทต่อตัน ในปีการเพาะปลูก 2554/55 และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น 45 กิโลกรัมต่อไร่

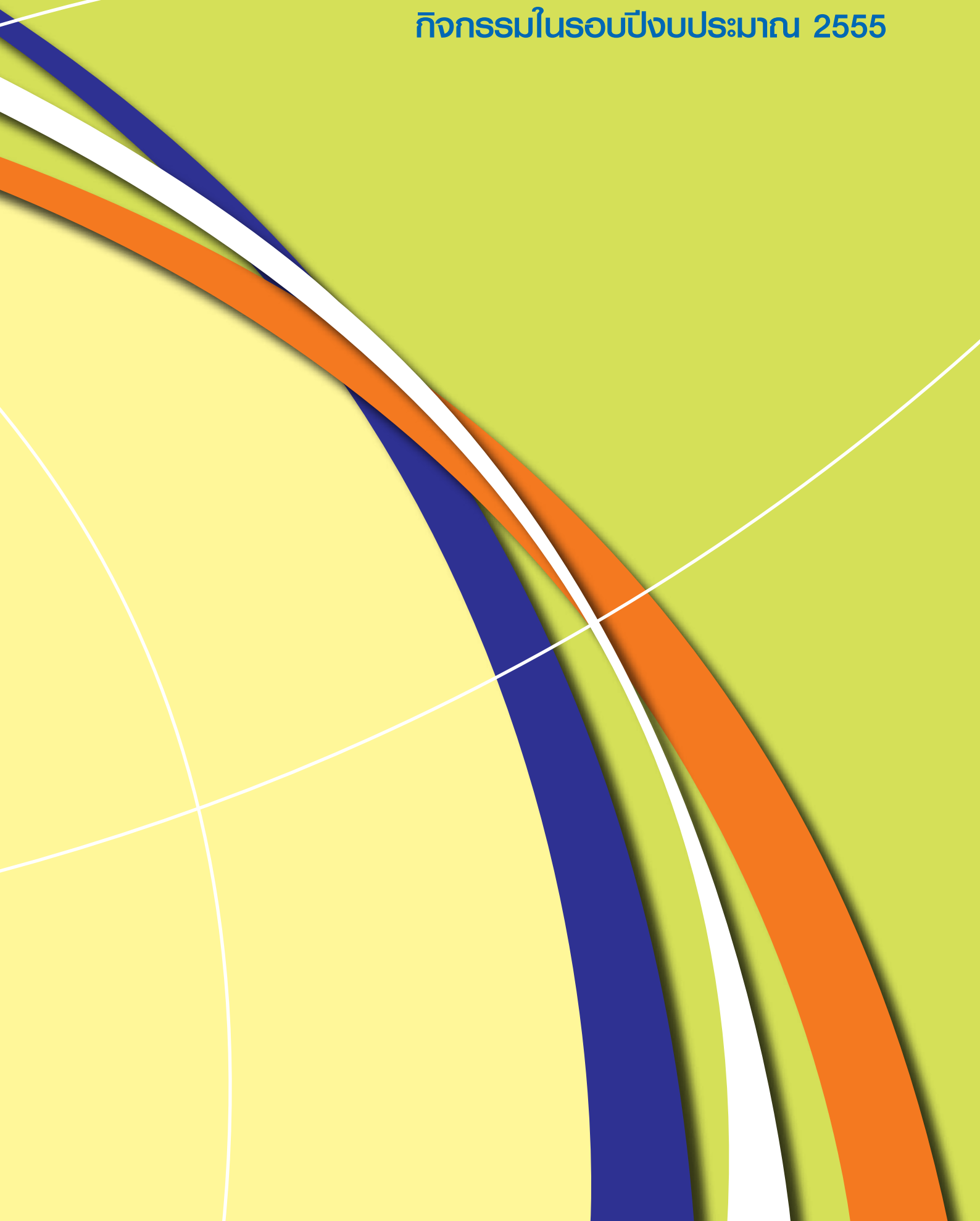
ตัวจกรการระบาดของศัตรูข้าวและข้าววัชพืช
พบว่า ในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2554 ถึงเดือนเมษายน 2555 พบการระบาดเป็นเพียงบางจุด โดยเกษตรกรที่ปลูกข้าว นาปรังมีพื้นที่ที่มีการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ลดลงจากร้อยละ 54 เหลือร้อยละ 28 เป็นผลจากการเว้น ปลูกข้าวในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2554 ซึ่งจากผลลัพท์ที่เกิดขึ้น ทำให้เกษตรกรมากกว่าร้อยละ 96 ต้องการเข้าร่วมโครงการจัดระบบปลูกข้าวในปีต่อไป

สำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป ในการสนับสนุนการปลูกพืชหลังนา ควรต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านเมล็ดพันธุ์ที่จะสนับสนุนให้มีปริมาณที่เพียงพอ และจัดส่งให้ สอดคล้องกับช่วงฤดูการเพาะปลูก ตลอดจนเน้นการประชาสัมพันธ์เชิงลึก เข้าถึงตัว เกษตรกร และนำผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานขยายผลไปยังพื้นที่ที่ยังไม่เข้าร่วมโครงการ

จากการดำเนินงานติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการสำคัญของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ โดยมีการนำข้อมูล และประเด็นข้อค้นพบต่างๆ จากการติดตามและ ประเมินผล เสนอต่อผู้บริหารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการ พิจารณาปรับปรุง แก้ไขแนวทางการดำเนินงานแผนงาน/โครงการให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ภาคการเกษตรมีการพัฒนา และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น

ส่วนที่ 5

กิจกรรมในรอบปีงบประมาณ 2555

คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมลงนามถวายพระพร ณ ศาลาศิริราช 100 ปี

วันอังคารที่ 17 กรกฎาคม 2555 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร นำโดย นายอภิชาติ จงสกล เลขานุการ พร้อมคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ ร่วมลงนาม ถวายพระพร พร้อมแจกันดอกไม้ และไบโพร้ทองลงนามถวายพระพรทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ทรงหายจากพระอาการประชวรโดยเร็ว ณ ศาลา ศิริราช 100 ปี โรงพยาบาลศิริราช

**คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
ร่วมลงนามถวายพระพรสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ**

วันพฤหัสบดีที่ 20 ธันวาคม 2555 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร นำโดย นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พร้อมคณะผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ นำแจกันดอกไม้และร่วมลงนามถวายพระพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งประทับรักษาพระอาการประชวร ณ ตึกอำนวยการ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

**พิธีการสงฆ์และพิธีบังสุกุลอุทิศ ให้ ดร.สมนึก ศรีปลั่ง ในโอกาสครบรอบ 33 ปี
วันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประจำปี 2555**

วันที่ 23 มีนาคม 2555 เวลา 06.00 น. นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการ พร้อมคณะผู้บริหาร ได้สักการะศาลพระภูมิ อนุสาวรีย์สามบูรพาจารย์ และร่วมในพิธีการสงฆ์ ณ ห้องประชุมเพชรรัตน์ อาคารศูนย์ประเมินผล และในเวลา 08.00 น. ได้ทำพิธีบังสุกุล อุทิศให้ ดร.สมนึก ศรีปลั่ง เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคนแรก ณ บริเวณหน้าห้องสมุด อาคารชั้น 2 อาคารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีคณะผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ร่วมพิธี

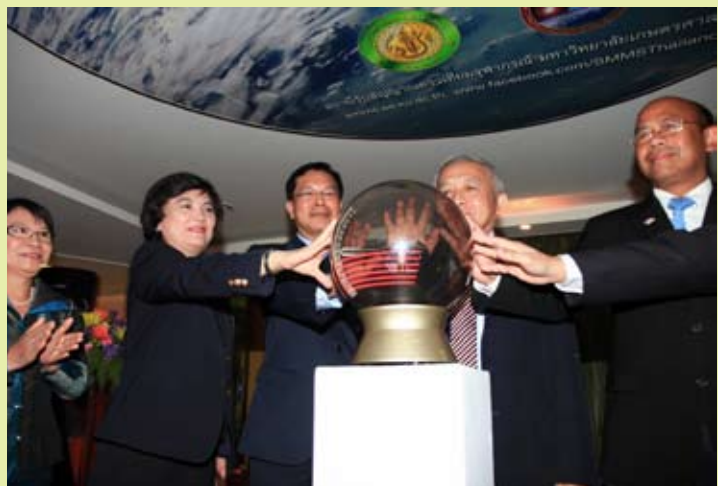
พิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์และโล่ประกาศเกียรติยศในโอกาสครบรอบ 33 ปี วันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประจำปี 2555

วันที่ 23 มีนาคม 2555 ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหกุลชัย ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีและมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์และโล่ประกาศเกียรติยศ เนื่องในโอกาสครบรอบ 33 ปี วันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประจำปี 2555 โดยมีนายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นผู้กล่าวรายงาน โดยในปี 2555 สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้จัดพิธีมอบโล่ผู้ทำคุณประโยชน์ด้านเศรษฐกิจการเกษตรดีเด่นรวม 4 ด้าน ได้แก่ 1.นายทองปาน เผ่าโสภาด้านฟาร์มเกษตรตัวอย่างตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง (ภาคเหนือ) 2.นายทศพล ต้นติวงษ์ด้านการผลิตมันสำปะหลังและการสร้างเครือข่ายผู้ปลูกมันสำปะหลัง (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) 3.นายศักดิ์ดา ชันติพะโล่ ด้านการผลิตและการตลาดมะม่วง (ภาคตะวันออก) 4.นายประเสริฐ ชาญจรรย์ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและทรัพยากรประมง (ภาคใต้) ทั้งนี้ ในส่วนของผู้เข้ารับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และโล่ประกาศเกียรติยศ ทั้งข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ เศรษฐกิจการเกษตรท้องถิ่นดีเด่น รวมทั้งสิ้น 109 คน

พิธีลงนามข้อตกลงความร่วมมือ โครงการประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียม
ในการประมาณเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตพืชเศรษฐกิจ ระหว่าง
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

วันศุกร์ที่ 23 มีนาคม 2555 ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหกุลชัย) ให้เกียรติเป็นประธานเปิดตัวโครงการประยุกต์ใช้ข้อมูลดาวเทียมในการประมาณเนื้อที่เพาะปลูกและผลผลิตพืชเศรษฐกิจ พร้อมเป็นเกียรติในการลงนามข้อตกลงความร่วมมือ โครงการฯ ระหว่างสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมี นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กล่าวสุนทรพจน์ถึงความร่วมมือในโครงการฯ ร่วมด้วย ผู้อำนวยการสำนักกิจการอวกาศแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นางทรงพร โกมลสุรเดช) รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (รศ.ดร.ศรปราชญ์ ชินสุวรรณขำกูร) เข้าร่วมพิธี และมีนางอัญชญา ตราไชย ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศการเกษตร เป็นผู้กล่าวรายงานสรุปความเป็นมาการดำเนินโครงการฯ

ในการนี้ นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้แถลงข่าวถึงผลการดำเนินงานที่สำคัญของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและภารกิจที่จะดำเนินการในโอกาสครบ 33 ปี วันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรประจำปี 2555 ณ ห้องสมุดคตติการ ชั้น 2 อาคารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีคณะผู้บริหารจากทั้ง 3 หน่วยงาน สื่อมวลชน และแขกผู้มีเกียรติเข้าร่วม

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง

“กองทุน FTA : เสริมสร้างเกษตรกรไทยรับมือ AEC”

วันที่ 5 เมษายน 2555 นางนารีณัฐ รุณภัย รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “กองทุน FTA : เสริมสร้างเกษตรกรไทยรับมือ AEC” ณ ห้องแกรนด์บอลรูม โรงแรมมณีจันทร์ รีสอร์ท จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้เกษตรกรและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบข้อเท็จจริงถึงผลกระทบจากการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และแนวทางการให้ความช่วยเหลือของกองทุน FTA โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี (นายณรงค์ ชีระจันทรางกูร) กล่าวต้อนรับ

ในการนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการผลิและการตลาด (น.ส.กฤติกา อกนิษฐาภิชาติ) เป็นผู้กล่าวรายงาน โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิชาการ สถาบันเกษตรกร เกษตรกร และเจ้าหน้าที่กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรฯ ประมาณ 400 คน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมมันสำปะหลังอาเซียน ครั้งที่ 2 มุ่งสู่ AEC

วันที่ 6 มิถุนายน 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมคณะทำงานสินค้ามันสำปะหลังอาเซียน ครั้งที่ 2 (The 2nd Meeting of the National Focal Point Working Group on Tapioca) จัดขึ้นระหว่างวันที่ 6-7 มิถุนายน 2555 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ในฐานะหน่วยประสานงานหลักในคณะกรรมการร่วม แผนงานส่งเสริมสินค้าเกษตรและป่าไม้อาเซียน (Joint Committee on ASEAN Cooperation in Agriculture and Forest Products Promotion Scheme) ภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมืออาเซียนด้านแผนการส่งเสริมสินค้าเกษตรและป่าไม้ (Memorandum of Understanding of ASEAN Co-operation in Agriculture and Forest Products Promotion Scheme) ซึ่งประเทศไทยในฐานะเป็นประเทศนำ (Lead Country) ในการประสานความร่วมมือระหว่างอาเซียนเพื่อส่งเสริมสินค้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของอาเซียน คาดว่าการประชุมดังกล่าว จะเป็นเวทีที่สำคัญสำหรับการหารือร่วมกันระหว่างผู้แทนภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้าสินค้ามันสำปะหลังและผลิตภัณฑ์ของอาเซียน ให้เกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันในตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การหารือเกี่ยวกับแนวทางความร่วมมือเพื่อแสวงหาโอกาสในการสร้างความเข้มแข็งด้านการผลิตและการตลาดจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ต่อไป การประชุมดังกล่าว มีผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนจากประเทศสมาชิกอาเซียน เข้าร่วมประมาณ 50 คน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดประชุมระหว่างประเทศเอเปกว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคเกษตร

วันที่ 6 สิงหาคม 2555 นายธีระ วงศ์สมุทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานเปิดการประชุมระหว่างประเทศเอเปกว่าด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคเกษตร ณ โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์แอทเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวนโยบาย ผลการศึกษาวิจัยและการปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรระหว่างสมาชิกเอเปก รวมทั้งการกำหนดขอบเขตหรือข้อเสนอแนะในการปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งนำไปสู่การผลิตรายงานที่ยั่งยืนและความมั่นคงอาหารในภูมิภาค โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยสมาชิกเอเปกจาก 21 เขตเศรษฐกิจ ได้แก่ ออสเตรเลีย บรูไน แคนาดา จีน รัสเซีย ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย เม็กซิโก นิวซีแลนด์ ปาปัวนิวกินี เปรู ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไต้หวัน สหรัฐอเมริกา ไทย และเวียดนาม องค์กรระหว่างประเทศที่ตั้งสำนักงานอยู่ในประเทศไทย ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกร รวมประมาณ 150 คน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เปิดศูนย์ติดตามและพยากรณ์เศรษฐกิจการเกษตร
(KU-OAE Foresight Center)

วันที่ 9 สิงหาคม 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นประธานเปิดศูนย์ติดตามและพยากรณ์เศรษฐกิจการเกษตร (KU-OAE Foresight Center) ณ ห้องประชุม AEOC 2 ชั้น 3 อาคารศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ เพื่อความเป็นเลิศทางด้านเศรษฐกิจการเกษตรร่วมกัน และเป็นแหล่งรวบรวม วิเคราะห์ วิจัย พยากรณ์ภาวะเศรษฐกิจทางการเกษตร และ รายงานเผยแพร่ผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมี ดร.จารึก สิงห์ปรีชา คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวถึงความเป็นมา

ในการนี้ ได้มีการแถลงข่าวภาวะเศรษฐกิจการเกษตรครั้งแรกของปี 2555 และ แนวโน้มปี 2555 โดยเลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และการแถลงข่าวภาพรวมภาวะเศรษฐกิจการเกษตร โดย รองศาสตราจารย์วุฒิชัย กปิลาภญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ ดร.จารึก สิงห์ปรีชา คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมี คณะผู้บริหารจากทั้งสองหน่วยงาน สื่อมวลชน และแขกผู้มีเกียรติเข้าร่วม

การเสวนาพิเศษ “วิกฤตเศรษฐกิจยุโรปที่มีผลกระทบต่อสินค้าเกษตร”

วันที่ 9 สิงหาคม 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานพิธีเปิดการเสวนาพิเศษ “วิกฤตเศรษฐกิจยุโรปที่มีผลกระทบต่อสินค้าเกษตร” ณ ห้องประชุมพื้งบุญฯ ชั้น 8 อาคารสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยมีนางสาวกฤติกา ออกนิษฐาภิชาติ ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการผลิตและการตลาด กล่าวรายงาน สำหรับการเสวนาครั้งนี้ ได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ดร.เอกสิทธิ์ สุวรรณการ ผู้แทนสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง คุณสุพัฒน์พงษ์ นาวาร์ตัน ผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย ดร.บุญธรรม รจิตภิญโญเลิศ อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตและผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจเพื่อการปฏิรูป และดำเนินรายการโดย คุณปนัดดา วงศ์ผู้ดี ทั้งนี้ มีผู้แทนจากหลายภาคส่วน สื่อมวลชนและผู้สนใจเข้าร่วมกว่า 200 คน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดพิธีปิดโครงการ

“การผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานชีวภาพอย่างยั่งยืน”

วันที่ 21 สิงหาคม 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นประธานปิดโครงการ “การผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มเพื่อพลังงานชีวภาพอย่างยั่งยืน” ณ ห้องประชุมศรีปลั่ง อาคาร สศก. ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างไทย – เยอรมัน โดยกระทรวงสิ่งแวดล้อม กลุ่มนครธรรมชาติ และความปลอดภัยทางปริมาณแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMU) กับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยโครงการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม และช่วยเหลือให้การผลิตปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มของประเทศเข้าสู่มาตรฐานความยั่งยืนระดับสากล ตลอดระยะเวลาการดำเนินการ 3 ปี 6 เดือนที่ผ่านมา โครงการได้ประสบความสำเร็จและได้รับการยกย่องทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ โดย FAO ได้คัดเลือกโครงการนี้เป็น 1 ใน 3 ของโครงการตัวอย่างการผลิตที่ยั่งยืนใน 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกลุ่มเกษตรกรรายย่อยปาล์มน้ำมันของไทยเป็นกลุ่มแรกของโลกที่ผ่านการรับรองจาก RSPO

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ความรู้ความเข้าใจในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”

เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เดินทางไปเป็นประธานเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ความรู้ความเข้าใจในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” ณ โรงแรมบ้านเชียง จ.อุดรธานี โดยมีนายบรรยงค์ แสนสิงห์ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3 กล่าวให้การต้อนรับ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองอาเซียน เตรียมพร้อมสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยส่งเสริมเกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และพัฒนาการเกษตรไทยสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไปในอนาคต ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนเกษตรกรจากสภาเกษตรกร, เศรษฐกิจการเกษตรอาสา, เกษตรและสหกรณ์จังหวัด รวมทั้งสิ้น 320 คน

The 2nd Regional Consultation on Related Documents for the Operation of the APTERR Secretariat

วันที่ 10 กันยายน 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เดินทางไปเป็นประธานเปิดการประชุม The 2nd Regional Consultation on Related Documents for the Operation of the APTERR Secretariat ณ โรงแรมเลอ เมอริเดียน จ.เชียงใหม่ เพื่อพิจารณาร่างกฎระเบียบและขั้นตอนดำเนินการระบายและเติมเต็มข้าว สำรอง และร่างกฎระเบียบการดำเนินงานของคณะมนตรี APTERR รวมถึงร่างกฎระเบียบ และการดำเนินงานของสำนักเลขานุการ APTERR ตลอดจนการจัดตั้งสำนักเลขานุการ APTERR และระดมเงินทุน การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นระหว่างวันที่ 10 - 11 กันยายน 2555 มีผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนคณะมนตรี APTERR และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจาก ประเทศสมาชิกอาเซียนบวกสาม ทั้ง 13 ประเทศ ผู้แทนสำนักเลขาธิการอาเซียน ผู้แทนจาก ADB และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย ประมาณ 60 คน

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ร่างยุทธศาสตร์ การพัฒนาโลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559

วันที่ 14 กันยายน 2555 นางสาวสุพัตรา ชนเสนีวัฒน์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานเปิดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559” ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งจัดขึ้นเพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วนต่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาห่วงโซ่อุปทานและโลจิสติกส์ภาคการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559 ในครั้งนี้ นายอภิชาติ จงสกล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้บรรยายพิเศษ เรื่อง การพัฒนาโลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร นอกจากนี้ ได้มีการอภิปรายเรื่อง เจริญรุกสินค้าเกษตรไทยภายใต้การจัดการ Logistics และ Supply Chain

ทั้งนี้ ในช่วงบ่ายเป็นการสัมมนากลุ่ม เรื่อง ร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์และระบบห่วงโซ่อุปทานภาคการเกษตร พ.ศ. 2556 - 2559 รายละเอียดยุทธศาสตร์ ซึ่งมีผู้แทนจากทุกภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ เอกชน สถาบันเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สมาคม สมาพันธ์ สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชนเข้าร่วม

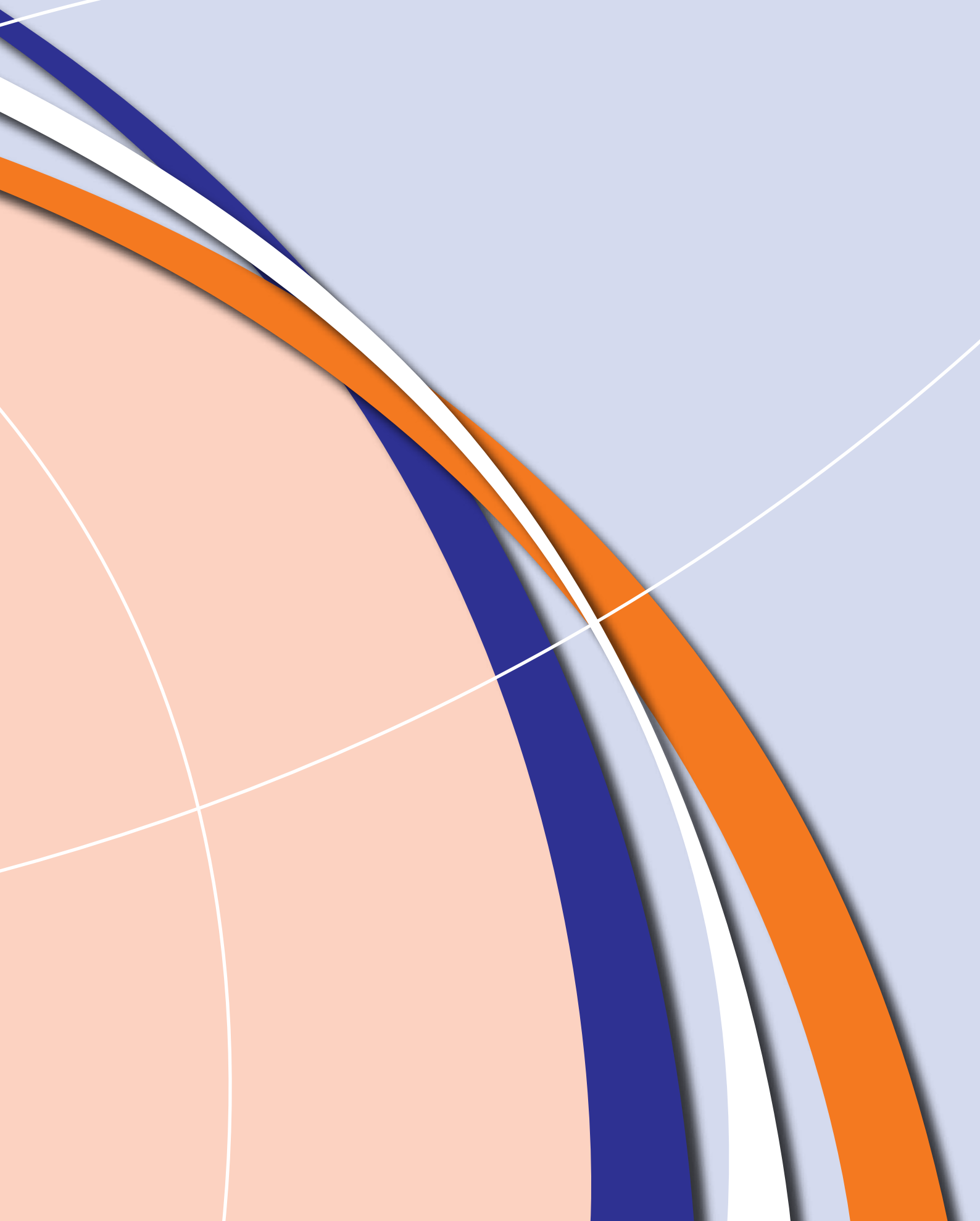

สศก.จัดสัมมนาระดมความคิดเห็น “แนวทางการวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร ภายใต้กรอบความร่วมมือพันธมิตรนานาชาติการวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร (Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases: GRA)”

วันที่ 26 กันยายน 2555 นายอภิชาติ จงสกุล เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนาระดมความคิดเห็น เรื่อง “แนวทางการวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร ภายใต้กรอบความร่วมมือพันธมิตรนานาชาติการวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร (Global Research Alliance on Agricultural Greenhouse Gases: GRA)” ณ ห้องประชุมพื้งบุญฯ ชั้น 8 เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย และเพื่อเตรียมการกำหนดทิศทางและแนวทางที่ควรดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือ GRA และเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตร และสร้างเครือข่ายพันธมิตรนักวิจัยก๊าซเรือนกระจกภาคเกษตรในกลุ่มวิจัยต่างๆ ของประเทศไทย ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และนักวิจัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ผู้เข้าร่วม 170 คน

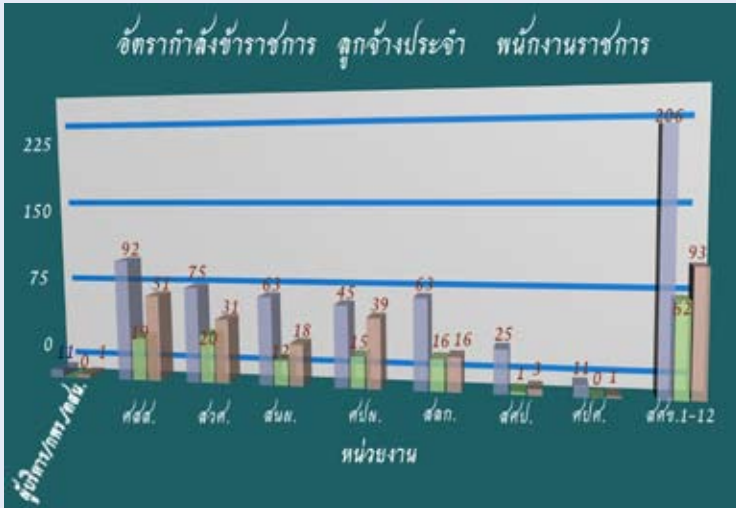

ກາລພນວກ

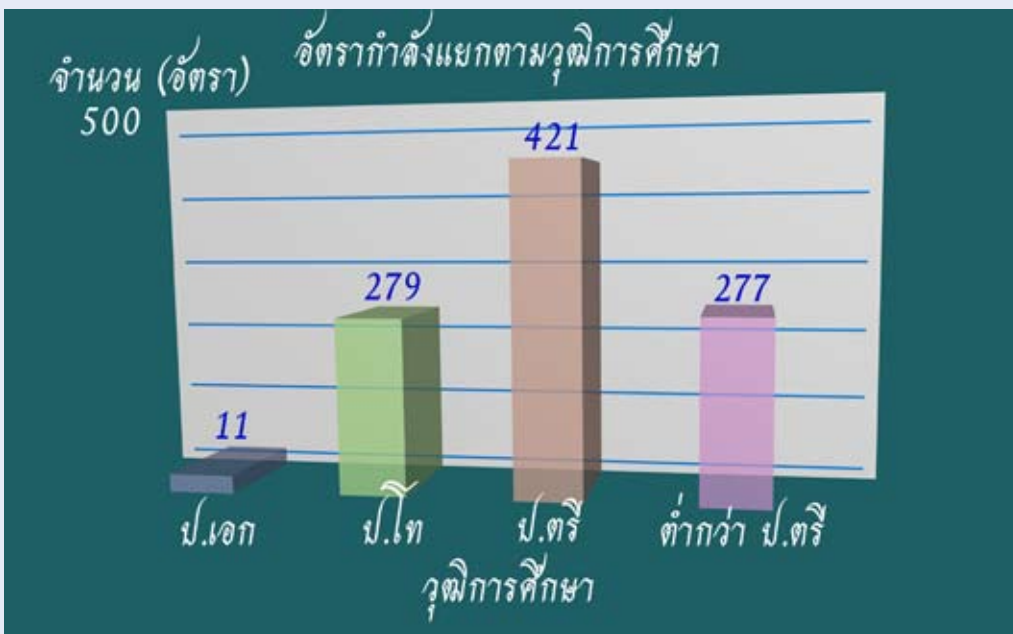

อัตรากำลังข้าราชการ / ลูกจ้างประจำ / พนักงานราชการ

อัตรากำลังของข้าราชการ	664 อัตรา	มีคน 590 อัตรา
อัตรากำลังของลูกจ้างประจำ	145 อัตรา	มีคน 145 อัตรา
อัตรากำลังของพนักงานราชการ	287 อัตรา	มีคน 253 อัตรา

- กพร. : กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
- ตสน. : กลุ่มตรวจสอบภายใน
- ศสส. : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร
- สวศ. : สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร
- สนผ. : สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
- ศปผ. : ศูนย์ประเมินผล
- สลก. : สำนักงานเลขานุการกรม
- สศป. : สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ
- ศปศ. : ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร
- สศท.1-12 : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1-12

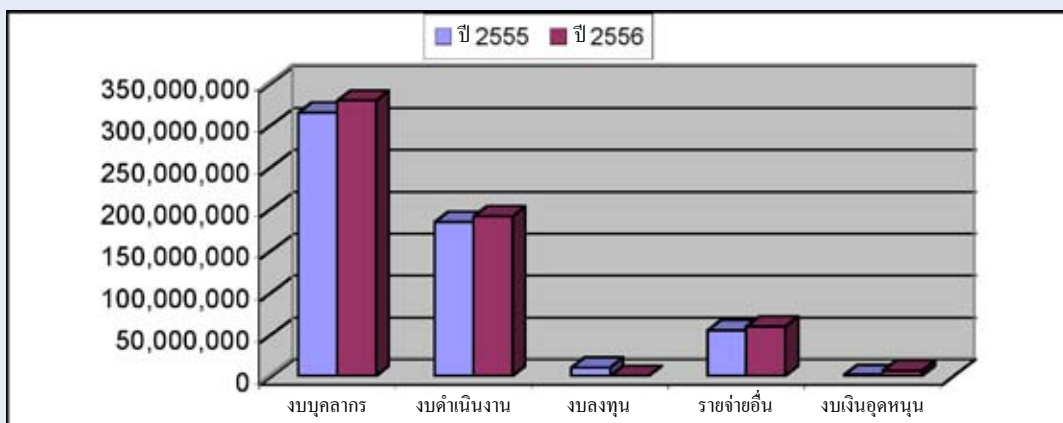

ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2555

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 - 2556
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หน่วย : บาท

	ปี 2555	ปี 2556	อัตราเพิ่ม / ลด ร้อยละ
งบประมาณ	561,683,500	583,168,100	3.83
งบบุคลากร	313,958,700	328,451,200	4.62
เงินเดือน	239,781,000	250,292,000	4.38
ค่าจ้างประจำ	31,546,600	31,010,000	-1.70
ค่าตอบแทนพนักงานราชการ	42,631,100	47,149,200	10.60
งบดำเนินงาน	183,170,500	190,227,100	3.85
ค่าตอบแทน ไร่สอยและวัสดุ	176,577,700	183,447,400	3.89
ค่าสาธารณูปโภค	6,592,800	6,779,700	2.83
งบลงทุน	9,569,300	0	-100.00
ครุภัณฑ์	9,569,300	0	-100.00
ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	0	0	0.00
รายจ่ายอื่น	54,015,000	58,519,800	8.34
ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว	7,667,300	11,321,500	47.66
ค่าใช้จ่ายในการจ้างที่ปรึกษา	0	7,665,300	100.00
การเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระหว่างประเทศ	2,784,200	0	-100.00
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดทำข้อมูลพืชเศรษฐกิจเชิงลึกที่เป็นเอกภาพ	29,222,100	27,802,500	-4.86
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการภายใต้โครงการบูรณาการ กษ.	5,631,000	6,003,000	6.61
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์สินค้าเกษตร ของ กษ.	8,710,400	5,727,500	-34.25
งบเงินอุดหนุนทั่วไป	970,000	5,970,000	515.46
ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งกองทุนสำรองข้าวลูกเงินของอาเซียน บวกสาม	970,000	970,000	0.00
ค่าใช้จ่ายสมทบการประชุมนักวิชาการ	0	5,000,000	100.00

สถานที่ตั้งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ส่วนกลาง

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2940-5550-1, 0-2940-5553-4, 0-2940-5556-9

Website: <http://www.oae.go.th>

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2579-0615 โทรสาร 0-2579-5551

E-mail: deppe@oae.go.th

สำนักงานเลขานุการกรม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2940-7222 โทรสาร 0-2940-7223

E-mail: ost@oae.go.th

สำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2940-7033 , 0-2579-5830 , 0-2579-5832

โทรสาร 0-2940-7033 , 0-2579-5830

E-mail: depp-inter@oae.go.th

ศูนย์สารสนเทศการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2579-0976 , 0-2579-3607, 0-2940-5521

โทรสาร 0-2579-8543

E-mail: cai@oae.go.th

ศูนย์ปฏิบัติการเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2579-8161

โทรสาร 0-2579-8162

E-mail: aeoc@oae.go.th

สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2940-7488 , 0-2579-0613

โทรสาร 0-2579-0910

E-mail: baer@oae.go.th

สำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.พหลโยธิน เขตจตุจักร กทม. 10900

โทร. 0-2940-6484 โทรสาร 0-2940-6489

E-mail: bapp@oae.go.th

ส่วนภูมิภาค

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภายในสถานีพัฒนาที่ดิน จังหวัดเชียงใหม่

ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ 50200

โทร. 0-5327-7494 โทรสาร 0-5327-7494

e-mail : zone1@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง
แม่ฮ่องสอน พะเยา

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 2

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

บริเวณศูนย์ราชการ ต.หัวรอ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000

โทร. 0-5524-5189 โทรสาร 0-5524-5190

e-mail : zone2@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดพิษณุโลก แพร่ น่าน อุตรดิตถ์
สุโขทัย ตาก

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 3

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ถ.มิตรภาพ อุดรฯ-ขอนแก่น บ้านข้าวสาร

ต.โนนสูง อ.เมือง จ.อุดรธานี 41330

โทร. 0-4229-2557-8 โทรสาร 0-4229-2557-8

e-mail : zone3@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี เลย หนองคาย
หนองบัวลำภู สกลนคร นครพนม บึงกาฬ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 4

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

345 หมู่ที่ 15 ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40260

โทร. 0-4326-1201 โทรสาร 0-4326-2586

e-mail : zone4@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด
กาฬสินธุ์ มหาสารคาม

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 5

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

95 หมู่ที่ 10 บ้านคอน ต.โคกกรวด

อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30280

โทร. 0-4446-5079

โทรสาร 0-4446-5079 , 0-4446-5120

e-mail : zone5@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์
สุรินทร์ ชัยภูมิ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 6

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

184/9 หมู่ที่ 8 ถ.ทุ่งสุขลา ต.ทุ่งสุขลา

อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี 20230

โทร. 0-3835-1262 โทรสาร 0-3835-1261

e-mail : zone6@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา
นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว ระยอง จันทบุรี
ตราด สมุทรปราการ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 7

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมู่ที่ 4 ต.บางหลวง อ.สรรพยา จ.ชัยนาท 17150

โทร. 0-5640-5008 โทรสาร 0-5640-5007

e-mail : zone7@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดชัยนาท ลพบุรี สระบุรี
สุพรรณบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง อุทัยฯ ปทุมธานี
นนทบุรี กรุงเทพฯ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 8

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

131 ถ.ธาราธิปไตย เทศบาลเมืองท่าข้าม

อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี 84130

โทร. 0-7731-1373 , 0-7731-1597

โทรสาร 0-7731-1641

e-mail : zone8@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชุมพร
ระนอง ภูเก็ต กระบี่ พังงา นครศรีธรรมราช

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 9

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

163/38 หมู่ที่ 2 ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา
90000

โทร. 0-7431-2996 โทรสาร 0-7431-1589

e-mail : zone9@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดสงขลา พัทลุง สตูล ตรัง
ปัตตานี ยะลา นราธิวาส

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 10

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

8 ถ.เสื่อป่า ต.หน้าเมือง อ.เมือง จ.ราชบุรี 70000

โทร. 0-3233-7954 โทรสาร 0-3233-7951

e-mail : zone10@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี
สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 11

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

85 ถ.สถลมารค์ (วาริน-เดชอุดม) ต.ศรีโค อ.วารินชำราบ
จ.อุบลราชธานี 34190

โทร. 0-4528-8811-2 โทรสาร 0-4528-8811

e-mail : zone11@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ จังหวัดอุบลราชธานี มุกดาหาร
อำนาจเจริญ โยธาธร ศรีสะเกษ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 12

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ ชั้น 2

ถ.นครสวรรค์วิถี ต.นครสวรรค์ตก

อ.เมือง จ.นครสวรรค์ 60000

โทร. 0-5680-3525 โทรสาร 0-5680-3526

e-mail : zone12@oae.go.th

รับผิดชอบพื้นที่ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร
เพชรบูรณ์ อุทัยธานี

Concept ของ Logo นี้ คือ “ความรัก และความสามัคคี”

หัวใจ	หมายถึง ความรัก ความสามัคคี
สีส้ม	หมายถึง แรงแบบดาลใจ ความมุ่งมั่น
สีน้ำเงิน	หมายถึง สีประจำของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เลข ๔ ลูกศร	หมายถึง วิสัยทัศน์ขององค์กร

34 ปี ที่ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรถูกพัฒนาด้วยแรงบันดาลใจ ความมุ่งมั่น ความรัก ความสามัคคี ของบุคลากรภายใต้คำนิยมนร่วม เปิดกว้าง ตื่นรู้ สู่ประสิทธิผล
ส่งผลให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
เป็นองค์กรชั้นนำการพัฒนากการเกษตรของประเทศ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือรายงานประจำปี 2555
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1. นายสุรศักดิ์	พันธ์นพ
2. นางสาวสุดารัตน์	เตชะศรีประเสริฐ
3. นางสาวรังษิต	ภูศิริภิญโญ
4. นางสาวนงนุช	ดีแท้
5. นายณัฐนน	เข้มเงิน
6. นายพลเชษฐ์	ตราโช
7. นางสาวพาสินี	ณ ป้อมเพชร
8. นางพนิดา	โตพ่วง
9. นางสาวยุพา	ลิมสวัสดิ์
10. นายชัยภัทร์	รัชคุปต์
11. นางชฎี	กลิ่นน้ำเค็ม
12. นายสุชัย	กิตตินันตะศิลป์
13. นางสาวอรพิม	สุนทรเกตุ
14. นางสาวนริศรา	เอี่ยมคู่ย
15. นางอ้อมใจ	พีระไพศาล
16. นางศศิญา	ปานตัน
17. นายชัยทัต	อุษะธำรงสิทธิ์
18. นางสาวณิรศพร	มินพัฒนสันติ
19. นางสาวฉิรพร	ฐิติพรขจิต
20. นายณัฐวุฒิ	บุญเขย
21. นายอักรเดช	ศรีมณีพันธ์

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์. 0-2940-5550-1, 0-2940-5553-4 โทรสาร. 0-2940-7239

Office of Agricultural Economics

Ministry of Agriculture and Cooperatives, Paholyothin Road, Chatuchak, Bangkok Thailand 10900

Tel. (66)2940-5550-1, (66)2940-5553-4 Fax. (66)2940-7239

<http://www.oae.go.th>